

Kicsi a notebook, de erős – hardverteszt

Lemezgető – meghajtó négy CD-re

Multimédia a moziban – Softimage 3D

A genfi autószalon, képekben

Kerttervező CD-k összehasonlítása

Internet és multimédia – X-akták

CD-nken: női fehérneműk divattörténelme

AKCIÓ

EZZEL CSAK NYERHET!

Albacomp Rt.
8000 Székesfehérvár
Hosszúsétatár 4-6.
Tel.: (22) *315-414

Budapesti Kirendeltség
1139 Budapest
Frangepán u. 8-10.
Tel.: 12-91-493
Tel/fax: 14-90-152

S Z A K Ü Z L E T E K :

1065 Budapest
Nagymező utca 25.
Tel.: 11-18-095, 13-18-108
Fax: 13-18-108

1011 Budapest
Fő utca 31.
Tel.: 201-4409
Fax: 201-4322

3525 Miskolc
Széchenyi u. 49.
Tel.: (46) 354-266
Tel./fax: (46) 353-100

Ha manapság benézünk egy könyvesboltba, azt látjuk, hogy sorra jelennek meg a szebbnél szebb, drágábbnál drágább szakkönyvek, amiket nyugati szerzők írtak, hogy tanácsot adjanak a kertépítéshez. Gyönyörű színes képeken mutatják be remek példákat, amelyek valóban vágyat ébresztenek hasonló kertek építésére. Csak éppen arra nem térnek ki, hogy ami ott Kaliforniában, Angliában, Németországban jó, az nem biztos, hogy itt is az. Márpedig gyakran egyáltalán nem az!

Faiskolák szép katalógusokban, csábító képeken kínálnak Magyarországon eddig nem látott, drága növényeket. Ám, ha megvesszük a növényt, gyakran csalódunk kell.

Milyen is a szép kert? Mit vár az ember a kerttől?

A válasz koronként is változik, az azonban mindig fontos volt és lesz, hogy hol épült, hol alakult ki. Hatását ugyanis döntően a hely határozza meg. A klíma, a talaj, a víz meghatározó nemcsak a növények, hanem az

togása ellenére is nagyon lassú volt. Az áru- és anyagnyilvántartás nehézségei is akadályozták a tervezést és a kivitelezést.

Ma viszont a világcégek programok tucatjait kínálják meglehetősen ár- és minőségbeli különbségekkel. A jobb kerttervező rendszerek nagy előnye a kiegészítő programok gyűjteménye, amelyekkel megtervezhető az utak, a geodéziai munkák, a tereprendezés, a terepmódellezés, a vízepítés, a tájépítés stb. A felkészült tervező a növényfajok- és fajták számainak adatbázisában kutakodhat, s táblázatban csoportosíthatja a számára szükséges, ültetésre kijelölt növényeket, anyagokat, költségeket, a talajjal kapcsolatos követelményeket. Hosszadalmas, fáradtságos keresések lehet megtakarítani az ügyes lekérdező rendszerekkel. Nem is beszélve arról, hogy a mai tervek könnyedén módosíthatók. Lenyűgöző, ahogy a rajzok háromdimenziós képen megforgathatók, sőt a kertek élete az időben előre vetíthető.

KERT ÉS MŰVÉSZET

építőanyagok, sőt a teremtő ember számára is. Nyugat-Európa éghajlati adottságai egészen mások, mint Magyarorszáé, így tehát a növényzet is erősen különbözik itt és ott. Sőt, az országon belül is vannak egymástól jelentősen eltérő adottságú helyek. Nagy árat kell fizetnünk, ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, hiszen a tervezés, a kivitelezés nagy költséggel, sok munkával jár, s az eredmény jó esetben is csak kétes lesz vagy egyenesen bosszúság.

Magyarországon meg a szigetországból hozott maggal sem lehet az angol gyept észszerűen megvalósítani. De lehet szebb, elevebb, vagyis virágos, tarka mezőt alkotni. A folyton nyírt gyept elcsenyíti a kert élővilágát, biológiaiilag tehát nem a legjobb megoldás. Meszes talajon, kemény vízzel locsolva, a Rhododendronokat megöljük! Vigyázzunk tehát a kísérletezéssel. Ha komoly terveink vannak, keressünk hazai szakértőt.

Tegyük ezt már csak azért is, mert a CD Panoráma mostani számában mérlegre vont kerttervező programok egyelőre még nem követik ezeket a finomságokat. E programok amúgy pompásak, s már némi hagyományokra is visszatekinthetnek. Ma már a kertépítészetben ezeket éppúgy használjuk, mint az építőművészetben. Az idős mérnökök bizony még más lehetőségek között kezdtek. A sokpéldányos, írógéppel írt dokumentációk utolsó másolatai már alig-alig voltak olvashatók. A költségszámítás a mechanikus számológépek szapora csat-

A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Kertművészeti Tanszékének segítségével több szakember egy olyan adattár megalapozásába fogott, amelynek célja a legfontosabb, műemlékként is védett kertépítészeti emlékek, az úgynevezett történelmi kertek feltérképezése, s megőrzése az utókor számára.

A magyar kertészet együtt fejlődött az európai kertépítészettel. A nagyon régi időről csak a levéltárakban rejtőzködő anyagok tanúskodnak. Az 1600-as évektől azonban már tárgyi emlékeink is vannak.

A barokk kertek pedig már rekonstruálhatóan is léteznek. Az elmúlt kétszáz év jelentős kertépítészeti emlékeiből a mai napig szép kertek sokasága látható. Közülük jó néhányat már be is mutatunk a CD Panoráma korábbi számainak lemez mellékletén.

Jó volna, ha Magyarország kincseit ismertető, a szép példákra építő, a hazai flórához és faunához viszonyított szakirodalom a nyugatihoz hasonló színvonalon megjelenhetne.

Mi most a CD-ROM lemezen egy hazai példán azt mutatjuk be, hogyan lehet a honi növényekből épített díszkertet a haszonkertet társítani. Mert hol is kezdődik a haszon, s hol végződik a dísz?!?

A jó kert nem más, mint a lakás bővítése, ahol a család és vendégei tavasztól őszig szívesen tartózkodnak, *azaz élnek.*

Dr. Örsi Károly

LEMEZMELLÉKLET TARTALOMJEGYZÉK

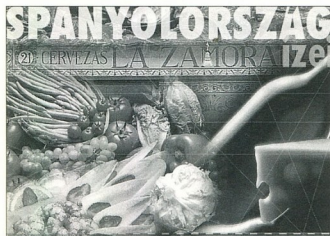

VITORLÁZÓREPÜLÉS AZ ALPKOKBAN

A világ vitorlázórepülős berkeiben kétféle stílus uralkodik: a síkvidéki és az alpesi irányzat. Magyarországon a természeti adottságok miatt a síkvidéki irányzat hódít, s csak néhány elszánt magyar vitorlázórepülő próbálkozik az alpesi technika teljesen más felkészültséget kívánó elsajátításával. Magyarország domborzati és meteorológiai adottságai nagymértékben eltérnek a komolyabb hegyi körülményektől, ezért a magyar vitorlázórepülősök a közeli Alpok hegyvonulatok között csiszolják tudásukat. Bemutatónkban Fejes Attila vitorlázó gépéből tekinthetünk le az Alpok hófedte csúcsaira.

MEGKÖSTOLTUK SPANYOLORSZÁGOT

Nincs még egy nép, amely ennyire szabadon keverné a húst a hallal, a szármással. Két spanyol szakács ugyanazt az ételt különbözőképpen készíti el, hiszen semmire nincs szigorú szabály. A különböző spanyol tartományok ételeit Győri Anna segítségével mutatjuk be interaktív formában.

TECHNIKA

SHAREWARE VÁLOGATÁS
SCENE KÉPEK (cikk 22. oldalon)
SOFTIMAGE 3D BEMUTATÓ (cikk 14. oldalon)
MAGYAR TÖRVÉNYTÁR DEMÓ

KULTÚRA

BUDAPEST MUSIC CENTER
A Budapest Music Center bemutatja az E.S.P. Group-ot. Az Extra Sensory Perception csoportot 1994-ben nemzetközileg elismert magyar jazz zenészek alapították. Az újabb lemez kiadása előtt álló együttesről készítettük el interaktív bemutatónkat.

AZ ELMŰLT 100 ÉV NŐI FEHERNEMŰ DIVATJA
A Kiscelli Múzeum rendezésében májusban megnyíló kiállítás témája az elmúlt 100 év női fehérnemű divata. A kiállítás 1870-től 1970-ig tekintti át a női intim ruhadarabok különböző divatirányzatait. Invitáló anyagunkban bepillantunk – a kiállításra.

DÍSZKERTEK
Kertekkel foglalkozó sorozatunk újabb darabjában most a díszkertek és a magánkertek kapcsolatáról, kialakításáról készítettünk interaktív bemutatót.

CD-EXTRA ÚJDONSÁGOK
Egyedülálló multimédia anyagot kapnak kezükbe most olvasóink. A SONY Music Hungary gondozásában nemrég megjelent Black-OUT együttes CD Extrájához kapcsolódva lemeztőlünk egy olyan vidék kárpát helyettünk el, amely a kiadott lemezen nem szerepel. Akik rendelkeznek mindkét CD-lemezzel, együttesen kezelhetik a Black-Out-ról készített multimédia bemutatót és a kiváló kárpát.

KÖZÉPKORI MAGYARSÁG CD-DEMO

(cikk a 36. oldalon)

BIBLIA 5.0

KALAND

VITORLÁZÓREPÜLÉS AZ ALPKOKBAN
HAJÓVAL AZ ADRIÁN

UTAZÁS

MEGKÖSTOLTUK SPANYOLORSZÁGOT
VÁROS AZ EZREDFORDULÓN
Révész Tamás fotóművész Budapestről készített albumából válogattunk.

LOS ANGELES KÉPKENBEN
Séta a napfényes Kaliforniában

MAGAZIN

ÜSTÖKÖSÖK AZ ÉGBOLTON
TERMÉSZETFOTÓK
A NIMRÓD Fotóklub tagjai által készített természetfotókból készítettünk interaktív tárlatot.
A GENFI AUTÓSZALON KÉPEI
Tudósítónk helyszíni beszámolója az autósodák évi rendezéséről. (cikk a 13. oldalon)
KÖNYVÚJDONSÁGOK
SCRIPTUM ANGOL-MAGYAR
SZÁMITÁSTECHNIKAI SZÓTÁR DEMÓ (x)
PANASONIC ÚJDONSÁGOK (x)
FORD KA KÉPEK (x)

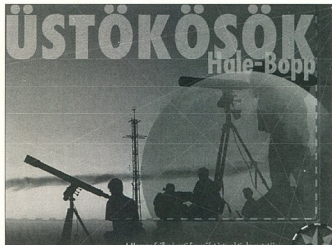
HAJÓVAL AZ ADRIÁN

Lehet, hogy hajós nemzet vagyunk? A XIX. században a Balatonon már élénk hajóélet folyt. A századfordulón az Osztrák-Magyar Monarchia tengeri haderejében magyar hajók is hadrendben álltak. De vajon hová mehet az alkalmi magyar hajós, ha tengerre vágyik? A legközelebb természetesen az Adria van, de lehet menni az Égei-tengerre, a Földközi-tengerre és persze, ha van rá fedezet, távolabbra. Hajót, vitorlást mindenhol lehet bérelni. Interaktív bemutatónk *Balog Géza* vezetésével egy hamisítatlan tengeri utazásra hívja olvasóinkat.

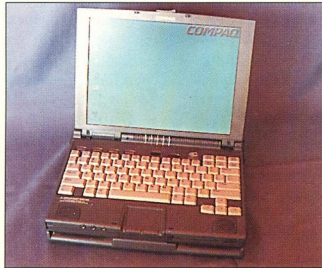

ÜSTÖKÖSÖK AZ ÉGBOLTON

A Hale-Bopp-üstökös érkezése az 1997-es esztendő kiemelkedő csillagászati eseménye. Még 1995 júliusában két amerikai csillagász, *Alan Hale* és *Thomas Bopp* egy kivételesen nagy üstökösöt talált. Akkor természetesen még csak távcsővel lehetett látni, de a számítások azt sugallták, hogy 1997 tavaszán egy kivételesen fényes, szabad szemmel is remekül látszó égitest válhat belőle. Erről és még sok más érdekességről számol be a Magyar Csillagászati Egyesület bemutatója.

CD PANORÁMA 97/2

6 Kicsi a notebook, de erős

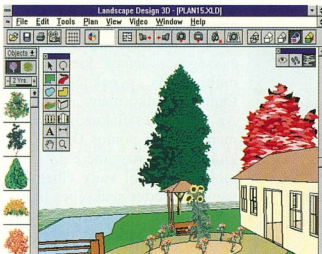
The small is beautiful, azaz „a kicsi szép” – szól a mondás. A multimédia képességekkel felruházott notebook-számítógépek valóban szépek, de tegyük hozzá: tudásuk sem megvetendő. Erről tanuskodik teszünk, ám arról is, hogy a megvásárlásukhoz meglehetősen mélyen kell a pénztárcánkba nyúlnunk.

14 Multimédia a moziban

A Softimage 3D szoftverrendszer a látványos meghökkenést korszeri eszköze. A vele készült alkotásokkal szinte mindannyian találkozunk már a moziban. A filmes trükkök világába lemezlelőkéntünk is bepillantunk.

16 Kertelés nélkül

Éled a természet, s vele a kerttervező multimédiák formája is. Rovatunkban ezúttal azt mérlegeltük, vajon milyen segítséget kapunk az ezüstkorszagról kertünk megfontolt, szép kialakításához.

CD Panoráma 1997/2

HARDVERTESZT

Hordozható multimédia – Kicsi a notebook de erős 6	
Nakarnichi MJ-4.8si – Lemezgető 12	
RIPORT	
Genfi autószaalon – Autós cybershow 13	

SZOFTVER

Softimage – Multimédia a moziban 14	
--	--

MÉRLEG

Kerttervező programok – Kertelés nélkül 16	
---	--

MŰHELY

Digitális alkotások – Scene-ház az egész világot 22	
--	--

GYAKORLAT

Multimédia iskola 8. – Digitális képtan 24	
Corel Draw trükkök 5. – A lényeg kímélése 26	
Internet és multimédia 1. – X-akták 28	

HANGULAT

Audió CD-k – Fülbemázós filmzene 31	
--	--

BEMUTATJUK

History trough Art – Művész történelem 34	
Corel Home sorozat – CD-k a családnak 35	
Magyar Nemzeti Múzeum – Pellkán a násfán 36	
Budapest CD-Atlasz – Térérzék 37	
Új szenvedély – A telefonkártya képel 37	
Utazás a Microsofttal – Minden határon túl 38	
Szállodák lemezen – Tervezzük a nyaralást 39	
Muppet Show – Brek és a Kincses sziget 40	

KÖNYVESPOLC

3D Studio I-II. 46	
Multimédia mikroszámítógépes környezetben 46	
Számítástechnikai lexikon. Alapok 46	

HÍREK, ÚJDONSÁGOK

Megszokott forrongs 47	
ViaTV Phone 47	
Kétszeres sebességű DVD 47	
Itt az újrairatott CD 48	
Hi-Fi Web számítógép 48	
Globális multimédia 48	
Toronyóra CD-vel 49	
Mutatógató egér 49	
Giga a zsebben 49	

ÁLLANDÓ ROVATOK

Jegyzet 3	
Impresszum 5	
Körkép 42	

Multimédiás negyedéves magazin IV. évfolyam 2. szám

Szerkesztőség:

Főszerkesztő: G. Kocsis Kristóf
Főszerkesztő-helyettes: Kolossa Tamás
Szerkesztő: Bányai Ferenc, Szincsik László
Titkárnő: Szöke Erika
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/399
Fax: 217-2646

Cimlap: Nagy Zoltán,
Vizió Művészeti Alkotóközösség
1025 Budapest, Patkó u. 13.
Telefon: 175-8375

Kiadó:

A HVG Kiadó és a Magna Media Verlag közös vállalata:
a Computer Panoráma Kiadó Kft.
Computer Panorama Verlag GmbH

Felelős kiadó:
G. Kocsis Kristóf Igazgató Igazgató
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/135, 145
Tervezési menedzser: Szöcs Károly
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/302, 369, fax: 217-2646

Tervezés: a Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt.,
a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és alternatív
terjesztők
Megrendelhető: a kiadónál levélben vagy a
hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési Irodában
(Budapest XIII., Lehel u. 10/a, levélcím: HELIR,
Budapest 1900), ezenkívül Budapesten a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati
irodáján, vidéki postahivatalokban.
Posta előfizetési díj: egy évre 4400 Ft
Az új lapeldobások megvásárolhatók a
hírlapboltokban, ezenkívül a kiadónál is.
A lap a kiadónál is előfizethető, s ugyanitt a
régibbi lapszámok is beszerezhetők.
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.

Hirdetések felvétele: a hirdetési osztályon:
osztályvezető: Tóth Ildikó
hirdetésszerzők:
Tóth Zsuzsanna, Varga Ildikó, Váci Péter
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 216-5058
Fax: 217-2646
Hirdetések felvétele Németországban:
Telefon: (089) 46 13-362
Telefax: (089) 46 13-775

A CD Panorámát készítette:
Fényezés: Computer Panoráma Kft.
Levéligézés: Profit Kft.
Nyomtatás: Gutenberg Press
F.v.: Óvári László

A CD Panorámában megjelenő valamennyi anyag
szerzői jog véd. Másolások bármilyen formájában
fotokópia, mikrofilm készítése, átrendezése való
tárolása stb. – kizárólag a kiadó előzetes írásbeli
engedélyével történhet.

Szerkesztőségünk a lapban megjelenő hirdetéseket
a lehető legnagyobb alaposággal gondozza, tartalmukért
vissz nem vállal felelősséget.

ISSN 1218-6302

The small is beautiful, azaz „a kicsi szép” – szől a mondás. A multimédia képességekkel felruházott notebook-számítógépek valóban szépek, de tegyük hozzá: tudásuk sem megvetendő. Igaz, a képességeiket meg kell fizetni.

Hordozható multimédia

Kicsi a notebook, de erős

Az első elektronikus számítógép még 30 tonnát nyomott. Az 1946-ban készült ENIAC (Electronic Numerical Integrator And Calculator) elektronsövények és jelfogók halmozásából állt. A tranzisztort 1948-ban alkották meg és 1959-ben az integrált áramköröket. A hetvenes-nyolcos évek harmadik generációs számítógépei már elérték egy kisebb klimatizált helyiségben. A hetvenes évek elején piacra került mikroprocesszornak köszönhető az asztalon is elhelyezhető személyi számítógépek megjelenése.

A fejlődés és a zsugorodás itt azonban nem ért véget, a számítógép roppant gyorsan hordozhatóvá is vált. Jó néhányan kísérleteztek akkátáskába gyömöszölhető típusok kialakításával, de a sorozatgyártással először a japánok bírkóztak meg. Az első gépek még inkább csak cipelhetőek voltak, két jókora füllel. Később laptop néven már valóban könnyen mozdítható masinák kerültek forgalomba. Az első típusok monokrom LCD-vel (folyadékkristályos képernyővel), 20-40 Mbájtos, fantasztikusan kicsiny (3,5 collos) winchesterrel és 3,5 collos floppyval.

A fejlesztők ezután versenybe szálltak a kilók lefaragására. Ki éri el legelőször az 5, 4, 3, 2, majd az 1 kilós határt. Megjelent a színes LCD is. Az ára miatt persze eleinte inkább csak a sznob körökben. Akik valóban dolgoztak a gépeknél, azoknak jobbra a fekete-fehér is megfelelt, hiszen a programok is ezzel működtek. Ne felejtjük: akkoriban még a 386-osoknál tartottunk.

A gyors tempójú miniatürizálás azután hirtelen megtor-

pant. Amikor a billentyűzet már egyetlen mutató ceruzává zsugorodott, a fejlesztők is rájöttek, hogy nincs sok értelme korárba gyömöszölni egy Pen-Windows alapú számítógépet, hiszen a billentyűzetnek feladata van, s így végül kialakult a kezelhető, optimális méret. Azután rájöttek, hogy a túlságosan kicsi, rossz minőségű képernyő sem növeli a munka hatékonyságát. Ezért egyre nagyobb LCD-k jelentek meg, amelyek méretükben közelítettek a billentyűzetéhez,

így lassan elérjük a technikai és ergonómiai optimumot. A doboz mérete így végül is ma már meglehetősen kötött, a gépek legfeljebb a vastagságukban térnek el egymástól, de úgy sem nagyon, hiszen a túl vékony házban alig férne el valami.

Márpedig ez lényeges, mert a gyártók manapság azon versengenek, hogy minél többet pakoljanak a dobozba, s persze abból is a leggyorsabbat, a legnagyobb tudásút és a legdrágábbat.

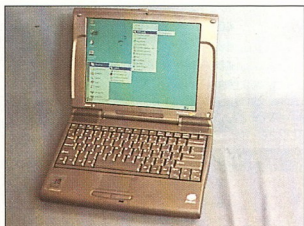
A választék láttán nemcsak az ész, de a pénztárcába nyúló kéz is megáll. Ha egy feladatot egy monokrom 386-ossal és mondjuk 100 Mbájtt háttértárral is megoldhatunk, de a gépet hordozni kell, akkor jócskán többet kell kiadnunk a kelleténél. Új mobil gépet Pentium alatt nem nagyon kapunk, a háttértár is gigabájtos, s lassan RAM sincs 16 Mbájttal.

Közös jellemzők

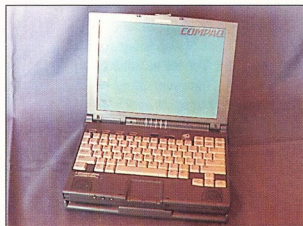
A gépek hagyományosan a soros vagy a párhuzamos csatlakozón keresztül beszélgetnek, ma azonban már ezek mellett mindegyik hordozható masinába infravörös átviteli lehetőséget is építenek. Más kérdés, hogy az asztali számítógépek mennyire fejlettek ezen a téren. Az újabb alappalopba már kerül infra-fogadó, de csak a márkásabb gépeknél találunk már kiépített infra-portokat. A Dell géphez viszont az asztali számítógép soros portjára illeszthető infragyógyeséget is adnak.

A csatlakozás terén még két egységet érdemes kiemelni. A multimédiás gépeknél nagyon fontos a botkormány és a tévé. Az előbbi csatlakozója hagyományosan 15 pontos Dsub kialakítású, ami nagyméretű, így a mobil gépekből vagy elhagyják, vagy konverter szükséges hozzájuk. A tévé többnyire a számítógép RCA harangcsatlakozóján

1. Az Acer gépe kifejezetten csinos
2. A Compaq-ból szendvics állítható össze

1

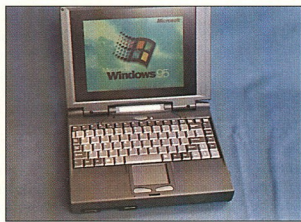
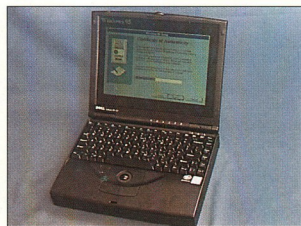

2

keresztül kapja a videojelet – legalábbis, ha nem spórolják le a gépről a tervezők. A VGA-típusú monitorcsatlakozó viszont mindegyik mobilon megtalálható.

Ugyancsak minden gépen található dokkoló csatlakozó is, ami azonban nem szabványos, hogy csak a saját dokkoló egységgel működhessen a gép. A tápcsatlakozás is minden esetben saját töltőt jelent, általában 15-18 V feszültséggel. A hangszóró fülhallgató csatlakozó és a mikrofon csatlakozó a szokásos 3,6 milliméteres jack-dugó, a hangerőszabályozásra vagy a funkció momb vagy elcsavarható, esetleg tolnható szabályozó szolgál. Természetesen még a mixerszoftver is beleszól a hangerő alakulásába.

Az utolsónak hagyott eszköz a kurzorpozíciónál. A teszt során háromféle megoldással találkoztunk: népszerű nevén hanyattgeérrrel, tüsskével és érintőlappal. A felsorolás sorrendje egyben a gyakoriságot is jelzi. A tüsske nemrég nagy szenzáció volt, mára leszoktak róla, de egy-két cég még ma is görcsösen ragaszkodik hozzá. Az új sláger az érintőlap. Nem könnyű megszokni. A tesztbéli gépek egyik forgalmazója például inkább hagyományos egeret mellékel a mobilhoz. És mégis forog a golyó...

Daewoo

Acer

Ezt a gépet a C2000 Kft.-től kaptuk tesztelésre. Finoman formaterveztett, elegáns típus, mindenképpen ezé az esztétikai pálmá. A LED például csepp alakú... A belső tartalom terén már visszafogottabbak voltak a tervezők. Kár például, hogy csak 16 színre állítható be az LCD képernyő. Mindenféle trükkkel próbálkoztunk, de a 256 színű beállítás elfogadása után a Windows 95 közli, hogy valami hiba van a hardverrel. A hangrendszer sem áll a helyzetere magaslatán. A beállításra egy funkciógomb szolgál. Ez működik is, ám a rendszer ezek után minden próbálkozás mellett újra és újra lefagy. Ezután már csak az MPEG lejátszó hiánya tűnhet fel, igaz erre a célra telepíthetnénk egy szoftvert a gépre, ám 16 szín mellett ennek nem is lenne sok értelme.

Compaq

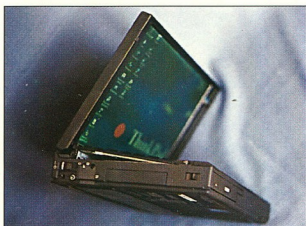
A Compaq csak nagyon rövid időre tudta nélkülözni a tesztgépet, így a mérések egy részére nem is jutott idő. Mindenesetre az MPEG lejátszás teljes képernyőn működött, bár ekkor egy kicsit darabos volt. A készülék attól válik multimédiássá, hogy egy, a géppel megegyező méretű kiegészítő berendezést kell alászerelni. Ez a lapos szerkezet egy CD-t, egy akkut és alsó újabb hangszórót tartalmaz. Az alapgép két kisméretű hangszórója alatti tölsér alakú részeket át hallatszanak a nagyobb méretű multimédia-hangszórók. Az össze-, illetve szétszereléssel gyorsan végezhetünk, ugyanis a két egységet a dokkoló csatlakozó illeszti össze. Ez egyébként az alsó elem alján is megtalálható, így az összerépített notebook szendvicset még betehetjük a dokkoló állomásba is. A masina érdekessége a hordfogantyú, ami egy pótóltagos akkumulátort rejt magában. A sok rejtett akkuval a gép meglehetősen hosszú ideig táplálható.

Az RT Trading által forgalmazott notebook mindenre képes, amit a multimédiában tudni illik. Nagy a képernyő, gyors a CD, teljes képernyős az MPEG, jó a hang. Ez utóbbi a SoundBlaster V3.20-es verziójának köszönhető, míg a konkurensnek még csak a V3.10-nél tartanak. Normál méretű botkormány csatlakozót is találtak a készülékek, minden tökéletesnek tűnik. Azaz mégsem, egy apró hiba: az érintő lap felett vannak a gombok, nem felénk esnek a szokásos módon. Így ha mutatóujjal vezetjük a kurzort, a kattintáshoz a többi ujjunkkal nem tudjuk elérni a gombokat. A tervezők elképzelése szerint az egerkattintást az érintőlappra koppintás helyettesítene, így azonban nem működik például a drag and drop funkció (vonszolás). A gond persze áthidalható külső egerrel, de akkor minek az érintőpanel? Ettől persze a gép még dobogós helyezést ért el a tesztben.

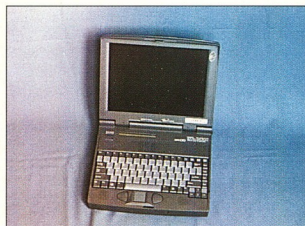
Dell

A Humansoft hatalmas dobozban küldte tesztre a gépet. A számítógépet is jól teletölték, hiszen ebben floppy- és a CD-meghajtó is van, sőt egymás fölé gyömöszölték őket. „Minden egy helyen” jelszóval az előlap jobb oldalán találjuk a két fogadóhelyet. Ez roppant szerencsés elrendezés. Elöl van még egy szokatlan kis ablak: ott látható a gép infra-átvevője. Mellékelnek is egy infra távvezérlőt, a gép tehát remekül megfelel az üzleti bemutatáshoz – az előadó elegánsan, távolról irányíthatja a képváltásokat. Az infravörös jelátvitellel lehet az asztali számítógéphez is csatlakoztatni a készüléket, s ha azon netán nem kaptak volna ki ilyen adó-vevőt, akkor használhatjuk a kellekék között található „soros port-infraport” egységet. Ezen a gépen nincs tévéménent és bár a képernyő viszonylag nagy-méretű, a házimoizáshoz mégis ajánlatos inkább VGA-vidéő adaptert venni. A pozíciónálója egy hanyattgeér,

3. „Széles-vásznú” és gyors a Daewoo
4. A Dell-design egyszerű, de a gép jól felszerelt
5. Semmi különlegesség a DTK „mandulászentű” készülékén
6. A Fujitsu nagyon szép képet mutat

7. Videobemenet és felnyíló billentyűzet az IBM gépben
8. A Portocom gépe belülről csupa leg...

amely kellemesen gurul az ujj alatt. A tesztek során a 150 Mhz-es Pentium és a winchester jó eredményeket hozott, sőt a Winmark érték is a legnagyobb a választékból.

DTK

A DTK által ringbe küldött notebook egyszerű szövegesítést az érintőpanel két mandula alakú gombja oldja fel. A bekapcsoló gomb is ellipszis alakú és az alján lévő rácsozat is ezt a formát követi. A gépen LCD kijelző tájékoztat az üzemiállapotokról és tévékimenetet is találunk rajta. Van még egy szokatlan csatlakozó: ide egeret vagy billentyűzetet illeszthetünk. A gép kialakítása egyébként átlagos, más különlegességet nem tudunk felfedezni rajta. A tesztekben nem nyújtott kiemelkedő teljesítményt, talán csak a CD/floppy egyidejű jelenléte említésre méltó.

Fujitsu

Az ICL-től tesztre kapott gép már külsőre is erős, masszivitást sugall. A jól megkonstruált gépben minden korrektil működik, a képernyő minőségét pedig érdemes külön is kiemelni: a 800x600-as felbontás 24 bites színnyelvvel párosul! Ez a teszt többi szereplőinél sokkal jobb.

A masinához külső egységként kapcsolódik a floppy. A floppy-egység tulajdonképpen egy modul, amely a modulfogadóba helyezhető. A gépben a jobb oldali modulfogadóba a floppy helyett akkumulátort, CD-t, vagy merevlemez csatlakoztathatunk, így az igényeinknek megfelelően variálhatjuk az összeállítást. A másik modulfogadóban az alap akkumulátor kap helyet. A készülék mellé gazdag dokumentációt adtak egy külön dossziétárolóban. A készülék két PCMCIA csatlakozójához egy Etherlink és egy Nokia mobiltelefon interfészt is kapunk, segítve ezzel a mobil kommunikációt is.

IBM

Amikor kinyitottuk az IBM mobilját, mintha ki akart volna esni a billentyűzet, nyúltunk is utána, de megnyugtatót a kereskedő is, és így természetesen.

A billentyűzet ugyanis a kinyitáskor kicsit kiemelkedik, becsukáskor visszapattan. Az ismerkedés során meggyőződhetünk, hogy sokat tud a gép és kellemesen gyors. A pozicionáló egy kis piros tüske a billentyűzetben, amelynek

PORTOCOM RT. a NOTEBOOK specialista

- Teljes választék,
- folyamatosan nagy raktárkészlet,
- saját gyors szerviz,
- installálási és használati tanácsadás.

Végfelhasználókat kiszolgálunk, üzleti partnereket keresünk!

IFABO: A/110/D

- CPU: 486-Pentium 200 (MMX)
- RAM: 8-128 MB
- LCD: 10,4"-13,3"
- HDD: 0,8-3 GB
- CD, PCMCIA kiegészítők

Megkeresésre katalógust küldünk.

INDUSTRIA: A/207/G

Címünk: 1115 Budapest, Ballagi Mór utca 14. • Tel.: (1) 203-9269, (1) 203-9276, (1) 203-9277
Fax: (1) 203-9275 • E-mail: portocom@mail.datanet.hu • Internet: http://www.portocom.hu

Multimédiás notebook számítógépek összehasonlítása

Gyártó	Acer	Compaq	Daewoo	Dell	DTK	Fujitsu	IBM	Portocom	Toshiba	Tulip
Típus	Light 370L	Armada 4130	CPC7550	Latitude XPI CD	DNB-58670	Lifetbook 530T	ThinkPad 540 ED	Portocom - 5700	2000 CDS	Matron Line m956/133
Beküldő	C2000	Compaq	Cordata	Humansoft	DTK	ICI	IBM	Portocom	Technotrade	Tulip
CPU (MHz)*	P120	P133	P133	P150	P133	133	133	200	100	133
Memória	16	16	16	16	16	48	16	64	8	16
(Mbyte)										
Háttérjár (byte)	0,775	1	1	1,4	1,3	1,3	2	3	0,773	1,3
Floppy*	K	K	K	B	K	K	K	M	M	M
CD*	B	B	B	B	B	M	M	M	M	M
Poszicionáló*	EL	EL	EL	HE	EL	EL	TU	EL	TU	EL
Képernyő (inch)	11,3	11,8	12,1	12,1	11,3	11,3	12,1	12,1	11,3	11,3
Felbontás/szín	800x600/256	800x600/256	800x600/256	800x600/256	800x600/256	800x600/256	800x600/256	800x600/256	800x600/256	800x600/256
Hang*	SB 3.10	SB 3.10	SB 3.20	n.a.	SB 3.10	SB 3.10	n.a.	SB Pro 2x16	SB 3.10	SB 3.10
Game port	-	-	-	-	+	+	mini	+	-	-
Méret (mm)	306 x 228 x 46	266 x 294 x 58	299 x 218 x 48	279 x 231 x 61	299 x 230 x 56	300 x 240 x 45	297 x 218 x 50	296 x 255 x 65	299 x 235 x 55	297 x 224 x 48
Tömeg (kg)	2,8	3,7	3	3,3	3	2,7	3,1	3	3,4	3
Ar (Pt.)	390.000	1.087.500	570.000	810.000	524.433	730.000	900.000	820.000	399.000	674.600
Garancia (év)	1	3	3	1	1	3	3	1	1	1
MÉRÉSÉK										
Winmark	4934820	18183076	16711880	47245465	13031499	5932203	n.a.	16629523	20992260	5343035
Core perform	19,831	17,297	43,227	57,312	20,836	19,316	38,759	-	28,415	21,768
Mips átlag	56,4	62,8	62,3	71,2	61,9	63,2	62,7	93,6	47,3	62,7
ÉRTÉKELÉS										
Képernyő mérete	3	4	5	5	3	3	5	5	3	3
Felbontás	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4
Színméltség	3	5	5	3	3	5	4	5	3	4
Design	3	4	5	5	3	5	5	5	3	3
Kezelés	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
CD/floppy	4	5	4	5	5	4	4	3	3	3
Poszicionáló	4	4	4	5	4	4	3	4	3	4
ÁTLAG	3,57	4,43	4,57	4,57	3,71	4,29	4,43	4,43	3,43	3,71
	szép design	sok alkkülső	szép design	sok kiegészítő	-	szép képernyő	kiforrított gép, nagy felbontás	a legerősebb	nincs külön táp	-
	hangerő szabályozhatatlan	mérete nagy	pozicionáló gombjal rossz helyen	-	-	-	-	-	teljesítménye visszafogott	képernyő szép

*Magyarázat: - = nincs; + = van; B = beépített; K = külső; M = modul; P = Pentium; EL = érintőlap; TU = tűske; HE = hanyattfeleg; SB = Sound Blaster; HI = High Color (65 ezer szín); T = True Color (16,4 millió szín); Winmark = PC LAB tesztprogram; Core perform = merevlemez teszt; Mips átlag = CPU teszt.

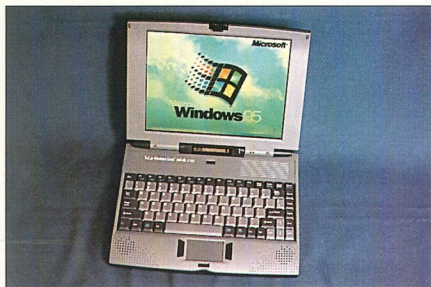
kicsit recés és kemény a feje. Kategóriájában jól sikerült megoldás, de azért ezzel sem lehet olyan gyorsan és pontosan célozni, mint egy egérrel vagy egy hanyattgérrel. A kijelző felbontása remek, a teljes képernyős MPEG-állományt megtorpanások nélkül közvetítette. Gond nélkül állítható be tetszőleges képernyőmérethez (640x480-tól 1024x768-ig, 16 és 256 színnel). A gép sallangmentes külseje tehát nagyon jól összehangolt tartalmat takar.

A világ notebookgyártása (1996 első félévi adatok)

Toshiba	20 %
IBM	10 %
NEC	9 %
Compaq	8 %
Texas	5 %
Apple	5 %
Fujitsu / ICL	4 %
Dell	3 %
egyéb	36 %

(Forrás: Byte, 1997 január)

9. Toshiba gépe megbízható, ára pedig kedvező
10. Kívül fekete, belül szürke a Tulip közé álló gépe

10

Portocom

A Portocom hazai cég. Nem gyártják, hanem inkább teszte szabják a masinákat – tavalaj majdnem ezret. A tesztre is kitétek magukért és a mezőny legerősebb példányát szerelték össze. A végeredmény: 200-as Pentium, 64 Mb-át operatív memória, 3 gigabájtnyi háttértár és egy gyors CD. Mindez egy olyan házba került, amelyben egy 12.1"-os LCD foglalja el a fő helyet. A gép tempója lenyűgöző. A CPU-tól függő sebességi tesztekben fejhosszal nyert. A felépítése moduláris, a floppy, a winchester és a CD-modulok mellé még egy MO (magneto optikai) modul is adtak a géppel. Mindennek ellenére az ára sem volt kiugróan magas. Egyetlen apró szeplő, hogy ennek a gépnek a legkisebb az érintőpanelje.

Toshiba

A Technotrade-től kapott gép nem a Toshiba legújabb és legjobb típusa, a forgalmazó inkább azt kívánja sugallani a kiválasztással, hogy a nagynevű cég felettébb kedvező áron tud optimális darabot kínálni.

Mindez igazolta is a teszt példány, legfeljebb csupán a pozícionálással nem voltunk teljesen megelégedve. Nem kifogásolhatjuk viszont, hogy a gép előlapiján csak egyetlen hangszórórács látható, hiszen a berendezés hangja amúgy

jó. A tervezők mindenestre inkább külső hangfalak vagy fülhallgató használatát ajánlják. Multimédia esetében korántsem alapatlanul, hiszen a mobilok mandzsettagombnyí hangszórói nyilván csak korlátozottan alkalmasak zenei élmény teremtésére. A kivitelt és az ebből következő üzembiztonságot a Toshiba-tól megszokottan magas színvonalú. Ez a gép beépítve tartalmazza a hálózati tápegységet, a többiek tápkábelén felülön lóg egy tápegység nevű kolonc.

Tulip

A hazai Tulip képviselőtől tesztre kapott gép kívül fekete és szögletes, kinyitva világosszürke és nagyon kényelmesen kezelhető. A billentyűk előtti rész ívesen lehajlik, ezért jól megtámasztja a kezét. A modulfogadó elől, középen van, így a modulok könnyen kezelhetők és cserélhetők. A tesztgépből még az öreg négyzetes CD-olvasó volt, az újabb széria már nagyobb sebességgel dolgozik. A képernyőn érezni lehetett egy kis darabosságát. A kurzort érintőpanellel pozícionálhatjuk, a gombok kétoldalt helyezkednek el – még elérhető módon. Ez az arany középut, így fent is meg lent is találunk gombot.

9

Melyiket szeressük?

Még a teszteléssel rendszeresen foglalkozók asztalán is ritkán sorakozik fel egyszerre ennyi ragogóg gép.

A Portocom gépe egyértelműen kiemelkedik a választék-ból nagyon sok asztali gép is elbújhat mögötte. A Toshiba nagyon praktikus, mert nincs külön tápegysége és az ára is meglehetősen szolid. A túske nem a legjobb megoldás, de pótegeret olcsón lehet szerezeni. Az IBM először kicsit tartózkodósan tett, de a pozícionáló túskeje jobb, mint a Toshibaé és rettentően gyors, kényelmes gép. Az Acer visszafogott, a Compaq-kal az idő rövidsége miatt kicsit felszínre sikerült a találkozás, fájdalomunkra, mert jónak ígérkező masina. A Dellben minden benne van, nem kell külön egységeket cserélni benne. Kellemes darab. A Daewoo nagyon gyors és nagyon nagy a képernyője. A DTK szolidan tette a dolgát. A Fujitsunak gyönyörű a képe. A Tulip CD-je csak 4x-es, az újakat már gyorsabban adják.

Az árakat összehasonlítva is érdekes a kép. A legolcsóbb típus ára négyezer forint körül van, a műszakilag legjobb alig nyolcszáz ezer forintba kerül, a legdrágább viszont egymillió forintnál is többbe. A legjobb a Portocom ár/teljesítmény viszonya, a mérsékelt árú mobilok közül pedig a Toshiba tűnik a legkedvezőbb vételnek.

Kriszán György

Acer

Ha most vásárol akciós termékeinkből, egy-egy gépet nyerhet!

Most elérhető a CSÚCS!

Csúcsminőség a számítástechnikában

1997 április 21-május 31-ig
akciós áron!

Acer Note Light 350pc

- Pentium 120 Mhz processzor
- 10,4" passzív mátrix kijelző
- 8 MB EDO memória
- 810 MB merevlemez
- sztereo hangkártya
- Windows 95

* 279 000 Ft + Áfa

Acer Entra

- Pentium 133 Mhz processzor
- 8 MB EDO memória
- 1.2 GB merevlemez
- magyar billentyűzet
- Windows 95

* 164 000 Ft + Áfa

Acer
computer
Magyarország
érvényesítési iroda
118 Budapest,
Károlyi Gábor u. 3.b. I/1
Telefon/Fax: 319-2655

sztrributorok:
computer 2000 Kft. Tel.: 267-1888
CE Kft. Tel.: 246-4050

szonteladók:
C-CO Kft. Tel.: 202-7456 Compferr Kft. Tel.: (25)383-882
una Elektronika Kft. Tel.: 270-5600 Fujitrend Kft. Tel.: 178-4200
umansoft Kft. Tel.: 363-2879 Infoland Kft. Tel.: 206-6551 Ifotrade Kft. Tel.: (46)355-485
eravill City Duna Plaza Tel.:465-1006/42 Keravill-Fővám tér Tel.: 118-2143 Kontrax Budapest Kft.
l.: 467-1777 Lézer Irodatechnika Kft. Tel.: 201-7684 Media Markt Tel.: 347-1650 Műszertechnika Kft.
l.: 322-1623 M & M Kft. Tel.: (72)227-080 Office Plus-Super Store -Pólus Center Tel.: 419-4151
Batthyányi tér Tel.: 201-82 -Andrássy út Tel.: 111-9873 -Rákóczi út Tel.: 333-6199 -Győr Tel.: (96)313-404
Pécs Tel.: (72)333-037 -Szeged Tel.: (62)318-986 -Székesfehérvár Tel.: (22)319-377

Viszonteladónk árjai a hirdetésben megadott áraktól eltérhetnek! Az árváltoztatás jogát fenntartjuk!

Acer

Nakamichi MJ-4.8si

Lemezgető

A CD-ROM praktikus adattároló média, amelynek a kezelése is egyszerű. Bizonyos esetekben – leginkább gyakori korongcserélgetés esetén – azonban már kevésbé tűnik olyan kényelmes megoldásnak. E bosszúságtól azonnal megszabadulunk, ha CD-ROM meghajtónk egyszerre több lemezzel is elboldogul.

Az adatbázis jellegű kompaktdiszkekre, a szótárprogramokra, a jogtárakra vagy a többlemezes lexikonokra szinte percenként szükségünk lehet, ezért azokat állandóan kéznél, pontosabban a CD-ROM meghajtónkban kellene tartanunk. Ennél persze prózaibb esetekben is jól jönne egy olyan meghajtó, amibe „betárazhatnánk” kedvenc korongjaink közül a lazítás ürügyén használt CD-s játékaikat, vagy egy-egy kellemes háttérzenét tartalmazó audió CD-t.

A *Storage System Kft.* által forgalmazott Nakamichi MJ-4.8si CD-ROM meghajtó éppen ilyen készülék. Használatával megkönnyíthetjük, kényelmesebbé tehetjük a CD-lemezek kezelését. A belső egység pontosan akkora, mint egy hagyományos CD-ROM meghajtó. A különleges periféria nyolcszoros sebességű, azaz 1200 Kbájt/s-os átlagos adatátvitellel büszkélkedhet, míg átlagos hozzáférési ideje 150 ms. A beépített buffer-memória mérete 256 Kbájt. Az SCSI-illesztő-felülettel ellátott készülék természetesen kompatibilis az összes népszerű CD-szabvánnyal, s több operációs rendszer alatt működtethető (Windows 3.x, DOS,

Windows NT/95, OS/2 Warp, Macintosh System 7).

A Nakamichi „ékszerdobozának” átviteli teljesítményét egyszerű másolási feladattal ellenőriztük. Ennek során a gyári értéknel valamivel kevesebbet, 1127,3 Kbájt/s-ot mértünk. Windows 95 környezetben egy CD-ről merevlemezre írtunk egy 49600 Kbájt – 75 alkönyvtárból, s mintegy 300 vegyes típusú fájlból álló – adathalmazt. A művelet mindössze 44 másodpercig tartott.

Nekünk leginkább az úgynevezett „changer” kivitel tetszett. Egyszerre ugyanis négy darab hagyományos méretű CD-korong fér el a készülék „gyomrában”, mégpedig rop-pant kényelmes módon.

Más cserélőknél kivethető tárat vagy tálcás betöltőt használnak, itt azonban sokkal szemelésebb megoldással találkozunk: a készülék egyszerűen beszippantja, s eltüntetni akár mind a négy felkínált lemezt. Ugyanígy könnyedén, egy gombnyomással cserélhetők a lemezek.

A kezelőszervek kialakítása önmagáért beszél. A készülék előlapján nem egy, hanem négy apró nyomógomb található, egy-egy LED kíséretében. Tőlük jobbra a fejhallgató mini jack-dugaszára leltünk, s nem hiányzott a hangerőszabályozó sem.

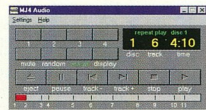
Az egyes tárolóhelyek feltöltéséről s működéséről a hozzájuk tartozó LED-ek tájékoztatnak. Egyszerre természetesen csak egy lemezt használhatunk, hiszen a készülékben csak egy olvasófejt van.

Az egység SCSI címét rövidzárral kapcsolókkal kell beállítani. Szintén jumperekkel szabályozható néhány ritkábban használt funkció. Például az „512 block size” az adatblokkok méretét vezérli (512/2048 byte). Tüskéit csak abban az esetben kell rövidre zární, ha a CD-ROM meghajtó például egy munkaállomásban „boot”-egységként működik.

A meghajtóhoz kézikönyv és egy 3,5”-os floppy lemez is jár. Utóbbin a Windows 95/NT környezet alá készült segédprogramok is találhatóak. A „CD-ROM List” például gyors áttekintéssel segíti a betöltött CD-k feltérképezését. Az „MJ4 Audio” ablakából kényelmesen kezelhetjük a zenei CD-keket. A program a felvételek hosszáról tájékoztat. Mindemellett ráadásul egy adott szám tetszőleges pontjára ugorhatunk.

A négyes CD-meghajtó persze csaknem négyszer annyiba kerül, mint egy klasszikus nyolcszoros olvasó. De hát a kényelemnek is ára van.

Szepesi Tibor

1. A Nakamichi MJ-4.8si mini CD-ROM váltója négy kompaktdiszka tárolására és kényelmes kezelésére alkalmas.
2. A szoftveres műszerfal

Genfi autószaalon

Autós cybershow

A genfi autószaalon csarnokaiban az autósodák mellett az idén szinte valamennyi kiállító a legkorszerűbb számítástechnikát is felvonultatta a járművek minél látványosabb bemutatására. Az ilyesfajta interaktív show-k szaporodása immár tendencia a világ nagy kiállításain.

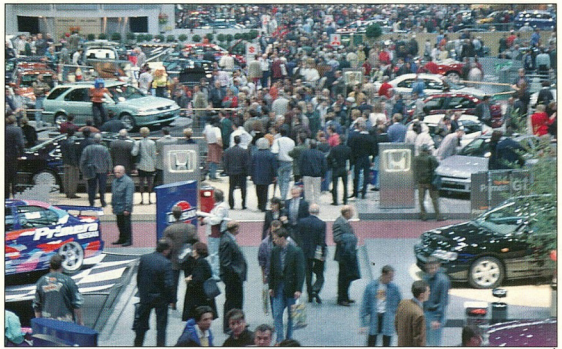
A Mercedes sorozatgyártásra váró egyterűje, a Mercedes A például nemcsak a Genfben látogatók előtt mutatkozott be ilyen módon. Az Internet közvetítésével a világon bárhol, bárki élőben élvezhette a látványosságot. A standon is találhattunk a világhálózathoz csatlakoztatott laptopokat, így a Mercedes homepage-én a „Live at Geneva” feliratra kattintva a képernyőn is követhettük a tőlünk egyébként méterre zajló eseményeket. A standon még egy külön kamerát is felállítottak „A világ lát téged” felirattal, amelynek a képén együtt mutatkozhatunk az újdonsággal. A képet néhány másodpercenként frissítették az Interneten.

Egyébként is nehéz volt olyan kiállítóhelyet találni, ahol nem helyeztek el néhány PC-t, hogy a látogató könnyedén hozzáférhessen az adott gyár Internet oldalaihoz. A VW konzern viszont az autói mellé LCD paneleket állított, az érintőképernyőn a részletes típusinformációk mellett multimédia bemutatók is szórakoztatták a nagyerdeműt. Nem kevésbé látványos interaktív rendszerek segítségével tájékozódhatott az érdeklődő a Chrysler standján. A cég képviselői nem titkolták, hogy a munka jövőbeni marketingjének fontos alapkövét látják az interaktív értékesítésben, sőt megkockáztatták, hogy ezt követően az új autók értékesítésében a hagyományos autókéreskedőknek mind kevésbé szerep jut. A vásárló multimédia lemezekről ismeri majd meg leendő kocsját és az Internet közvetítésével vásárol.

Minden szempontból tökéletes multimédia korongot eddig csak a BMW, a Volvo és a Mercedes jelentetett meg. Az elsőként említett két cég lemezei csak promóciós célokat szolgálnak, ám a Mercedes kiadványa már elegáns eszközzel mutatja a cég 110 esztendősi történetét, s a remek formát érdekes tartalommal tölti meg.

A digitális technikát persze más módon is felhasználták a portékák kelendőbbé tételére. A Nissan reklámembere például

Az autós szakmában az új év márciusban kezdődik, a genfi szalonnal, amely azonban egyre kevésbé szól a járműtechnikáról, sokkal inkább az autókéreskedelemről, a marketingről. Amelyben mind fontosabb szerep jut a számítástechnikának, állítja szerzőnk, aki tudósítását a lemezmelletünkön néhány remek multimédiával is fűszerezi.

ul a cég új típusának bemutatóját CyberShow-nak titulálta. A színpadon egy táncművész produkálta magát, a fején a virtuális valóság megidézésére használatos sisakkal. Mögötte egy hatalmas vásznon megelenedett a kibevilág, amibe emberünk néhány mozdulattal belevarázsolta az új autót. Az utópisztikus hangulatot azután hirtelen a színpadra rajzó úrlényeknek öltözött japán leánykák törték meg, akik immár teljes valóságában gördítettek a nézők elé az új kocsiat.

Az Opel is a legkorszerűbb digitális technika bevetésével próbálta kihúzni a látogatók zsebéből az új modellek meglehetősen borsos árát. Egy tekintélyes méretű forgó korongra húszegynéhány széklet erősítettek. Minden székhez egy virtuális szemüveg is tartozott, amit a fejre illesztve az ember azonnal láthatja az új típust mozgás közben, gyors vágásokkal, dinamikusan lüktető zenei aláfestéssel. Amikor azután a szerkezetet elvette a szeme elől, már egész másútt találta a széklet, mintegy szemléltetendő a virtuális és a valóságos utazás összefonódását.

Azaz Internet ide, Internet oda, ha másért nem, akkor a show-kedvéért még minden bizonylan nagyon hosszú ideig készek lesznek évente Genfben zárandokolni a négykerékűk szerelmesei.

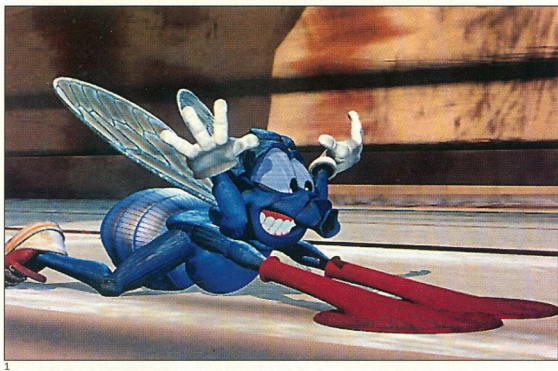
1. Genf - az autórajongók Mekkája
2. Székek a virtuális utazáshoz az Opelnél.

Sz. T.

Multimédia a moziban

A Softimage 3D szoftverrendszer a látványos meghökkentés korszerű eszköze. A vele készült alkotásokkal szinte mindannyian találkoztunk mára moziban. A filmes trükkök világába lemezmellettünkön is bepillantunk.

Várhatóan 1999-ben mutatják be a mozikban a William Steig gyerekkönyve alapján készülő *Shrek* című filmet. Főszereplője, a nem túl szép, de bájos Shrek a világ legszűnyább hercegisasszonyát keresi. Miért foglalkozunk máris ezzel a

még el sem készült filmmel? Azért, mert bár története is meglehetősen különösnek ígérkezik, a komédia igazi érdekessége mégis az, hogy a film teljes egészében számítógéppel, a *Softimage 3D* programmal, Silicon Graphics munkaállomásokon készült.

A *DreamWorks* stúdióban nemrégiben tértek át a *Microworld* birodalomhoz tartozó Soft-

image szoftverház programjának 3.7 változatára és a *Mental Ray 2.0* verzióra, illetve a legújabb, *Sumatra* kódnevű *Softimage 3D*-re. A film tehát egyszerűsre ezek képességeinek szemléletes bemutatója is lesz.

Ahhoz, hogy elképzeljük, milyen látványokra készülnünk föl, azaz megértjük, mire képesek ezek a programok, kicsit el kell mélyednünk a számítógépes rajzfilmkészítés rejtelmeiben.

Az animáció kidolgozásának első lépése a *modellalkotás*. Ha a grafikusok kiindulással sokszögeket választanak, a különböző felbontású modellekhez ugyan tetszőlegesen finomíthatják a poligonokat, ám azok akkor is csak sokszögek maradnak. A *Softimage 3D* erőssége azonban az úgynevezett *spline*-, illetve *NURBS-felületek* használata, illetve a *buborékmodellelés*, angolul *meta-ball* eljárás. Mivel a *Softimage 3D* programstruktúrája *spline*-alapú, a tárgyak felületei éppúgy törémsmentesek, mint a mozgásokat leíró pálya- és időgörbék. Egy térgörbéből létrehozott térelem – például forgástest – megőrzi a kapcsolatát az eredeti idommal, így a belőle létrehozott további elemek is visszavezethetőek a kiinduló formára. Hasonló tárgyak létrehozásánál hasznos a klónozás, azaz a más animációs mozgások létrehozása a memóriaigény növekedése nélkül. Még összetettebb mozgások készíthetők az időbeni változások közötti matematikai relációk bővítésével.

A szoftverrel számos különleges hatás érhető el, például imitálható a pattogó labda torzulása. De a rendszert igazán különlegessé az *Actor* nevű modul teszi. Ebben található az emberi és más komplex mozgások leírásához nélkülözhetetlen két- és háromdimenziós *csontváz-funkciók*, a csontok mozgását leíró inverz kinematika és innen választható ki a felület, vagyis az élőlény „bőre” is.

Ugyanitt lehet megtalálni a fizikai jelenségek, például a gravitáció, a szél, a mágnesesség, a sűrűlóság vagy az ütközés szimulációját, amelyeket az egész objektumra vagy annak csak egy részére lehet alkalmazni.

A tárgyak hagyományos képekkel vagy háromdimenziós *textúrákkal* (érzékletes anyagfelületekkel) egyaránt „felöltöztethetők”. A sík textúrákat be lehet festeni, sokszögletesekre pedig a program helyi koordináta-rendszer szerint festi fel a textúrákat. Végül gyors, úgynevezett renderelő algoritmus készíti el a végső fotorealisztikus képet.

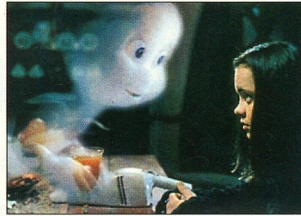
A Softimage szerepei

Filmek: 101 Dalmatians, Space Jam, Star Trek: First Contact, Star Wars Trilogy, Starship Troopers, Dragonheart, Joe's Apartment, Jumanji.

Játékszoftverek: The Last Resort, Dark Earth, Drowned God, FIFA, Fighting Vipers, Kowloon's Gate, NBA Full Court Press, NHL Powerplay

1. Valóságihű mozgást, életszerű testfelületet biztosít az inverz kinematika alkalmazása. 2. A *Softimage 3D*-vel a rajzfilmek legegyszerűbb alakokat keltethetnek életre, egyedi tulajdonságokat adhatnak a szereplőknek

jelent, hogy a nagy teljesítményű rendszer immár Windows NT platformra is kapható.

A Softimage 3D-hez illeszthető a Softimage Eddie nevű kompozíciós-eszköz-csomag, amellyel a programozók a különlegesen bonyolult hatások – például a buborék, a nap-sütés, a napfelkelte, a ködbe vesző fénysugár vagy a haj – előállítását könnyítették meg előre kidolgozott mintákkal. A képztalálató álta-

lában csak a lényegesen drágább rendszerek része. Segítségével korrigálható a kézikamerás felvételek rezgése vagy háromdimenziós animáció illesztéke az élő videóképhez. A programban saját rutinok írhatók, bármely képkocka, időpont azonnal elérhető, új elemek illeszthetők be, a régiék megváltoztathatók vagy kitörölthetők, a különböző effektek hierarchikus rend szerint állíthatók össze.

Tengemeyi időrből munkától óv meg, a rosszul sikerült felvételek megismétlését teszi feleslegessé a Softimage Toonz csomag. A karakterek megrajzolása után a számítógépes munka az animációban jártas szakemberek számára ismerős módon, a fóliák digitalizálásával kezdődik. Automatikus középpontozás szűri ki a fázisok elcsúszását. A nagyobb háterek darabonként skennelhetők be és azután illeszthetők össze. A további munkát egyekbe között vonalkorrekciós- és rajzeszközök segítik. Automatikus területazonosítás egyszerűsíti a kifestést, a kifestők referenciakép

Fogalommagyarázat

Buborékmodellelés: Leginkább a kémiában használatos modellelési koncepció. Észert az a test gömb alakú, körülötte egy nagyobb átmérőjű gömb alakú határonál. Ha két test határonája átfed egymást, azok „összeolvannak”. Így a görbe felületek finomabban alakíthatók ki.

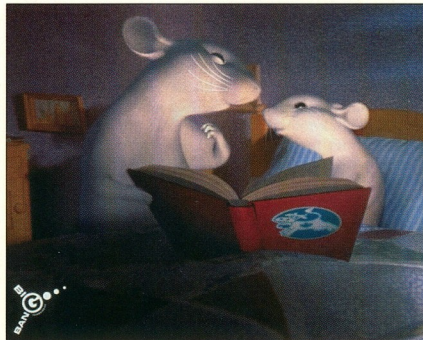
Inverz kinematika: Különleges animációs megoldás, amelyben a mozgás végcéljének meghatározásával és úgynevezett kényszerek segítségével számítják ki a mozgást. Alapja rendszerint egy csontszerkezet, amelynél a csontok merevek és csak a csuklók körül forgathatók a másik végpont mozgatásával.

Mental Ray: Legújabb generációjú renderelő algoritmus. Olyan hatások visszaadására is alkalmas, amelyek a hagyományos testeket leíró algoritmusok számára értelmezhetetlenek. Ilyen például a fény és a vele kapcsolatos környezeti hatások (naplemente, víz alatti világ stb.).

NURBS felületek: szabad formájú görbült felületek (NURBS: non-uniform rational B-splines). A legrszabadabban definiálható spline görbékre feszített felületek.

Renderelés: Képalakítás matematikai algoritmus segítségével. Léteznek egyszerű és gyors árnyalási eljárások, illetve a valóságot megtévesztésig reprodukáló függvények, amelyek például a szőrt fényeket is figyelembe veszik, ez utóbbiak kiszámítása azonban nagy teljesítményű számítógépekkel is óráig tart.

Spline: Olyan görbék, geometriai alakzatok, amelyeket a görbe „töréspontjaiban” folytonos átmenetet biztosító matematikai függvények írnak le. Ezzel érhető el, hogy a modellezett testek felülete sima legyen

alapján ellenőrizhetik a színeket. A program hangmodulja gondoskodik a kép és a hang szinkronjáról kockáról-kockára. Könnyen elképzelhető, még így is mekkora feladat egy egész estés rajzfilm elkészítése, ha figyelembe vesszük, hogy a Shrek bemutatásáig Steven Spielbergre, Jeffrey Katzenbergre, David Geffenre és munkatársakra még több mint két évi munka vár. Aki egyébként kedvet érez a számítógépes rajzfilmkészítéshez, Magyarországon a Creative Engineering Kft.-nél szeresheti be a Softimage szoftvereit. Persze jó, ha tudja: a professzionális rendszernek profi az ára is.

Kelenhegyi Péter

leges hatásokat. A Softimage szerint a 3.5 változatban nemcsak a számítási sebesség növekedett, de a feldolgozás meg is osztható a Silicon Graphics munkállomások és Windows NT-t futtató, jóval olcsóbb PC-k között. Ez egyben azt is

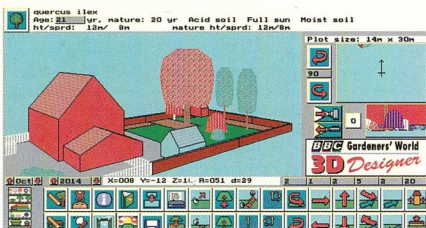

Kerttervező programok

Kertelés nélkül

Éled a természet, s vele a kerttervező multimédiák forgalma is. Rovatunkban ezúttal azt mérlegettük, vajon milyen segítséget kapunk az ezüstkorongokról kertünk megfontolt, szép kialakításához.

1. A 3D Garden Design korai időkből származó, egyedi kezelőfelülete
2. A 3D Garden Design 2 barátságosabb kezelőfelülete
3. Rózsabokor kiválasztása az adatbázisból
4. A Landscape Designnál alkotott kert.

nézetén csak be kell jelölnünk, hogy hová akarunk falat, ajtót, vagy éppen rózsabokrot elhelyezni, s az eredményt máris megnézhetjük egy térbeli vázlaton.

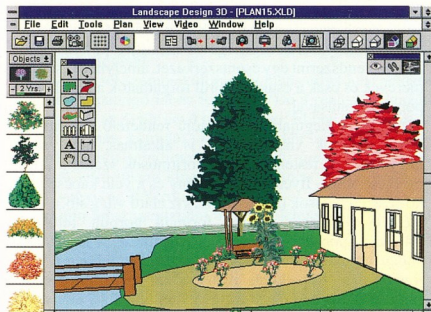
Angolkert – 3D Garden Design

A Brit-szigeteken szinte nemzeti hobby a kertépítés. Egy-egy ottani, főleg városi kert láttán – ahol a bokrokon műmadarak *fészkelnek* és más műallatok *népesítik* be a teret – felmerülhet a gyanú, vajon nem az Elvezett Paradicsomot próbálja-e a kert tulajdonosa némiképpen megkérdőjelezhető ízléssel maga köré varázsolni? Mindenesetre a

A kertépítés és kertgondozás évszázadok óta az egyetemes kultúra fontos része. A kerttervezők és – tervezők hozzá – a belsőépítészek munkájára Magyarországon az elmúlt negyven évben mégsem tartottak nagyon számot. A kertépítés így inkább a „Csináld Magad” mozgalom keretei közé szorult. A nyolcvanas és kilencvenes évek fantáziátlan gyakorlata – sima gyepp s a kerítés mellett néhány tuja – unalmas kertek tömegét eredményezte. Manapság azonban mintha ismét rangot kapnának környezetünk esztétikai szakértői, a kerttervezők. Ők „látják a térben”, s egy száraz műszaki rajzban is azonnal megérzik egy kert, vagy ház hangulatát.

A mérnökök és a megrendelők párbeszéde gyakran azért olyan nehéz, mert ez utóbbi legtöbbször csak síkban dolgozik. A közös tervezést azonban segíthetik az egyedi tervezőprogramok, amelyek nem feltétlenül előzetes számítástechnikai ismereteket, sem jártasságot a CAD (Computer Aided Design) rendszerre igényelnek.

A legjobb programok előre elkészített elemkönyvtárakkal dolgoznak, így például a felül-

szigeteken az éghajlat felettébb kedvez a kertkedvelőknek: a sok esapadék az év nagy részében mélyzöldre színezi az országot. Így talán nem véletlen, hogy a kertészeti CD-ROM-ok piacán a legtöbb kiadvány angol eredetű.

Az *Europress* a BBC televízió *Gardeners' World* elnevezésű magazinja alapján jelentette meg a *3D Garden Design* című lemezt, ami akkora sikert aratott egész Európában, hogy az első programot rövidesen követte a folytatás, a *3D Garden Design 2*. Ez utóbbi korong is jelentős elismerésre tett szert, így az egyszerű CD-s kiadvány mára trilógiává duzzadt. A *3D Garden Design 3* bemutatóját éppen az elmúlt hetekben tartották Londonban.

Az első változat – a 3D Garden Design – még egyáltalán nem használja ki a multimédiás számítógépek lehetőségeit. Nincs hang, nincsenek fényképek csak szokatlan megfogalmazású kezelőgombok. A program 16-színű vektorgrafikája a *Dire Straits* együttes *Money for Nothing* opuszának videoklipjére emlékeztet. A fák és virágok inkább szimbolikusak, mint felismerhetők.

Aki hozzászokott a számítógépes tervezőrendszerek logikai felépítéséhez, csakhamar értetlenül áll majd a tervezőrendszer előtt. A program valójában azoknak van nyíre, akik egyáltalán nem rendelkeznek számítástechnikai előismeretekkel. A háromdimenziós tervezőrendszert egy kerti tárgyakból és egy növényekből összeállított szöveges adatbázis is kiegészíti (a növények latin és angol nevével). Ezeket az előre megrajzolt növényeket és tárgyakat helyeztük el a térben.

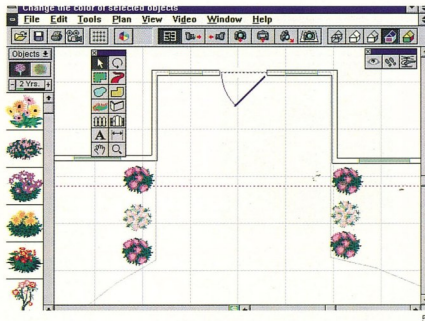
Ha az elhelyezés szerencsétlen, a program figyelmeztet bennünket. Például: „A diófa túl közel van az épület alapjaihoz, így esetleg megromolhatja azt”. Vagy: „A kerítés árnyékok vet a rózsákra!” stb., stb. Ha a növényt sikerül jól elhelyezni, s kedvezőek a feltételek a növekedéséhez, a program az ültetés után megjelenít egy feliratot: „Remek hely ennek a növénynek”.

A szakember már az ültetéskor látja, hogy öt, tíz vagy harminc év távlatában hogyan fest majd a kert. Am ezekkel a rendszerekkel mi is szert tehetünk erre a csodás képességre; nemcsak térben, hanem időben is megjeleníthetjük kertünk változását. Beállíthatjuk a mai dátumot, elülthetjük a növényeket, majd megnézhetjük, hogy egy tetszőleges napon, mondjuk 2000 július 24-én mekkora lesz majd az a fenyő, amit az özömdence mellé telepítettünk.

A 3D Garden Designnak sajnos néhány apróbb hátránya is van, például az, hogy csak egyes, már kifutott HP és Epson nyomtatókkal működik együtt.

Időutazás – 3D Garden Design 2

Az előbbi program tökéletesen alkalmas arra, hogy a tervező és a megrendelő megbeszélhesse az elvi vázlatokat. Aki azonban további részletekre is kíváncsi, az jobb ha a program második részét, a 3D Garden Design 2-t választja. Itt a növényzet már 256 színű lehet, és az egyes fajok is jól megkülönböztethetők egymástól. Az adatbázist kibővítették a növények rajzával, a virágzási ciklustáblával, továbbá

5. A kert vonás-
las tervrajza
felülnézetben
(Landscape
Design
részlet)
6. A kártevők
elleni
védekezés
videóbejá-
rása a
Landscape
Designban
7. Szép és világ-
os szerkezteti
a Complete
Gardening
kezelő
képernyője

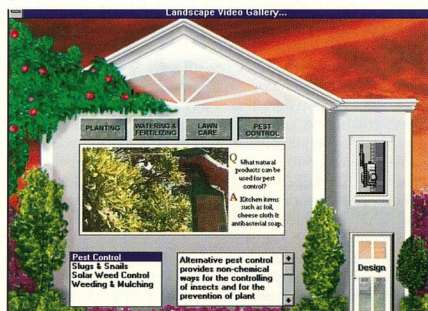
gyakran láthatunk fényképes illusztrációt is. A gyártók valószínűleg kedvezőten visszajelzéseket kaptak az egyedi menürendszer miatt, mert a második részben már a windowos környezetben szokásos menü-elrendezést használják. A program sokkal több funkciót mutat, mint az első rész, mégis jól áttekinthető maradt. Az első lemez esetében említett gyermekbetegségekben tehát a második verzióban már sikerült felülemelkedni.

A növények sokat gazdagított adatbázisában megfelelő logikai feltételek megválasztásával gyorsan megtudhatjuk, hogy melyik az a virág, amelyik kertünk egy adott szegletében a legjobban érezheti magát.

A szoftver elindítása után meg kell adnunk kertünk paramétereit. Ez nem csak a méretét jelenti, hanem az évi legalacsonyabb hőmérsékletet, a talaj típusát, a kert tájolását és földrajzi elhelyezkedését is. Ezután a program pontos tanácsokkal szolgál, hogy melyik növény hol lenne a legmegfelelőbb helyen, illetve hogy az adott hónapban milyen feladatokra számíthatunk a ház körül. A rendszer így nem csak abban segít, hogy megtervezzük kertünk képét, hanem folyamatosan eligazít a kerti teendőinkben. Minden hónapban kinyomtathatjuk, hogy melyik növényünknek mire van szüksége.

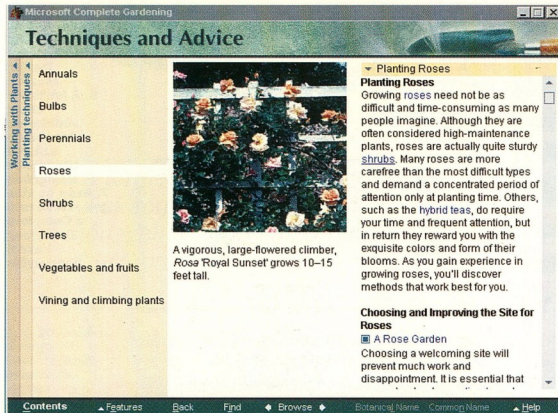
Az idő kerékét ezúttal is előre-hátra pörgethetjük, de sokkal precízebben, mint az eredeti 3D Garden Designban. Még a nap járását is szimulálhatjuk. Láthatjuk, hogy az árnyékok miként változnak, mely napszakban melyik növény kertül

6

7

8. Minden, amit a rózsáról tudni érdemes

árymékba. A hónapok változtatásával a fákon megjelennek a levelek, a bogyók, a gyümölcsök, amelyek azután ősszel elűnnek, s télen csak a csupasz ágak maradnak. A virágok színeinek változását is nagyszerűen figyelemmel kísérhetjük.

Látványos újdonság, hogy a kertben meghatározhatjuk kedvenc nézőpontjainkat. A pontokat változtatva akár folyamat animációt is készíthetünk, vagyis a kert a térben is teljesen bejárható. A kamera az általunk meghatározott úton mozog, miközben a kívánt szögből mutatja a részleteket. A filmet még különlegesebbé tehetjük, ha nem csak a térben mozgunk, hanem az időben is. Például végigsétálunk egy fasor mellett, majd szembefordulva láthatjuk, ahogy kinyílnak a virágok, majd elvirágzanak, a lombok megváltoztatják a színtüket, majd lehullanak a levelek.

Tájkép: Landscape Design

Hasonló módon követhet nyomon a növények változása az amerikai *Expert Software* cég *Landscape Design* című rendszerében is. A 256 színű grafika ezúttal is jól felismerhető formákkal, grafikával társul, éppúgy, mint a Garden Design 2 esetében és ugyanúgy fajspecifikusan jeleníti meg a növényeket.

Sajnos a tervezés során nem tudunk meg többet a keresett fajtákról. A program előnye inkább a látványos és gyors megjelenítés, ez azonban nem párosul egy, a növényeket és azok igényeit részletesen bemutató adatbázissal.

A lemez jól használható, gyors tervezőprogramot tartalmaz, egyben kitűnő multimédia is. A főbb témák: a növénytelepítés, az öntözési tanácsok, a termékenység javítása és a kártevők elleni védekezés. Számos ügyes videóbejátszás segíti a botanika rejtelmeiben kevésbé járatos felhasználókat. Remek ötletek is kapunk. „A vegyszerek használata nélküli védekezés a kártevők ellen” kérdésnél például megtanulhatjuk, hogyan kell a csigákat sörrel és sörösüvegekkel távol tartani a veteményesűtől.

A készítő Internet kapcsolódási lehetőségéről is gondoskodtak, ahol folyamatosan juthatunk friss információkhoz.

Értő szemmel

Megkértünk egy szakembert, *Pajor Zsolt* kertésztechnikust, a kanadai nagykövetség rezidenciájának főkertészét is, hogy mondjon véleményt a bemutatott korongokról.

– Mindhárom CD (a 3D Garden Design 2, a Landscape Design és a Microsoft Complete Gardening) jól használható, mivel valamennyi tartalmazza azokat az alapvető botanikai ismereteket, amelyekre az általános kertészkedőnek szüksége lehet.

Mint gyakorlott kerttervező én a 3D Garden Design 2 segítségével dolgozok, mert botanikai ismeretei tökéletesen helytállóak és a programba épített tervezőrendszer gyors és látványos felkészülést, bemutatást tesz lehetővé. Kitűnő ötletnek találok, hogy a kert fejlődését térben és időben nyomon tudjuk követni, így a valós kert valós időben dokumentálható.

– Akik nem kíváncsiak ennyire a mélyebb szakmai adatokra, ám mégis szeretnék maguk megtervezni kertjüket, jól használhatják a Landscape Design című programot. A videóösszeállítás jól értelmezhető, az elhangzó szöveg helytálló, de vigyázat; a szemléltető anyagban gyakorlati buktatók is rejlenek. A tervezőrendszer talán látványosabb, mint a 3D Garden Design 2-ben, de szakmai szempontból kicsit alacsonyabb szintű. A megtervezett kertben egyszer elhelyezett növényekről sem lehet már később információkat kérni.

A Microsoft Complete Gardening vastag szakkönyveket helyettesíthet, mert minden olyan kérdésre pontos és megbízható választ ad, ami az általános kertművelésben egyáltalán előfordulhat. Részletes információkkal szolgál és közérthetően bemutat egy-egy fogást, műveletet. Szakmai szemmel is kifogástalan módon szemléltet. A megjelenő képek esztétikusak és finom kidolgozásúak.

A tesztlemez lemezek mindegyike kitűnően használható hobbi-, illetve professzionális szinten, én mégis az első kedvező lemginkább. A 3D Garden Design 2 CD-n ugyanis érezni az angolok hagyományos, kert iránti tisztelőt.

A Nagy Kertészkönyv – Complete Gardening

Complete Gardening a címe annak a kiadványnak, amelyet kicsit talán igazságtalan is együtt említeni az előbbi tervezőprogramokkal. A Microsoft által kiadott CD ugyanis inkább egy enciklopédia, mégpedig a fák, a bokrok és virágok gazdag gyűjteménye. Igazi multimédia-korong.

A szép képmegnyógrafikákat egy nagyon igényes adatbázishoz kötik. A kereszthivatkozásokkal, a „hipertext” segítségével nagyon könnyen navigálhatunk a „könyvben”. Ez a növényhatározó több mint 2300 növényt tart nyilván, és a növények fényképei kívül mindez nyújt gondozási útmutatót, fejlődéstörténeti visszatekintést. Megismerhetjük a gyakori növénybetegségeket, s végül valóban teljes áttekintést kapunk a kertek világáról.

A program szerkesztése kitűnő, a Windows 95 sémáját követő felületek jelentősen megkönnyítik a kezelést. A képekben az alapos növényhatározón túl a kertben végzendő munkákat bemu-

ONLINE

MEGOLDOTTUK!

NAPRAKÉSZ A **COMPLEX** CD JOGTÁR

JOGTÁR

FOLYAMATOS, MINT A LÉZERSUGÁR

ELŐFIZETŐINKNEK **24** ÓRÁS KAPCSOLATOT BIZTOSÍTUNK A LEGFRISSEBB
JOGANYAGHOZ • **AUTOMATIKUS** A JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK
FIGYELÉSE • ÚJ SZOLGÁLTATÁSUNK 1997. JÚNIUS 30-ÁIG **DÍJMENTES.**

1027 Budapest, Bem rkp. 51. 1536 Bp., Pf.: 239 Tel: (36-1) 212-4249, Fax: (36-1) 212-4437 E-mail: Complex@kerszov.hu

KERSZÖV
COMPUTER KFT

Cyberkert

Annak sem kell elkeserednie, aki kertészkedni akar, de nincs igazi kertje. A CNN televízió látott hír szerint ugyanis az elmúlt évben egy robottechnikai cég megalapította az első virtuális kertet az Interneten. A növényrajongó regisztráltja magát a kert látogatói között és ezután szabadon plántálhat egy növényt a virtuális kertben. Be kell lépnie a kertbe és virtuális eszközökkel kell gondoskodnia a vízről, árnyékolásról, rovarirtóról stb. Miközben a kertben tartózkodik, beszélgethet a többi növénytulajdonossal. Pár nap alatt megtudják, kik a szomszédos ágyásban található virágok tulajdonosai. Ha elutaznak néhány hétre, megkérhetnek valakit, akinek a közelben van növénye, hogy öntözze meg az ő virágát is.

A robottechnikai cég ezt a projektet azért indította útjára, hogy több információt szerezzen az emberek szociális viselkedéséről a kibertérben. A kert pedig a szomszédos Ausztriában állítólag a valóságban is létezik. A kert dolgozói gyakran panaszkodnak, hogy egyesek túltöntözik növényeiket, míg mások teljesen elhanyagolják a palántákat. Természetesen egy növényt csak a kibertérben hagynak elpusztulni, a valóságban a kertészek ezeknek a pórljárt növényeknek is a gondját viselik. (A konkrét Web helyszínt hiába kerestettük az Alta Vistával, a Yahoo-val és társaival – lehet, hogy cyberkacsával van dolgunk? Aki először közli velünk a pontos Web-címet, az fölkerül a dicsőségtáblánkra... – a szerk.)

9. Az Interneten bőséges információforrást találnak a kertészek is.

atató egyszerű animációs filmeket is találnak, amelyek még az angol nyelvet nem ismerők számára is világosan elmagyarázzák egy-egy művelet lépéseit.

Ez pedig annál is fontosabb, mert amikor a kerttervező programokat igyekeztünk összegyűjteni, nem találtunk magyar nyelvű kiadványt. Ami azért, a mezőgazdasági kultúrájára egykor büszke ország esetében nem éppen dicsőségség.

Szépvolgyi Tamás

MÁR CD-LEMEZZEL IS!

1997-BEN
CSALÁDBAN MARAD

Computer PANORÁMA

FIZESSEN ELŐ A COMPUTER PANORÁMA KIADÓ TÖBBI KIADVÁNYÁRA IS!

WINDOWS
PANORÁMA

„Házias” számítástechnika:

1997-ben 6 szám 3,5"-os HD lemezzel 2790 Ft

Multimédia
Magazin
Mindenkinek:
1997-re 4 szám
CD-vel 4496 Ft

MEGRENDELEM 1997 - RE:

A Computer Panorámát

12 szám CD-melléklettel 6720 Ft

12 szám 3,5" HD lemezzel 4992 Ft

A Windows Panorámát

Hat szám lemezmelléklettel 2790 Ft

A CD Panorámát

Négy szám CD-melléklettel 4496 Ft

Név, cím:

Postacím:

Telefon:

Bankszámlaszám, OTP-fiók és alszámlaszám:

(Cégszerű) aláírás:

Megrendelhető a Computer Panoráma Kiadói Kft.-nél,
1091 Budapest, Üllői út 25.
Telefon: 218-3011/302, 369 mellék, fax: 217-2646

A "HÁZIAS" SZÁMÍTÁSTECHNIKA-HAVONTA

Izeltő az áprilisi szám gazdag tartalmából:

MMX processzoros rendszerek

A legfontosabb tudnivalók a merevlemezkeiről

Teljesítményövelés karcversével

Nokia 2110 kontra Panasonic G500

Kézi számítógépek Windows CE-vel

Műholdas helymeghatározás

Internet-iskola

Oficé-szellítés: Word

Digitális televízió

Tippék, trükkök, hírek, újdonságok s még ezernyi információ

mindazoknak, akiknek az otthonukból sem hiányozhat a

digitális elektronika.

Keresse az újságárosoknál, kérjen mutatványszámot,

vey rendelje meg a lapot a kiadónál!

Computer Panoráma Kiadó Kft.

1091 Bp., Üllői út 25.

Tel.: 216-3011/302, fax: 217-2646

LAPJAINKAL CÉLBA TALÁL

Akarja tudni, hogy...

...ki és mikor alkotta meg a Laokoon-csoportot?

...ki volt az ókori Róma legmeghatározóbb szobrásza?

...hogyan alakította a középkori kereszténység a képzőművészetet?

...a reneszánsz természetfelfogásai kitűnő hatással voltak a realizmusra?

...a romantikus művészet miként fejezi ki a társadalmom alapvető változásait?

...hogyan hatott a felvilágosodás Korára a mindent átélő tudáségy?

...mi módon adja vissza a barokk művészet a kor izgatottságát, nyugtalanságát?

...a fényképezőgép feltalálása mi módon változtatta meg a képzőművészetet?

...a XX. század változásai mennyire alakítják át a világot alkotott képtűnk?

Akkor figyelmebe ajánljuk a

HISTORY ART
Through

című CD sorozatot.

A History through Art egy különlegesítő álló sorozat, amely segít Önnek megismereni kilenc történelmi fázisk legjellegzetesebb képeit, szobrait és építészeti alkotásait. CD-nként nemcsak közel felőlről élvezetes multimédiás előadást nézhet és hallgathat vágó többszínű színes képpel, sok zenével és angol nyelvű előadással, hanem a CD-k ezek mellett egy enciklopédiát, művészettörténeti szöveggyűjteményt, sőt egy kvízjátékot is tartalmaznak. A CD sorozat Windows 3.1, Windows 95 és MacOS kompatibilis. És ha nem ért egy szót, ki-keresést, akkor keresse ki a

Merriam Webster's Dictionary angol-angol értelmező szótárából. A szónár kétféle változatban kapható: a Merriam Webster's Collegiate Dictionary több, mint 250000, a Merriam Webster's Thesaurus, az előző kivonatokat 60000 szót és kifejezést tartalmaz. Mindket változatot a CD anyagát zsebkönyv formájában is mellékeljük.

A sorozatot és a szótárt keresse az ország nagyobb könyvesboltjaiban és üzletünkben:

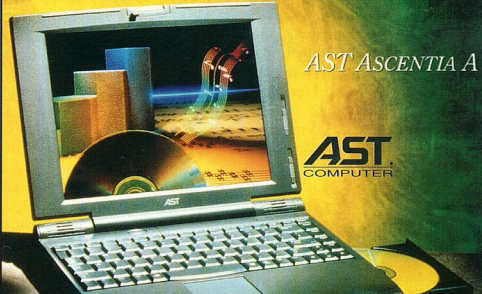
1051 Budapest, Méreg u. 14.
Tel.: 267-0000, 267-5316
Fax: 267-5317
IFABO A/107.d

MEGSZÓLALÁSIG olyan, mint a többi!

RÁDIÓ BRIDGE FM 102.1

A LECTÖBB ÉRTÉK ÉS MINŐSÉG 450.000,- FT ÉRT

AST ASCENTIA A

AST
COMPUTER

G70 G70 Kft., az AST magyarországi disztribútora
1112 Budapest, Péterhegyi út 98.

Szerződött partnereink:

- ARMIS Kft. Pályaépítő Kft. 06-22-412485
- B.L.L.C. Kft. Budapest 06-23-100-148
- Castan Bt. Orosháza 06-68-311-952
- Compathil Kft. Zalaegerszeg 06-92-311-100-14
- Consultronics Mo-s Kft. Budapest 06-25-1859
- Delphi-Soft Kft. Budapest 06-26-4593
- DNM Magyarország Kft. Budapest 06-35-4748
- Duna Computer Számlahozhata 06-22-358-785
- Ega-Trade Kft. Szeged 06-62-494-152
- Enno-Sys Kft. Budapest 06-26-8621
- FairSoft Kft. Miskolc 06-36-412-155
- FERO Kft. Budapest 06-78-8900
- Flag Kft. Szombathely 06-94-322-134
- Futurecom Kft. Budapest 06-212-0987
- HAVI Kft. Debrecen 06-52-412485
- Ideal 2000 Kft. Budapest 06-23-100-158
- Intercas Kft. Budapest 06-155-2180
- J.S.P. Kft. Szeged 06-20-400-742
- Kürt Kft. Budapest 06-228-410
- Logosz Bt. Szeged 06-62-310-671
- Prajszár Kft. Szigtarján 06-32-417-244
- Provision Kft. Budapest 06-129-6998
- Quasar 2000 Kft. Budapest 06-111-3499
- Start Up Kft. Zalaegerszeg 06-92-315-618
- Summacomp Kft. Szeged 06-62-475-582
- Szolex Kft. Nagyvárad 06-62-451-608
- Ten Technik Kft. Budapest 06-20-452-180
- Traco-D Kft. Debrecen 06-52-451-297

A CD Panoráma előző számaiban már bepillantottunk a Scene színes világába, számos remek alkotást láthattunk, ám mégiscsak felületes képet kaptunk a Scene felépítéséről, működéséről, művelőiről. Eljött hát az ideje, hogy közelebből is megismerkedjünk ezzel a különös, hőbortos világgal.

1. Dog by Cougar
2. Redgreen by Das
3. Crossing by Lazur

A Scene (ejtsd: szín) angol szó jelentése: színdarab cselekményének színhelye, jelenet, kép, látvány, díszlet. Mint eddig is láthattuk, az elnevezés nagyon találó.

A Scene világába tartozik mindenki, akibe egy csepp kreativitás is szorult és ezt valamilyen számítógép-adta formában éli ki. Természetesen részt vesz a közösség rendezvényein, kapcsolatok épít ki a hozzá hasonló érdeklődésűekkel (a scene face-ekkel).

A Scene nem csak egy alkotóközösség, mint például egy önképzőköri, hanem egy életstílus is, amelynek alapja a nyitottság és természetesen a számítástechnika iránti rajongás. A Scene tagjainál a számítógép nem egyszerűen munkaeszköz, hanem az érzelmek és az indulatok egyik fő tárgya. Ha például egy munkájába temetkezett scene-grafikust vagy zenészt a készült műről faggatunk, több válasz is lehetséges. Nézzük a gyakoriság sorrendjében:

1. Nem hallja meg a kérdést...
2. Nem tudja, mire és hová készül alkotása, csak éppen ez jutott az eszébe...
3. Valamelyik party egy bizonyos compo-jára készül...
4. A produkció üzleti céllal születik, valamelyik megrendelő cégnek.

Sajnos ez utóbbi eset ritkábban fordul elő. Csak az biztos, hogy az alkotó az így keresett pénzt a számítógépébe öli. Mert a RAM, a háttértároló-kapacitás, a processzor vagy a videóábrák feldolgozási sebessége *sohasem elég*. A scene-face-ek például gyakorta fakadnak ki ekképp: ettől a nyalvás monitorról beleég a röntgenképem a szemközti falba...

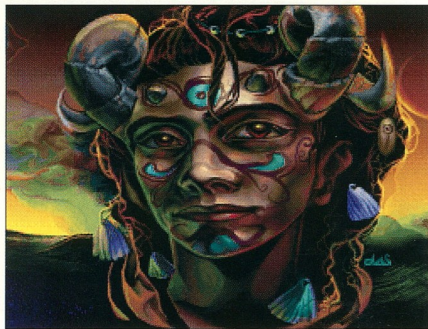
Ezek után felmerülhet a gondolat, hogy kinek jó mindez, hiszen az eddigiek alapján olyan kép formálódhatott a scene rajongóiról, hogy családjukat és barátaitak elhanyagolva a számítógépet tekintik az életük céljának, esténként a fali kápolnához vonulva (ahol a brokáttal bevont oltáron hever a GÉP) imádkoznak egy kis RAM-ért és a betevő megbájtokért...

Azért nem teljesen ez az igazság. A gép csak egy fontos eszköz, amely közös témát ad olyanoknak, akik a munkájuk révén egyébként soha nem találkoznának. Korábban sokkal ritkább volt a baráti kapcsolat egy zenész, egy építész és mondjuk egy irodalmár között. A számítógép azonban

Digitális alkotások

Scene-ház

összehozza őket. A közzéledéssel ellentétben tehát a számítógép nem a magányt erősíti, hanem a *kapcsolatok lehetőségét bővíti*. Így tehát a Scene-mozgalom minden bizonyonyal legfontosabb jellemzője az azonos érdeklődésű társaságok

Hogyan fest mindez a gyakorlatban?

Az efféle mentalitással megáldott (vagy megvert) emberek kisebb csapatokba tömörülnek. A csapat magját a *coder* (programozó), a *zenész*, és a *grafikus* alkotja. Lehet még a tagok között *ray-tracer* (hasznoló a grafikushoz de nem rajzoló), *designer* (tervező), *organizer* (szervező) és *swapper* (csereberelő), esetleg *sysop* (kapcsolatokat építő) is.

A ray-tracer a 3D-s, a géppel kiszámoltott grafikák és a

egész világ

háromdimenziós modellek elkészítője. Az organizer és swapper feladata a csapat életének megkönnyítése a szervezési és a kapcsolattartási feladatok átvállalásával. Karöltve a syp-al, aki a csapat BBS-ének a működtetője – feltéve persze, hogy a csapatnak van BBS (Bulletin Board System) állomása, vagyis telefonon felhívható, ugyancsak a külső kapcsolatok ápolására szolgáló számítógépe.

A feladatok és a titulusok sokszor keverednek, hiszen olyan emberekről van szó, akikben a kreativitás „kicsapta a biztosítékot”, így a zenélés mellett kódolással, a kódolás mellett grafikával is szívesen foglalkoznak. Azok pedig már egyenesen úgynevezett *ultrahumanoidok*, akik a designeri munkakör mellett felvállalják az organizer és syp-os feladatát is.

Ha egy csapat összeállt, elkezdnek dolgozni az első alkalton. A csapatok évenként 3-4 alkalommal járnak össze, valamely másik csapat által szervezett party-n. Ott a cél ismét

a kapcsolatok ápolása, az eszmecsere, a megmérettetés és természetesen az odailő szórakozás. A legismertebb magyar csapatok nevét előző számunkban, a dániai világbajnokság kapcsán említettük.

A versenyeken (party) a csapattagok szerepkörüknek megfelelően indulhatnak egyénileg zene, grafika, ray-trace, 4K-intro és sok hasonló versenyszámban (compo). A nagy kihívás és a csúcspont azonban a 64K intro és még inkább a demo kategória, ahol a csapat közös produkciójának kell helytállni. A komoly versenyszámok között akad idő tréfás vetélkedőre és sportmérkőzésre is.

Kívülállóktól gyakran hallani a kérdéseket: mégis, mire jó mindez? Van-e benne üzlet?

Ám vajon mire jó a hegycsúcsok meghódítása?

Azért ezen kívül is szól néhány érv a Scene közössége mellett. Például ebből a rétegből kerülnek ki a majdani szoftver fejlesztő cégek kulcsemberei –

grafikusok, zenészek, programozók stb. Ha mégsem, a megszerzett tudás akkor sem válik a kárukra (avagy ha igen, az már a számítástechnikai kriminológia tárgykörébe tartozik. Üzlet? A hardverfejlesztő és -forgalmazó cégeknek nem jelent mást az egész, mint potenciális és állandó vevőkört. Egy dolog bizonyos: a compokra (ejtsd: kompókra) nevezőket nem a pénz motiválja (nem is motiválhatja a befektetett munkával aligha arányos a nyeresémeny), hanem sokkal inkább az alkotói büszkeség és az elismerés reménye.

Mit tegyen az, aki a világot jelentő Scene-ház tagja akar lenni?

A legegyszerűbb megoldás elmenni a különböző számítógépes klubokba; ott biztosan találkozunk bennfentesekkel. A másik elképzelhető és szerintünk kézenfekvő módszer ellátogatni az újságokban, a lemezújságokban, az Interneten, avagy a CD-ken terjedő, invitációs demo programokban (hivatalos nevén: invitation-intro-ban) meghirdetett, egyre több érdeklődőt vonzó party-kra. Ott biztosan nem kell sokáig bámészkodni, mert mindenki érdeklődik, kérdez, válaszol – és ha van kéznél egy-két érdekes mű saját próbálkozásainkból, biztos, hogy lesz, akit ez majd érdekel. Nem nehéz bekerülni csapatokba sem; mindig alakulnak új csapatok, mindig bomlanak fel régiék, bárki részt vehet akár a leghíresebb csapatok trónfosztásában is. Oriási feladat a partyk megszervezése és menedzselése is.

Táblázatunkban mindenesetre felsorolunk néhány ideit fontosabb Scene eseményt.

(Bővebb információ a melan@hungary.net címen vagy 22 és reggel 8 óra között a 228-2883 BBS számon.)

4. Prophecy by Ward

5. Fish by Beast

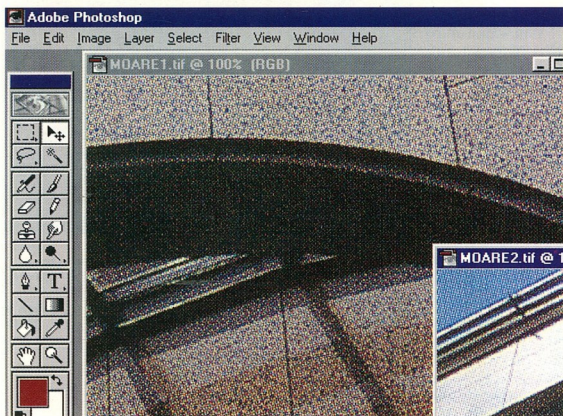
Időpont Rendezvény Hely

Június	Rage	Hungary
Július	Juhla	Finland
Augusztus	Assembly	Finland
Augusztus	Antiq	Hungary
Augusztus	Firgering	Hungary
Szeptember	Gardening	Greece
Október	Pie Slice	Hungary
November	Wired	Belgium
November	Cache	Hungary
December	The Party	Denmark

GYenge Balázs/Kal, Gáspár Zoltán/O'-Man

Digitális képtan

A multimédia fontos összetevőit jelentik a fotók és a grafikák. Ezek számítógépbe juttatásának eszközei a szkennerek, multimédia iskolánkban most ezek legfontosabb ismérvei kerülnek terítékre.

A szkennер segítségével rögzíthetjük digitális formában a multimédia alkalmazásainkban felhasználandó képeinket. A szkennер a számítógéphez kapcsolható különleges periféria, amely optikai úton leolvassa a fényképet vagy más illusztrációkat, hogy azokból digitális jelsorozatot állítson elő, amely azután a számítógép segítségével utóbb tesztölegesen manipulálható. A szkennerekben az úgynevezett CCD (charge-coupled device), vagyis töltéscrékény fél-

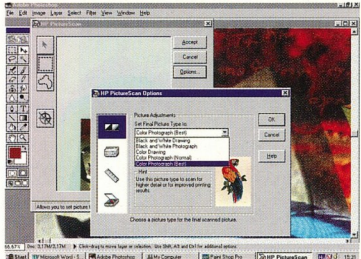
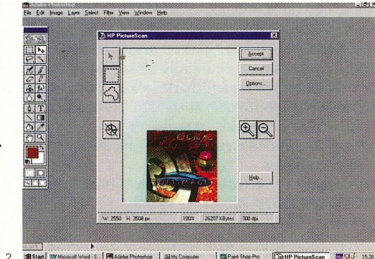
vezető elemek érzékelik a kép egyes pontjairól visszaverődő fény sugarat. Ezekből a CCD elemekből származó jelekből épül fel a digitális kép. Minél több ilyen CCD képelemet helyezünk egymás mellé, annál pontosabb lesz a digitalizált képtünk. A gyakorlatban a szkennerek felbontásáikat szokták megadni a CCD elemek számát. Ez a mértékegység a „dpi” (dot per inch), amely az egy inch-en belül megkülönböztetett képpontok számát adja meg. Minél nagyobb ez a szám, annál jobb a kép minősége. A képminőség javításának azonban egyenes következménye a tárkapacitási igény növekedése. Ezért mindig érdemes megfontolnunk a feladatunkhoz legjobb illeszkedő felbontást. A gyakorlatban a 75-150-300-600-1200-2400 dpi felbontások a legismertebbek. Az utóbbi időben találkozhatunk ezeknél nagyobb felbontásértékekkel is, ám ezek nem minden esetben jelentenek fizikai felbontást. A túlzottan nagy szám azt is takarhatja, hogy a szkennер matematikailag interpolál, vagyis a meglévő fizikai képpontok közé újabbakat számít ki. Ezzel a szoftveres trükkel lehet kétszeresére, négyeszeresére növelni a szkennerek fizikai felbontását.

A multimédiában nincs szükség a képek legnagyobb felbontású rögzítésére. Általában a képernyő megjelenítőképessége szab határt a felbontásnak, ez pedig 72 dpi. Tehát hiába erőltetünk 300 dpi felbontású képet a képernyőnkre, azt úgyis csak 72 dpi-vel láthatjuk. Másfelől viszont a csak 72 dpi-vel szkennelt képek nem minden esetben nyújtanak tökéletes végeredményt a képernyőn. Általános szabály, hogy az adott felbontással szkennelt kép minősége számos ok miatt könnyen csökkenhet, ezen utóbb javítani nem tudunk. Ezért jobb a megcélzott minőségnél kissé nagyobb felbontást alkalmazni. Bevált ökölszabály, hogy jó minőségű alapanyag esetén csupán a kimeneti eszköz által meghatározott felbontás másfélszeresével érdemes szkennelni.

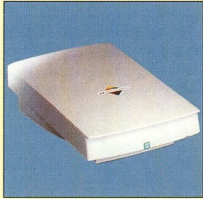
Nagyon figyelni kell, ha kinyomtatott képeket digitalizálunk. A nyomtatott, majd digitalizált képeken fordul elő az úgynevezett moaré, amikor szabályos elrendezésben apró foltok homályosítják el a képet. A hagyományos

nyomdatéchnikával készült nyomatokon nagyfóttal jól láthatók a színes pontkörök. A szkennerek feladatukhoz híven ezeket tökéletesen kiemelik, majd hozzáadják a maguk rácsosását. Amikor a két rendszer pontjai egy-

1. A nyomtatott képek szkennelésénél fordul elő a moaré 2. A Photoshop TWAIN moduljával is elindíthatjuk a szkennelést 3. A HP PictureScan szkennelő moduljában lehet a digitalizálás paramétereit beállítani.

HP ScanJet 5p

Kicsi és kellően gyors:
HP ScanJet 5P

A Hewlett-Packard jól ismert név a szkennergyártásban is. Kínálatukban megtalálhatjuk a nagy teljesítményű, hálózaton is alkalmazható digitálizálókat és a különböző képességű irodai skszenereket is.

A legújabb színes, síkgyájas lapolású, a HP ScanJet 5p kiválóan megfelel a multimédia alkalmazásokhoz. Mérete körülbelül 40 százalékkal kisebb elődjénél, a HP ScanJet 4p-énél. Ez pedig nagyon fontos szempont az állandóan helyszűkével küszködő felhasználóknak. A szkennert 24 bites színes és 8 bites szürkeárnyalatos képek előállítására alkalmas, 300 dpi optikai felbontással. Szoftveres megoldással a felbontás 1200 dpi-re növelhető. A készülék SCSI csatlakozón illeszthető mind PC-hez, mind Macintosh számítógéphez. A legfeljebb A4-es méretű anyagok digitálizálására alkalmas berendezés nagyon egyszerűen fogható munkára. A HP PictureScan 3.0 szoftver beállítja helyétünk az alapparamétereket, s vezérli a digitálizálást.

A HP ScanJet 5p modellen egy nyomógombbal közvetlenül indítható a szkennelés. A kezelőszoftverben könnyen változtathatók a digitálizálás paraméterei. Újdonság az „élesítő” gomb, amellyel a felhasználó a fényképek egyes részleteit. A HP PictureScanbe beépített az AccuPage technológiát, amellyel még pontosabb az optikai karakterfelismerés (OCR), vagyis a szkennelést gépelt szövegeket is nagy biztonsággal digitálizálhatunk.

A lapolásához adják a Visioner cég PaperPort for HP nevű szoftverét is, amely a digitálizálással automatikusan elindul, és jól segíti a dokumentumok rendszerezését, tárolását, szerkesztését, másolását vagy akár továbbítását. Mindezek mellett a rendszer tartalmazza a Recognita Select OCR beépített optikai karakterfelismerő szoftvert is.

Multimédia alkalmazások készítéséhez tehát kiválóan megfelel az a kisméretű és kellően gyors szkennert. A hozzá adott vezérlőszoftver inkább az irodai alkalmazásokhoz készült, ezért több lépéses szkennelésénél már körülményesnek érezzük a HP PictureScan állandó újratöltését. Ha van rá lehetőség, érdemes kicserélni a PictureScan egy nagyobb HP-szoftverre, amely több paramétert és funkciót tartalmaz. Ilyesmi után a HP disztribútorainál, vagy a hálózaton lehet érdeklődni (<http://www.hp.com/go/scanners>).

besnek, interferencia, s ezzel moaré alakul ki. A moaré hatása a Photoshop filtereivel csökkenthető. Először a képet elmoszuk egy kissé a Despeckle filterrel. Ez rontja ugyan a kép minőségét, de rontja a moaré hatását is. Ezután az elvesztett élességet egy Unsharp Mask filterrel próbáljuk meg reprodukálni. Az így manipulált képet azután leki-színnyitjük a végleges méretére. A retusált kép nem lesz teljesen olyan, mint az eredeti, de sokkal jobb minőségű, mint az eredeti szkennelés.

A multimédiában a legjobb forrás a fénykép, hiszen azon nincsenek a nyomdatéchnikából eredő zavarok. Egy diapozitívról például elegendő akár 200 dpi-vel szkennelni.

Ugyancsak fontos tényező a színmélység, amely a képi digitálizálásánál megkülönböztetett színek számát határozza meg. A képek kétféle típusúak lehetnek. A folyamatos tónusú képek – mint például a fényképek – egymástól éles határral nehezen elválasztható színes, vagy fekete-fehér részleteket tartalmaznak, az árnyalatok itt egymásba mosódnak. A másik csoportot a vonalas ábrák alkotják, mint például a diagramok, a grafikák, amelyeken élesek a kontúrok.

A leggyakoribb felbontások és a hozzájuk tartozó fájl-méretetek egy 640x480 pixeles méretű kép esetén a következők:

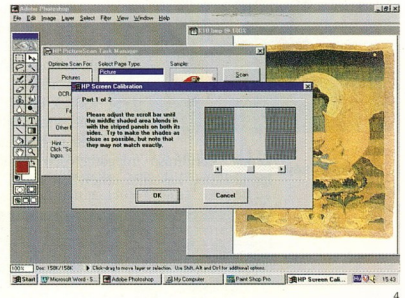
1 bites (fekete-fehér kép, 2 szín)	37,5
4 bites (16 szín)	150
8 bites (256 szín)	300
24 bites (true color)	900

A szkennerek sokféle változatban kaphatók, s a különböző típusok más-más felhasználási területen használatosak. A nyomdai képfeldolgozóhoz a legjobb minőséget eredményező dobszkennerek terjedtek el, ám egyben ezek a legrágábbak is. A legismertebb és talán a legerjedtebb

képdigitálizáló a síkgyájas szkennerek, amelyek kiválóan megfelelnek egyszerűbb irodai felhasználásokhoz, kisebb DTP-munkákhoz vagy akár a multimédia alkalmazásokhoz. Emellett érdemesek még a lapbehúzó szkennerek és a kézi szkennerek is, amelyek elsősorban az otthoni és kisebb irodai alkalmazásokban használhatók.

A szkennerekhez mindig mellékelnek feldolgozó programot, emellett azonban érdemes használni olyan professzionális képfeldolgozó szoftvert is, amely együttműködik az úgynevezett TWAIN rendszerrel. A különböző programokba beépített egységes TWAIN modul segítségével hívható meg az adott szkennert vezérlő programja. Ez azért kellemes, mert a digitálizált képet azonnal kedvünkre formálhatjuk az általunk már megszokott képfeldolgozó program segítségével. Ilyen ismert program például az Adobe Photoshop, a Corel Paint, a Paint Shop Pro.

A szkennert tehát a multimédia-készítés egyik alap-eszköze. De vigyázat: a szerzői jog szabályai alól nem mentesít...

4. A tökéletes szkenneléshez a monitort is kalibrálnunk kell

Szincsák László

A fotón a kék égen száll egy repülő. Lehet, hogy nekünk a multimédia munkáinkhoz csak a repülőre van szükségünk. De az is lehet, hogy csak a kék ég... A CorelDRAW trükkjei között mindkét esetre találunk megoldást.

Corel trükkök (4.)

A lényeg kiemelése

1. Az eredeti kép
2. A kivágott repülő

Bizonyára megbocsátotta nekünk az olvasó, hogy a Corel-DRAW 7.0 megjelenése miatt legutóbbi számunkban megszakítottuk a Corel-sorozatot. Legfőbb ideje, hogy visszatérjünk vezérfonalunkhoz, a Corel-DRAW trükkjeihez.

Két számmal korábban a kiemelésre szánt képrészletek Bezier-görbével való körülírását, majd az így elkészített zárt objektum használatát gyakoroltuk. Bár az akkor leírtak többek között azért hasznosak, mert más – akár bitképés – rendszerekben is használhatók, láttuk, hogy a képek körülírása meglehetősen fáradságos. Nehéz türelmjátékhoz hasonlít, amelyben sokat kell mereszgetnünk a

szemünket. Bár a CorelDRAW elsősorban nem bitkép-manipulációs program, segítségével mégis viszonylag gyorsan el-tüntethetők a bitkép-hátterek. Az erre szolgáló eszköz használát azonban csak meghatározott esetekben, alapos megfontolások után javasoljuk.

A CorelDRAW 6-os verziójában találkozhattunk először a *Bitmaps/Bitmap Color Mask* (Szinmaszk) eszközzel, amelynek az a feladata, hogy az éppen aktív bitképből egyszerre legfeljebb tíz kijelölt színt töröljön (vagy éppen megmutasson), a megadott pontossággal.

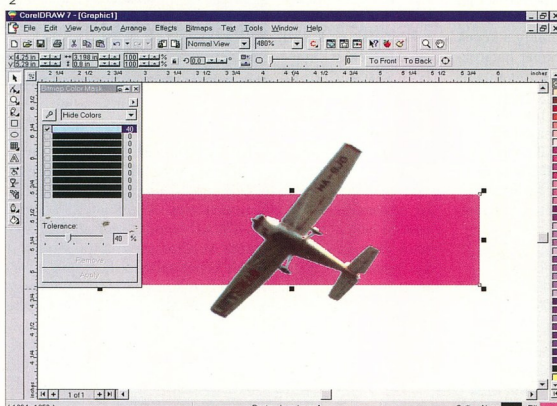
Már a definícióból is kitétnék, hogy a Szinmaszk akkor alkalmazható hatásosan, látványosan és gyorsan, ha a kitakarani vagy megmutatni kívánt felület viszonylag homogén. Példánkban egy, a Corel bemutatáin gyakran előforduló fotót használunk. A természetben látott leggyakoribb homogén háttér az ég kéjke, így mi is az 1. ábrán látható, a tiszta nyári égbolton úszó repülön szemléltetjük a *Szinmaszk* legegyszerűbb alkalmazásait.

Az effektus eredményét, vagyis az égbolt kitakarását a 2. ábra mutatja. A *Bitmaps/Bitmap Color Mask* utasítások hatására a képernyőn megjelenik a *Szinmaszk* üszömenüje. Jelöljük ki a bitképet, majd használjuk a *Bitmap Color Mask* üszömenüt (kattintsunk a fejlécére!). A vízszintesen látható, egyelőre csak fekete színsávok a maszkolásra kiválasztott színeket mutatják majd a munkánk során. A baloldalt mellettük található négyzetbe „pipa” kerül, ha az adott színt maszkolásra használjuk. Jelöljük be az első négyzetet és kattintsunk a

Szinmaszk bal felső sarkában található szemecseppentőre. Az utasítások hatására a kurzor formája átváltozik – ezt a kurzort vigyük a bitkép fölé, s ott, ahol a színmintát akarjuk venni, kattintsunk az éger baloldali billentyűjére. A kiválasztott szín azonnal átkerül a *Szinmaszk* adott sorába.

Vigyázzunk, mert a papír színét (általában a fehérét) nem tudjuk felvenni a szemecseppentővel. A tapasztaltabb felhasználónak ez nem okozhat gondot, hiszen tudja, hogy a *Szinmaszk*hoz hasonló üszömenük *jobb felső sarkában* található jobbra mutató nyílacska az ilyenkor is működőképes lehetőségeket rejti. S valóban, a lenyomásakor megjelenő menüben az *Open Color Mask*; a *Save Color Mask*; és az *Edit Color* menüpontok jelennek meg.

A papír színéhez legközelebb álló szín kiválasztásához az *Edit Color* menüpont visz közelebb. A hatására megnyíló újabb menü már ismerős, hiszen ez a „Kitöltőszín”

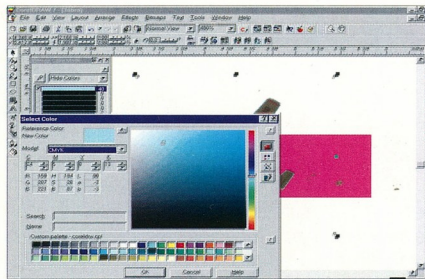
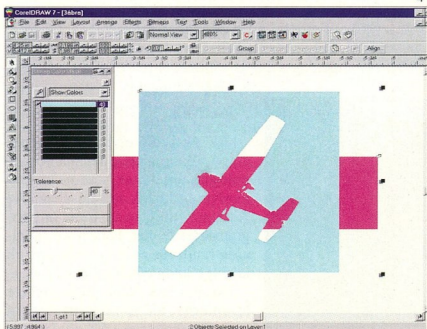

utatisásánál látott menü, amellyel ebben az esetben a maszkolni kívánt színt határozhatjuk meg a színmoddellel együtt. Itt már nincsen akadály a annak, hogy akár a papír fehér színét válasszuk ki vagy írjuk elő eltávolítandóként.

Az „OK” gomb lenyomására a *Color Bitmap Mask* adott sora felveszi az előbb előírt, vagy a szemcseppentéssel kiválasztott színt. A képernyőn persze nem történik semmi, mert itt még csak a későbbi színmanipulációs művelet meghatározása zajlik! Ha a hatást látni is szeretnénk, a maszk alján található „Apply” (a magyar változatban: „Legyen”) gombbal utasíthatjuk a CorelDRAW-t a művelet azonnali elvégzésére. Nagy viszont a valószínűsége, hogy a képernyőn a kijelentő szín kiválasztása, és a művelet végrehajtása után – bár a CorelDRAW korrekten végrehajtotta az előírt feladatot – semmi sem történik. Ennek az a magyarázata, hogy a DRAW *csak azokat a színpontokat tünteti el, amelyeknek a színe pontosan egyezik a megadott színminiótával*. Annak pedig, hogy egy foton vagy digitalizált képen két pont színe 24- vagy 32-bit pontossággal megegyezik csaknem nulla a valószínűsége! A CorelDRAW ilyen színmoddellel, vagyis színpontossággal dolgozik, annak ellenére, hogy a számítógépek megjelenítési körlátai miatt a felhasználók a konfigurációk javán az ilyen finom különbségeket egyáltalán nem érzékelik. Ha a *Színmaszok* csak erre lenne képes, akkor teljességgel felesleges lenne.

A felhasználó, a „többé kevésbé azonos” színeket a „Tolerance”, azaz a „Tűrés”-skála segítségével vonhatja egy kalap alá. A repülős példánknál maradvá, az eltüntetendő égbolt színeből egy (jellemző) helyen színminiótát véve előírjuk, hogy az ettől a legfeljebb a meghatározott százalékkal eltérő színeket tekintse a program a miniótával azonosnak, és tüntesse el a képből! (A „színtávolság”, vagy a „színelterés” a kiválasztott színmoddellelől függően, a képre jellemző 1-4 dimenziós „színtérben” matematikailag viszonylag pontosan meghatározható. A szürkeárymalatos képek szintere egy-, az RGB vagy CMY modelleké három-, míg a CMYK képeké négydimenziós.)

Ettől a ponttól kezdve a kevésbé gyakorlott szemű felhasználó lépésenként növelve a „Tűrés” értékét, majd végrehajtva („Apply”) az adott szín eltüntetését, eljuthat a 2. ábrán bemutatott képig. Az ábrán látható lilá sáv annak szemléltetésére szolgál, hogy a CorelDRAW valóban „eltüntetette” a repülő körül az égbolt kékjét.

3. A Színmaszok elmenthető 4. A folyamat felcserélhető

3 Könnyen előfordulhat, hogy az eltüntetendő háttér nem ennyire homogén, mint a repülő példában. Színei annyira távol eshetnek egymástól, hogy a tolerancia változtatásával a teljes háttér a főmotívum csorbulása nélkül nem is tüntethető el. Ekkor célszerű a háttérből több helyen miniótát venni, és kisebb tűrések beállításával kell a végző megoldást keresni.

Ha egy színmaszok eltávolítását előírtuk egy bitképre, akkor ezt a tulajdonságot a CorelDRAW mindaddig a képhez rendelve tárolja, amíg ezt az előírtást nem töröljük. Egy-egy szín a miniótá előtt látható „pipa” eltávolításával (ismételt rákattintással) törölhető, a színt azonban véglegesen csak a következő „Apply”-ra kattintás után távolítja el a program. Ha a teljes *Színmaszok* törölni kívánjuk a képről, akkor a „Remove” billentyűt kell használnunk!

Mindaddig a *Színmaszok* „Hide Colors” üzemmódjával dolgoztunk, azaz a kijelölt és a maszkon látszó színeket, mint eltüntetendőket definiáltuk. Előfordulhat azonban, hogy éppen a fordított hatás lenne a jobb, azaz éppen az égre van szükségünk, amelyről hiányzik a repülő. (Vagyis a nyári égen egy „repülő alakú lyukra” van szükségünk.) Ha egyszer az eget már sikerült kimaszkolnunk a képből, akkor csak a műveletet kell megfordítanunk. Semmit se változtatunk a maszk színein, csak éppen a „Hide Colors” helyett az ott lenyülő menüből a „Show Colors” pontot kell kiválasztanunk. Ezt a megoldást mutatja az 4. ábra.

Egy záró gondolat erejéig érdemes visszatérnünk az Open Color Mask, Save Color Mask utasításokra. Annak, aki valaha is foglalkozott színes fotók kézi laborálásával (vagy számítógépes feldolgozásával) ismerősnek tűnhet az az időrabló tevékenység, amikor egy adott képhez a megfelelő szűrőkombinációt kell kikísérletezni. A véglegesnek tekinthető kép próba-előhívás-próba-előhívás... iterációk végtelen során keresztül alakul ki. A CorelDRAW *Save Color Mask* utasításával a megfelelőnek talált „szűrőkombinációt” (színspektrumokat és tűréseket) későbbi alkalmazásra elmenthetjük. Hasonló zszerű képek, azonos jellegű feldolgozásánál a korábban már használt típuszűrők között az *Open Color Mask* menüponttal változhatunk. A Windows 95 hosszú fájlnevei nagy segítséget adnak a szűrő típusának beszédes azonosítására; például „kék ég háttér.INI”, „kék ég és mező háttér.INI”.

A sorozat következő részében a bonyolult háttérkezelésével foglalkozunk.

Boros Pál

Internet és multimédia (I.)

X-akták

Az elektronikus kiadványszerkesztő-eszközök forradalmával a nyomdászat demokratizálódott, ám az Internetnek köszönhetően immár bárki a világhálón helyezhet el publikációt. Sorozatunkban a hálózatos multimédia eszközeivel ismerkedünk, elsőként némi fogalmi zavart próbálunk eloszlatni.

abból többnyire csak bonyodalmak származnak, ha egy program az operációs rendszer kikerülésével akar célt érni. A Windows 95 nagyon sokat fejlődött a korábbi

verzióhoz képest a multimédia terén, de még így sem nyújt elegendő segítséget a komoly, erőforrás-igényes játékok futtatásához. Ha egy játékkonzolt (Play Station, Sega, Nintendo) tekintünk, akkor nem tagadhatjuk, hogy a gyengébb hardverkonfiguráció ellenére, jobb teljesítményt kapunk a PC-nél, amelynél a Windows fut. A jobb képességek háttérben pedig legtöbbször éppen a hardver közvetlen kezelése rejlik.

A DirectX segítségével a multimédiás hardvereszközök közvetlenül kezelhetők a Windows 95 operációs rendszer alól. A DirectX nem egy önálló alkalmazás, hanem egy programozásifelület-gyűjtemény. Lényegében nem más, mint egy kissé marketing ízű névvel publikált API (Application Programming Interface) csomag. Fontos tudni, hogy a DirectX technológia egyelőre kizárólag Windows 95 alatt működik.

A DirectX több összetevőből áll: a *DirectDraw-ból*, *DirectSound-ból*, *DirectPlay-ból*, *Direct3D-ből*, *DirectInput-ból* és a *DirectPlay-ből*. A DirectX már most része a Windows 95-nek, igaz a kereskedelmi változatban vagy a *Service Pack 1*-ben hiába keressük. Am ha vesznünk egy kifejezetten Windows 95 alá fejlesztett játékot, akkor garantáltan a DirectX üzembe hozásával kezdődik a telepítés. A másik forrás, ahonnan helyezhető, ha olyan új számítógépet vásárolunk, amelyre előre telepítették a Windows 95 új, OSR2-névvvel jelzett OEM verzióját.

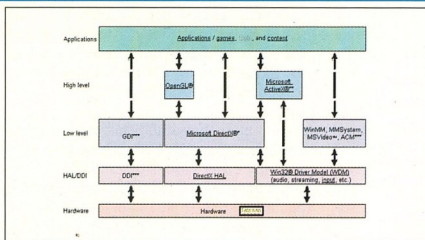
Ha ellenőrizni akarjuk, hogy a Windows 95-ünk tartalmazza-e a DirectX-et, akkor tekintünk meg a *Saját gép* (My Computer) tulajdonságlapját, ahol ekkor a 4.00.950 B feliratot kell látnunk. Persze a DirectX nélkül nyugodtan dolgozhatunk például szövegszerkesztőnkkel.

A DirectX-nek nincs semmilyen látványos megjelenése, nem lehet konfigurálni a vezérlőpulton keresztül. A DirectX egy sor DLL fájl valahol a Windows és a System könyvtárak környékén. Jelenleg a 2.0-ás változat az aktuális, de már kész a 3.0-ás változat is.

ActiveX

Az ActiveX egy komponens-alapú alkalmazásfejlesztési-technológia, amelynek semmi köze a hardvereszközök kezeléséhez. Az ActiveX még csak nem is programozási felület, hanem az operációs rendszer és az alkalmazások között felülten elhelyezkedő réteg.

Az ActiveX technológia eredete az Internet alapú alkalmazásokra vezethető vissza. Az első ilyen

1. Első alkalommal az „X-akták” környékén kell rendet teremtenünk. Az új operációs rendszerekkel és eszközökkel olyan új nevek és fogalmak jelentek meg, amelyekről ugyan sokat beszélnek, ám kevesen tudják, hogy mit is takarnak. Manapság például meglehetősen zűrzavar uralkodik a Microsoft két X-rendszere, az *ActiveX* és a *DirectX* körül. Cikkünkben azért tárgyaljuk a két fogalmat közösen, hogy eloszlassuk a félreértést, amit a mindkét névben szereplő X okozhat. Az *ActiveX* és a *DirectX* fogalmát annál is könnyebb összekeverni, mert lényegében mindkettőnek ugyanaz a feladata: a Windows kibővítése dinamikus multimédiával.

DirectX

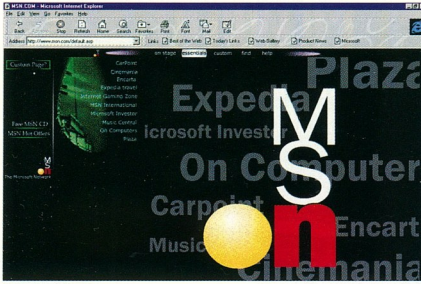
Az első, és legfontosabb tény különbség, hogy a DirectX-nek semmi köze az Internethez, addig az *ActiveX*-nek csak ahhoz van köze. A *DirectX* egy nemrég megjelent operációs-rendszer-komponens, amelynek egyetlen célja, hogy a *Windows 95*-ben bonyolult grafikájú játékokat futtathassunk.

Hosszú ideig a Windows technológiájával nehéz volt közvetlenül kezelni a hardvereszközöket, holott ez a gépből mindent kifacsarni akaró játékprogramok futtatásához elengedhetetlen feltétel.

Általános programok esetén az a mindennapos megoldás, hogy a hardver és a program közé áll az operációs rendszer, s

1. Ami a hardver és az alkalmazás között van – a Microsoft multimédia rendszere
2. Jól ismert alkalmazás a DirectX vezérlése alatt: *Monster Truck Madness*

technológia a Sun Microsystems Java nyelve volt. Ami a Java a Sun-nak, az az ActiveX a Microsoftnak. Ez a megállapítás persze végtelen leegyszerűsítés és nem ad választ az ActiveX és a Java kapcsolatára sem, mégis segíti elhelyezni az ActiveX-et az Internet fogalomrendszerében.

Ahogy a DirectX nem működik minden Windows platformon, úgy az ActiveX-szel kapcsolatban is vannak korlátozások. Azt gondolhatnánk, hogy mivel az ActiveX Internet technológia, ezért minden olyan windowsos gépen működik, ahol böngésző program fut. Ám a helyzet ennél jóval ciribb. A Netscape Navigatorban ugyanis nem működnek közvetlenül az ActiveX vezérlők. (A Netscape ígéri a megoldást, de nem siet vele. Ugyanakkor készült már olyan Netscape Plug-In – www.ncompass.com –, amely a Navigator alatt is segíti az ActiveX komponensek futtatását.)

Természetesen a Microsoft Internet Explorer 3.0 rendszerre teljes mértékben együttműködik az ActiveX vezérlőkkel. A 16-bites Windows változatokkal (Windows 3.1 és 3.11) az operációs rendszer eltéréseiből adódóan azonban nem működik az ActiveX. Marad tehát kizárásos alapon a Windows 95, illetve a Windows NT 4.0 Workstation.

Az eddigiek mellett két fogalmat kell még tisztázni.

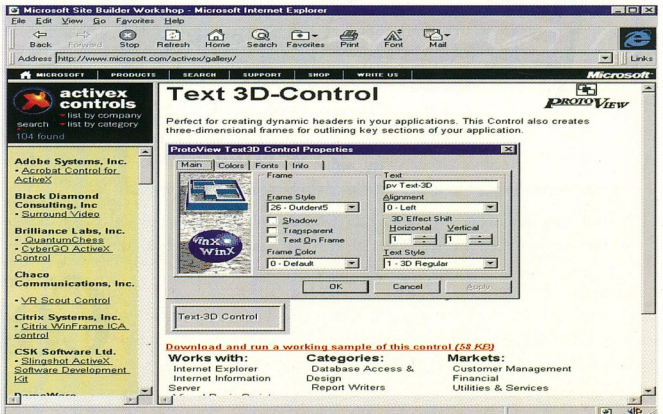
Az ActiveX vezérlők olyan programok, amelyek kis kódmerettelkel elősegítik az Internetes alkalmazások felhasználását Web oldalakon. A vezérlők főleg a Web oldalakra töltődnek le, de az Internet Explorer 3.0 telepítésével együtt is kapunk néhányat. Ilyen előre telepített vezérlő például az ActiveVRML (Virtual Reality Markup Language) három dimenziós animációk megtekintéséhez, vagy az ActiveMovie video- és hangfájlok lejátszásához.

Lényeges, hogy egy ActiveX vezérlő önmagában semmit sem ér, hiszen működésének feltétele egy olyan program, amely képes betölteni, kezelni, illetve megjeleníteni azt. A terminológiában ezt a programot ActiveX konténernek hívjuk. A legjobb példa erre az Internet Explorer 3.0, mert a böngésző program tulajdonképpen nem más, mint egy ActiveX konténer.

Hogyan tölti le a gép az ActiveX vezérlőket? A World Wide Web nyelve, a HTML (amelyre sorozatunkban külön visszatérünk – a szerk.) tartalmaz egy olyan sort (tagot), amely információja a böngészőprogramot arról, hogy a Web oldalon

egy kép vagy valamiféle objektum is található. Az oldal tartalmazza az objektum azonosítóját és azt az elérési utat (URL-t), ahonnan az objektum letölthető. A letöltést pedig egy, a kliens számítógépen található rendszerfájl (.dll) felügyeli. Ez a program egyúttal megvizsgálja a letöltött kód hitelességét. Az ActiveX vezérlők a telepítés után teljes mértékben hozzáférnek a kliens rendszerhez, ezért a letöltés során kell megakadályozni, hogy bárki is rossz szándékú ActiveX kontrollt juttathasson a géptünkre. Az ellenőrzés a digitális aláírás és a nyilvános kulcsú titkosításon alapul. Minden szerző a kifejlesztett ActiveX vezérlőkhöz csatolja 1-2 Kbyte nagyságú digitális aláírását. Ez az „aláírás” elegendő adatot tartalmaz a kontroll szerzőjének azonosítására, s arra, hogy a program kiszűrje a nyilvánvaló hackelési (illetéketlen behatolási) próbálkozásokat. Ez persze még korántsem jelent teljes biztonságot, de ez már távolról sem az Internetes multimédia kérdése.

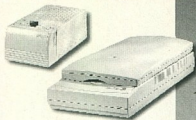
Tarsoly Balázs

3. ActiveX vezérlőkkel bőven ellátott Web oldal
4. A DirectX SDK demonstrációja
5. A képen látható címről számos multimédia alkalmazás tölthető le, köztük a 3D Text is

MICROTEK

Scanner - Software - Support

LAP- és FILMSZKENNEREK

ScanMaker sorozat

- 300x600-tól 600x1200 optikai felbontás laptscannereknél
- 1950x1950 optikai felbontás filmszkennernél
- 24/30/36 bit egyemenetes gyors CCD
- SCSI-2 csatlakozás
- lapadagoló és diafelvétel opciók
- ScanWizard szkennelő szoftver

ENCAD

ENCAD

NOVAJET, CADJET, CHROMA24 típusok:

- kültéri nyomatok készítése
- poszter, színes proof
- POS felirat, dekoráció
- világító doboz
- reprodukció (festmények, képek)

NOVACUT színes nyomtató és fóliavágó rendszer

DIGITÁLIS

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK

- KODAK DC25, DC50
- 493x373 (DC25)
- 756x504 (DC50) felbontás
- LCD képernyő (DC25)
- soros port csatlakozás
- fix memória (+ bővíthető)
- gyors képbevétel
- képarchiválás, adatbázis
- célszoftverek fejlesztése

Kodak
digital science

MIKROPRO COMPUTER

1065 Bp., Nagymező u. 51. • Tel.: 153-0111/142,162,140m • Fax: 269-0151

NEW

CD EXPERT

CDR400 SERIES

The World's First 4X6 CD Recorder
The Fourth Generation From Yamaha

High Speed
High Performance

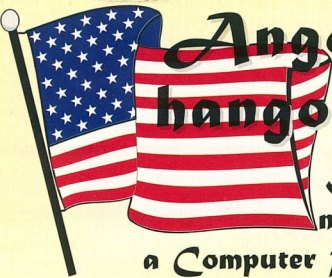
4x6
4X WRITE/6X READ

YAMAHA CD-írók és multimédiás eszközök
hivatalos magyarországi disztribútora
STORAGE SYSTEM KFT.

1051 Budapest, Vörösmarty tér 1. IV. 412.
Tel.: 266-1717, 266-1268 • Fax: 266-1292

Várjuk az IFABO
B pavilon 2/f standján!!!

Angolra hangolva!

Interaktív
nyelviskola
a Computer Panoráma
CD-mellékletén

A lemez mellékleten: A 20. század Virtuális Múzeuma, Visual Basic tanfolyam, Látvány és kellem az Interneten, A „Netscape gyűjteményes” kiadása, shaware-csokor..., azaz összesen 650 megabájtnyi interaktív kalandozás.

Kiadó:

Computer Panoráma Kiadói Kft.,
1091 Budapest, Üllői út 25.
Telefon: 218-3011/302, 369
Fax: 217-2646

Velünk egy év alatt leckéről leckére
elsajátíthatja az információtechnológiát
világnyelvét!

Computer
PANORÁMA

Az áprilisi szám tartalmából:

- * KINCS, AMI INCH
– 14 colos monitorok tesztje.
- * NC VAGY NETPC?
– Hálózati PC-filozófiák harca.
- * SZABADJEGY A PERIFÉRIÁKHOZ
– Az univerzális soros busz, illetve terítéken az Epson Stylus Color 400, OS/2-es és ActiveX sorozat és még seregnyi olvasnivaló a Computer Panoráma 97/4-es számában.

TESZTEK • PIAC • PC-SULI • ÜDONSÁGOK

Computer

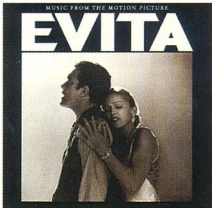
PANORÁMA

Audio CD-k

Fülbemászó filmzene

A muzsika világában külön fejezet jut a filmzenéknek. Rovatunk összeállításakor részben az elmúlt hónapok legnépszerűbb mozijainak dallamaira hegyeztük a fülünket, jazz „szekciónkban” pedig ezúttal olyan lemezek találhatók, amelyek a műfaj legújabb kamarazenei csúcsteljesítményei: duók és triók, szokványos és kevésbé szokványos hangszer-összeállításokban.

Evita

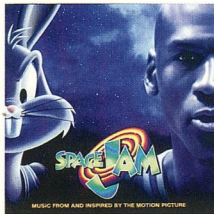

Andrew Lloyd Webber, a rockopera műfaját és önmagát halhatatlanná tevő angol zeneszerző és egykoron hű szövegíró társa, Tim Rice vadonatúj – az imáron Oscar-díjas *You Must Love Me* című – betétdallal is megajándékozta Madonnát, aki Alan Parker rendezőnél sikerrel járta ki, hogy ő énekelhesse-játszhassa el

Evitát az opera filmfeldolgozásában. Az énekesnő, alkalmazkodva immáron tizennegyedik játékfilmszerepéhez, szakított az egykori lázadó, polgárpukkasztó magartásához igazodó, olykor nyafogó, érces, szándékosan erőltetett hanghordozással. Nemcsak külső megjelenését, hanem az előadásmódját is legújabb szerepéhez igazította. Az 1952-ben, 33 éves korában, rákban meghalt, különös életpályát befutott Eva Peron megszemélyesítőjeként nyugodt hangon, kristálytisztán énekel, dallamvezetése érdelemgazdag, s otthonosan éneklí ki a rockopera diktálta nehezebb dallamokat is.

Ez persze egy énekesnőtől természetes, nem úgy a nőideál spanyol színésztől, Antonio Banderastól. Márpedig a lemez (és a film) talán legnagyobb meglepetése a narrátor szerepében színre lépő Banderas kiváló éneke. Nem úgy a Peront játszó Jonathan Pryce-nak, de szerencsére ő csak ritkán jut szóhoz (és dalhoz).

Space Jam

Tapsi Hapsi és barátai, a bájos rajzfilmfigurák Michael Jordan kosárlabdaszárt és az NBA-ban játszó kosaras barátait hívják segítségül, hogy legyőzzék űrbéli vetélytársaikat és visszatérhessenek a Földre. A *Space Jam* (Zür az űrben) című sikerfilm zenéjét is tartalmazza ez az album, amelynek egy része nem

hallható a moziban. (Néhány számot csupán „inspirált” az új alkotás, ahogy ezt olvashatjuk a borítóról.)

Tizennégy dal válogatott előadókkal, hamar slaggerré vált darabokkal. Rhythm and blues, rap, funky, diszkómuzsika, vérbő és vérbeli fekete zenék követik egymást egy teljes órában.

Néhány song azonban mintha valahonnan már ismerős lenne. Például a *Salt-N-Pepa* zenekar Diana Ross Upside Down-ját dolgozta fel, *Seal* a *Steve Miller Band* által húsz éve sikerre vitt *Fly Like An Eagle*-t, s újra itt van Barry White, aki baritonját adja *Chris Rock* komédiással közös feldolgozásához: a *Basketball Jones* 1973-ban volt siker. Két évvel később született a *That's The Way I Like It* a *KC & The Sunshine Band* sikerlistavezető diszkószáma, amely most a *Spin Doctors*-t ihlette meg. R. Kelly rekordgyorsasággal találta meg a siker útját valóban új szerzeményével, az *I Believe I Can Fly* balladával.

Honfoglalás

HONFOGLALÁS THE CONQUEST

Szabályos filmzene született a balladisztikus, múltidéző, múltépzelő *Koltay Gábor* rendezte alkotáshoz, amely szabályosság e műfajban lassan már kivételnek számít. A film tartalmához valóban igazodó magvas, többnyire szimfonikus költeményeket álmodott *Koltay Gergely* zeneszerző, aki a szövegeket is jegyzi. Hat alkalommal is visszatér a szép, nagyívű fődalom: tartalomtól független hol klarinét, hol gitár, hegedű vagy furulya viszi a prímet. *Demjén Ferenc* előadásában (*Kell még egy szó*) pedig még slágerré is tudott válni, dal formájában.

A lemezen ugyanezt még népdalszerű feldolgozásban, *Géczy Erika* és *Szabó Csilla* énekével is meghallgathatjuk. A végig remekül hangszereit, kiválóan szóló albumon vérbeli profil: a *Budapesti Fesztiválenek* és a *Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara* tagjaiból verbuválódott csapat játszik, amelyet a *Kormorán* és a *Rockfort* együttes erőssége egészítenek ki. Népi muzsika és rock, szimfonikus zene és egyházi dallam, szólóének és kórus váltja egymást, az uralkodó mégis a dobbal rockosított himnikus szimfonikus zene, amely hangzásával pátosszal teli, éreztelmező hangulatot áraszt.

Profi munka, amely nemcsak filmidéző időtöltés lehet.

Ransom

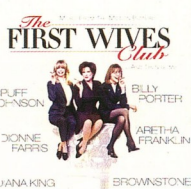

James Horner viszonylag fiatal kora ellenére már öreg motoros a szakmában. Kisujjában van a hagyományos filmzeneszerzés. Több tucat filmmel, számtalan Oscar-jelöléssel (például *Apollo 13*, *A rettenhetetlen*) a háta mögött, tudja, miként kell feszültségeteremtő muzsikát komponálni. *Ron Howard* olykor lélegzetelállítón izgalmas filmjéhez, a *Ransom*

hoz (Váltásdíj) szerzett aláfestő zenét. Elrabolják a – *Mel Gibson* alakította – gazdag üzletember gyermekét, mely tény már maga a feszültség. A tizenegy kompozícióból álló CD-n a kilencedik felvételnél hirtelen megváltozik a stílus: a hangzás, a ritmus, a hangszerelés. Előterbe kerül a dob, a gitár, amelynek szándékosan eltorzított hangja olykor már-már szinte fülsértő. A váltás okát *Billy Corgan*nek hívják.

A *James Horn*éln csaknem másfél évtizeddel később született fickó a *Smashing Pumpkins* alternatív amerikai rockbanda gitáros-énekeke igencsak szabadjára engedte a fantáziáját. *King Crimson* és *Black Sabbath* nyomdokain, enyhén jazzes beütéssel, *Matt Walker* dobos kíséretében olyan instrumentális hangorgiát produkál, amelyben dalomat talán fölösleges is keresni. Érdekes vállalkozás e szinte két különböző fejezetből álló CD, mely elsősorban az inyeneknek való.

The First Wives Club

Szomorúak az Elvált feleségek klubjában. Az elhagyott asszonyok azonban nem adják fel, kitalálják, hogyan segíthetnek egymásnak, és önmaguk, miként állhatnának bosszút egykori férjükön. A szomorúságot a tenniakarás vágya, majd lelkesedés, vidámság, végül a győzelem fölött érzett felhőtlen öröm váltja fel. Mindez tükröződik a tavalyi amerikai sikerfilm muzsi-

kájában is. A főcímmzene *Burt Bacharach* utánozhatatlan stílusú swingje, csakelen harminc év távlatából (*Wives and Lovers*) *Dionne Warwick* előadásában. Majd további tizenkét felvétel erejéig szomorúak, keserűek, vidám dallamok a régmúltól napjainkig. Ebbe belelér a *Brownstone* soulós balladája (*Over And Over*), a *Eurythmics* dala '85-ből (*Sisters Are Doin' It For Themselves*), *Diana King* reggae-s feldolgozása (*Piece Of My Heart*), *Elton John* 1983-as optimista ritmusos szerzeménye (*I'm Still Standing*) *Martha Wash* új átdolgozásában, az *M People* diszkós hangvételű szerzeménye (*Moving On Up*). Az album végén pedig a három filmszereplő, *Diane Keaton*, *Bette Midler* és *Goldie Hawn* énekével hallhatjuk a női emancipáció himnusát (*You Don't Own Me*).

Katia Labèque: Little Girl Blue

A zeneszerzőkhöz hasonlóan számos világhírű klasszikus hangszerzsolista ad zenei randevűt jazzmuzikus kollégáinak. Egyik korábbi számunkban már hirt adtuk *Yo Yo Ma* és *Bobby McFerrin* közös CD-jéről, most is örömmel tesszük ezt *Labèque* kisasszony, napjaink egyik leghetesegebb, de mindenképpen legszebb zongoristájának új lemeze kapcsán.

Katia Labèque, akit elsősorban *Debussy*-, *Bartók*-, *Bernstein*- és *Ravel*-interpretatorként tisztelünk, most hét muzikus társát maga köré gyűjtve azt mutatja meg a hallgatónak, hogyan hangzanak különböző jazz-melódik két szuperzongorista négykezes kölcsönösében.

Katia nemcsak testvérét, *Marielle-t* hívta meg a stúdióba, hanem olyan sztrókat is, mint *Joe Zawinul* (ex-Weather Report), *Herbie Hancock* vagy *Chick Corea*. Zawinul saját Volcano For Hire-jét adja elő a villámkezdű hölgy társaságában, a *Gonzalo Rubalcaba-Katia Labèque* páros természetesen spanyol dallamokat kínál, és a címadó jazzsláger *Katia Labèque* szólójában hallgathatjuk meg.

Michel Petrucciani/Eddy Louiss: Conférence de Presse. L'intégrale

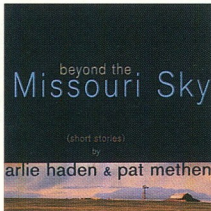

Az úgy történt, hogy **Michel Petrucciani**, aki tíz év leforgása alatt a világ egyik vezető jazz-pianistájává lépett elő, elhatározta, hogy duólemezeket készít kedvenc muzsikuskollegáival. A veterán hegedűvirtuózzal, **Stéphane Grappelle**l vette fel a *Flamingót*, **Eddy Louiss** barátjával pedig 1994–1995-ben a most bemutatandó dupla

PETRUCCIANI

Lelemezét. A CD-t igyekeztek minden szempontból szimmetrikusra tervezni: a borító fotóin hasonló, elmélkedő tartásban látható a két zenész; mindkét CD-n nyolc-nyolc felvétel hallható és mindkettő szerzőkét is szerepeltet. De azért mégiscsak azok a lemez legemlékezetesebb pillanatai, amikor a két előadó örökzöld témákat dolgoz fel a különleges billentyűs duóhangzásban: a *Kozma*-féle *Autumn Leaves*t, az *Ellington*-féle *Caravant* vagy az *Kern-Hammerstein* páros (ők a jazz Lennon-McCartneyjai) *All The Things You Are*-ját.

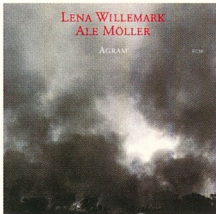
Charlie Haden/Pat Metheny: Beyond the Missouri Sky

Legutóbb hírt adtunk **Pat Metheny** új kvartettlemezeről. Azóta újabb, még különlegesebb CD-vel állt elő a szupergitáros: idősebb kollégájával, korunk egyik legtapasztaltabb bőgőseivel, a hatvanas évek fordulójától a pályán lévő **Charlie Haden**del készített tizenhárom felvételtől álló albumot a *Verve* kiadónál. Ez azért érdekes, mert Metheny eddig „neológ” cégeknel vette fel számai, a *Verve* és Metheny találkozás az azt sejteti, hogy itt hagyományhű muzsikálás várható.

És valóban! A *Beyond the Missouri Sky* viszonylag rövid darabokat tartalmaz. Metheny a lemezen több hangot játszik, de Haden a „szürke eminenciás”, a háttérből irányító szellemi vezér. A lemez első felében Metheny kizárólag akusztikus hangszereket szólaltat meg, és Charlie Haden szerepe is egyenrangú az övével. A CD második felében gitárszintetizátort is hallunk. Egy-egy számban visszatér régi népszerű gitárhangjához, ahhoz a bizonyos elektromos hangszerhez, melynek felső húrjai úgy pengtet, hogy szinte „szítárosan” rezegjenek. Az utóbbi évek egyik legszebb kiállítású CD-jén a borítóhoz méltó zene szól.

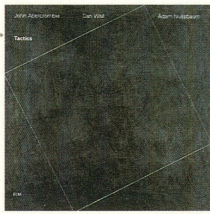
Lena Willermark/Ale Möller: Agram

A német ECM, **Keith Jarrett** és **Jan Garbarek** lemezeinek kiadója évről-évre gondoskodik világszenei csemegekörül is. **Manfred Eicher** producer láthatóan az észak-európai folklorban gyökerező produkcióknak nyújtja a legnagyobb teret. Újabb partnerei közé tartozik a *Nordan Project* elnevezésű svéd társaság. A társulás motorja egyértelműen a népi-archaikus hűros hangszereket kedvelő **Ale Möller**,

aki az új CD-n lanton, cimbalmon, mandolin, és fatrombitán játszik. A lemeznyit *Syster Gals* szinte teljes egészében Möller eleménye. A lantművész mellett ezúttal **Lena Willermark**, a fiatal énekesnő és hegedűs jegyzi a lemezt. A címadó számot patetikusán, szinte egy északi hősmondába illően adja elő, a két hegedűs-fuvaros-ütős-cimbalmos kísérlet is magasztos. Más felvételeken (*Samsingen*) lírai hangján szólal meg a népzéneki felöltött énekesnő; a *Josefin Arimatea* bibliai-balladás hangulatú dal, amelyben az együttes két vezetőjének duója csodálhatjuk meg. De hogy ne mindenestül a tánczáz és népies életképek hangulata uralja a CD-t, Möllerék meghívhattak csapatukba **Palle Danielsson** bőgőművészt, aki valaha a *Jarrett*-kvartett tagja volt, és **Michel Petrucciani**t is többször kísérte.

John Abercrombie : Tactics

Pat Metheny, korunk legnépszerűbb gitárosa néhány éve otthagya az *ECM* céget, azóta a *Geffennél* jelentkezik új anyagaival. A német lemezcégnél maradt azonban a másik nemzetközi gitáros sztár, **John Abercrombie**, aki nem csökkenő energiával ontja lemezeit, a legkülönbözőbb formációkban. Abercrombie, aki mellesleg többször koncertezett Magyarországon

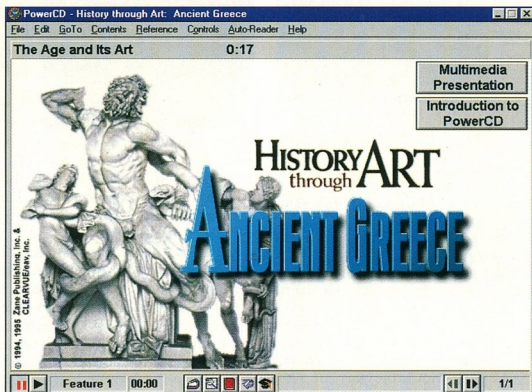
is, talán leginkább a triófelállást kedveli. Mostani CD-jén korai kamarafelvételeinek felállításához – gitár, Hammond orgona, dob – tért vissza. Most új társaságában zenél a sokstílusú gitáros. *Dan Will* személyében visszafogottan muzsikál, de igen tehetséges organistát vet maga mellé, **Adam Nussbaum** pedig már sok nagy zenész mellett igazolta, hogy napjaink egyik legjobb dobosa. A *Tactics*ről a legjobbak mondhatók: a gitáros hosszú dallamokkal örvendeztet meg effektek helyett, időnként akusztikus hangszereket használ a korábban egyértelműen preferált elektromos gitár helyett, és a pengetőt ujj-játékkal változtatja.

Falus Tamás, Máté J. György

History through Art

Művészi történelem

A *Kronos Trade Kft.* által forgalmazott *History through Art* című sorozat is a művészetek világába kalauzolja el az érdeklődőket. A kilenc önálló részből álló feldolgozás az ókortól kezdve a 20. századig ívelő áttekintésben bemutatni a művészet és a történelem összefüggéseit, kapcsolódási pontjait. A lemezek az egyes történelmi időszakok legjellemzőbb festményeit, szobraikat és építészeti alkotásait mutatják be, elhelyezve azokat a kor gazdasági, társadalmi, vallási környezetében. A feldolgozások az ókori Görögország, az ókori Róma, a Középkor, a Reneszánsz, a Barokk, a Felvilágosodás, a Romantika, a 19. század és a 20. század nagy műveit sorakoztatják fel.

tokat, s azok hatását. Választ kapunk arra, hogy miért a római katolikus egyház vált a legerősebb hatalommá a középkori Európában. Természetesen felfedezhetjük a kereszténység és a középkori eszmények hatását is a korabeli művészetekre.

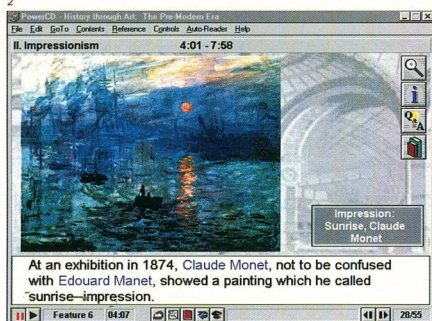
A reneszánsz korszakot felölölő CD-n a humanizmus és a klasszikus filozófia hatását tanulmányozhatjuk. Alaposan megfigyelhetjük Botticelli, Dürer, Leonardo da Vinci, Michelangelo és még

számos jelentős művész alkotását. A barokk kort bemutató lemez a felfedezések korát varázsolja elénk. Találkozhatunk Caravaggio, El Greco, Rembrandt, Rubens alkotásaival. A felvilágosodás korában az ész és az értelem keresését, a szimmetria és az egyensúly iránti vonalmat fedezhetjük fel a művészetben XIV. Lajos halálától egészen a francia forradalomig. A romantika lemezén Constable, Delacroix, Goya, Turner művei segítségével követhetjük a korszakot átszövő érzékiség, egyéniség és közösségi érzések megnyilvánulását. A 20. század az ipari és műszaki tudományos felfedezések kora, de a lemezen ezek művészetre gyakorolt hatását tanulmányozhatjuk. Az impresszionisták esetkezeléséből kiindulva megfigyelhetjük Cezanne, Courbet, Gauguin, Monet, Renoir, Van Gogh és mások alkotásait. A 20. századot Picasso, Dalí, Mondrian, Warhol és mások alkotásain keresztül mutatja meg a kilencedik CD-ROM.

A művészeti korszakok feldolgozása leginkább egy diavetítéses előadáshoz hasonlítható. A képekhez tartozó hangos magyarázat vizuálisan is nyomon követhető a képernyőn, így a könnyed szellemi utazás nyelvgyakorlásnak sem utolsónak számíthat. Címzavak alapján kereshetünk is az anyagban, amelynek megértését a Webster értelmező szótár és az American Concise művészettörténeti enciklopédia is segíti. A megszerzett ismereteket játékos kvíz formájában tesztelhetjük.

A kiadó ZANE Publishing minden lemeze a szép, jól érthető Power CD kezelőfelülettel készül. Nincs szükség a CD-ROM-ok külön telepítésére, csak egy .EXE állományt kell elindítani.

1. Az ókori Görögország művészetét bemutató lemez
2. A képek alatt a hallott szöveg olvasható

Az ókori Görögországot olyan csodálatos alkotásokból ismerhetjük meg, mint például a Pantheon, a Milói Vénusz vagy a Laokoon szoborcsoport. Az ókori Római Birodalom csodálatos olvasótégelye volt a meghódított területek sokszínű kultúrájának. Történetét műalkotásain, szobrászati remeklein, domborművein, falfestményein, építészeti alkotásain követhetjük. A középkori feldolgozó CD-ROM-on megismerhetjük Nagy Károly birodalmát, a kereszties hadjárá-

Corel Home sorozat

CD-k a családnak

Mint előző számunkban jeleztük, hosszú felfedező útra indulunk a Corel – tülzás nélkül – multimédia kincstárában. Legutóbb csoportosítottuk a CD-lemezek készleteit, s fő kategóriákat állítottunk fel. Most az első, s talán legérdekesebb csomaggal foglalkozunk: a gyerekeknek készült oktató-szórakoztató lemezekkel.

Az amerikai kontinensen *Alan Rogers* neve csaknem annyit jelent a szülőknek, mint Európában *Richard Scarry*. Kedves állatfigurák, tanulságos, egyszerű történetek, vidám, vonzó színekkel megrajzolt illusztrációk. Rogers művei szinte kiáltanak a multimédiás kiadó után. Ezért a Corel sorozatban jelenteti meg a mesekönyveit. (A mesekönyvek címeinek lefordításánál megkíséreltük visszaadni az eredeti művek hangulatát. E lemezek nyelve angol vagy spanyol, s PC-n vagy Macintosh-on használhatók.)

Egyszerű történetet tartalmaz a *Red Rhino* (Piros Orrszarvú, avagy Orrszí). Szegény Orrszinak elveszett a lufija. Ki ne segítene neki abban, hogy megtalálja? A különböző helyszíneken minden gyermek játszva robogna végig, ha nem lennének ott azok a műtyűrök, amelyeket a multimédia szabályai szerint birgázni lehet. Meglepetésként kedves animációk jelennek meg.

A sorozat második tagja, a *Blue Tortoise* (Kék Teknőc) már a kicsit nagyobbaknak szól. Játékos olvasási gyakorlatok, egyszerű szövegekkel, kedves hangú narrátorral. A piknikre rohanó csapat versenyfutásának történetét ismerheti

Are you sure
you want to quit?

yes

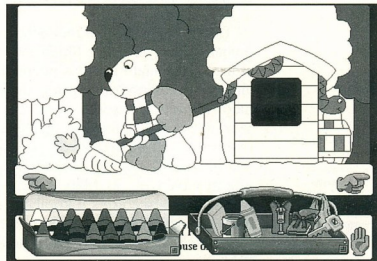
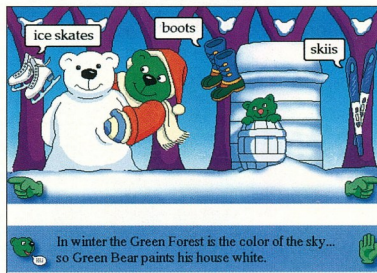

no

meg a 3-6-éves korosztály. Nem marad el a tanulság sem.

A következő mese *Green Bear* (Zöld Maci) kalandjait követi, amelyn egy szesztenés iskolaelőkészítő tanfolyamként, tanfolyamként, amelynek célja a rajz- és színező-képességek fejlesztése. A mesébe bújtotok kifestő feladatai figyelmet és koncentráció-képességet követelnek meg a gyermektől. Ez egyben az első próbálkozás arra, hogy a gyermek a hallott hangképeknek frászképet is megfeleltethessen. A *Yellow Hippo* (Sárga Vízipaci) *Alan Rogers* meséjében elindul a világban és rendre mindenféle sárga dolgot gyűjt össze. Akárcsak a sorozat korábbi tagjai, az iskola előtt álló korosztály önfegyelmét, koncentráció-képességét és kreativitását fejleszti a multimédia eszközeivel.

Témájában már komolyabb a *Corel Interactive Alphabet* (Interaktív ABC). Játékok, érdekes animációk bátorítják a gyermeket a hangok és a betűképek összerendelésére. A betűk memorizálását rajzolt figurák segítik – akár egy képregényben. Az ábécékönyv azt ígéri, hogy a „sikeresebb játék”, azaz a multimédia kiolvasása és begyakorlása után a gyermek elsajátítja 500, mindennap használatos szó frászképet és olvasását. A szerényebb pénztárcájú magyar szülőknek persze nem érdeketlen, hogy mennyire vásárolható meg a multimédiás mesekönyvek. Az egyedi lemezek ára a vásárlás helyétől függően 5000-5400 forintos tétellel terhelik a családi kasszáat. Valamivel jobban járnak azonban azok, akik az egyedi lemezek helyett az úgynevezett *Corel Super Ten Pack* (azaz *Corel Szuper Tízcsomag*) formájában a „Kid's Entertainment Pack”-et választják. Ekkor ugyanis az egyes lemezeknél némileg drágábban ugyan, de az előbbi öt CD mellett öt további, a nagyobbak számára is élvezetes játékot találnak a csomagban.

1. A Sárga Víziló
2. A Zöld Maci és szrevetlenül tanít olvasni is.
3. A kifestő-könyvhöz szárszámok is kapunk

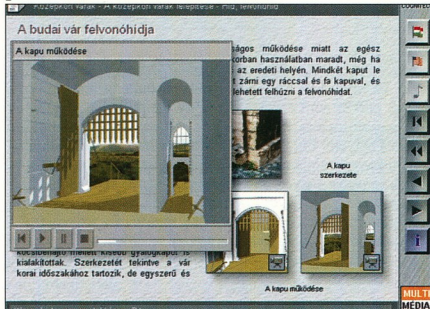
B. P.

Pelikán a násfán

Tavaly augusztus óta működik a Magyar Nemzeti Múzeumban a Magyarország történetét az államalapítástól a XX. századig bemutató kiállítást interaktív multimédia rendszerre, amely hat különböző témakört dolgoz fel egységes felhasználói felülettel, hasonló szerkezeti felépítéssel. A 10-17. századi időszakot felfelé, Középkori Magyarországnak című multimédia összeállítás nem nagyobb témát mutat be a várakról, templomokról és nyalkól kezdve Zsigmond korának uralmi jelvényein és Mátyás király korán át a 16. századi oszmán művészetig és a korabeli magyar ékszerdivatig. A múzeum szakértői által válogatott anyagot - amelyből a *Cognitech Kft.* készített multimédia rendszert - a 10-17. századi magyar és egyetemes kronológia egészíti ki.

A múzeumi látogató a számítógépből csak az érintőképernyőhöz férhet hozzá, de nem is kell tudnia, hogy a toronyban egy jó közepes kapacitású Pentium PC van. A képernyőn látható programot óriásira nagyítva ki is vetítették, így

azok is követhetik, akik nem jutnak a gép közelébe. A nyolc témát ezer oldal magyar és angol szöveg, 2700 kép, 45 perc videó és 35 perc magyarázattal mutatja be, 65 perc zenével fűszerezve. A programok négyszeres sebességű CD-ROM lejátszóról és két, 800 és 640 megabájtos merevlemezről futnak. A felületet a multimédia alkalmazással először találkozó felhasználó is könnyedén kezeli: itt válthat nyelvet, lépegethet előre-hátra, visszatérhet a menühöz vagy be- és kikapcsolhatja a zenei aláfestést. A Cognitech folyamatosan bővíti a programot, most éppen a felhasználók érdeklődését vizsgáló statisztikai rendszert készítették el.

A 16. századi ötvös művészet remekei képviselő ékszerek nem véletlenül kaptak kiemelkedő helyet az összeállításban. A mai látogatót is elbűvölik a korabeli művészek gazdag fantáziáját és hihetetlen mesterségbeli tudását bizonyító alkotások. A középkori Magyarországon adva volt a nyersanyag, az arany és az ezüst, valamint az évszázadokon átívelő hagyomány, amely a művészeti ágak egyik európai csúcspontjává tette a magyar ötvös művészetet. A kor is kedvezett az ékszerkészítőknél: nemcsak a nők viselték előszeretettel a fejdzsuzeket, nyakékeket, karkötőket, násfákat és gyűrűket, de a férfiak is gazdagon díszített ruhákban jelentek meg a társaságban. Nincs az a mai nő, aki ne nézné vágyakozva a korabeli asszonyok nyakát, haját díszítő, vagy a ruha dekoltázsát hangsúlyozó násfákat. Nagy előszeretettel ábrázolták például a fiait saját vérvél tápláló pelikánt, amely az ajándékozó férfi szíve hölgye iránt érzett otthatalan szerelmét volt hivatott jelezni.

A 16. században élte fénykorát az iszlám hagyományaira épülő oszmán művészet is. A kor legnagyobb építészének, *Színánnak* az alkotásait, az edirnei Szelim és az isztambuli Szelejman dzsámit a magyar turisták is naponta megcsodálják.

A hazai építészetben a középkor kiemelkedő alkotásait jelentették a várak, amelyek nemcsak katonai, védelmi célokra épültek, de főúri rezidenciaként, nemesi lakóhelyként is szolgáltak. Gazdasági, politikai és kulturális központ jellegüket hangsúlyozva a középkori magyar várak gyakran művészi értéket is képviseltek. Kulturális örökségünk nagy vesztesége, hogy a tatár- és törökidőszak, az osztrákok elleni függetlenségi harcok, valamint a későbbi háborúk szinte teljesen elpusztították a várépületeket. Korabeli állapotokról csak a tudományos kutatások nyomán alkatunk képét. A rekonstrukcióból a multimédia rendszer készítői is kivették részüket; a számítógép adottságait kihasználva legalább a képernyőn megjelenik előttünk Budavár egykori felvonóhidja.

Tószegi Zsuzsanna

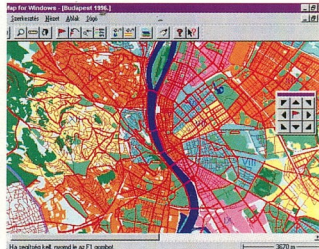
Budapest CD-Atlasz

Térérzék

A *Vision-X Kft.* és a *Cartographia Kft.* végre elkészült az első komolyan használható magyar vektorgrafikus térképpel. A *Budapest CD-Atlasz* használatához Windows 3.1-es, Windows 95 vagy Windows NT operációs rendszer szükséges. Nem baj, ha a futtató számítógép felszereltsége erősebb a szokásosnál, mert a programnak az átlagosnál valamivel jobb hardverháttérre van szüksége. Kevés memóriával vagy alacsonyabb órajeli processzorral meglehetősen lassú a minden mozgás után bekövetkező képernyőfrissítés, amikor a rendszer minden utcát, teret, nevet és objektumot újrarajzol.

Az üzembe helyezés során kiválasztható a kezelőfelület nyelve; a magyaron kívül az angol vagy a német. Az indítás után a képernyő teljes egészében elfoglalja Budapest térképe, amelyre lépcsőzetesen közelíthetünk, és amelyen bármilyen irányban elmozdulhatunk. A térkép főliákból áll, amelyek egy csoportba foglalják az utcákat, a területjelöléseket, az objektumokat, a vízeket stb. A rétegek, mint egy hagyoma héjai egymás után lefejtethető, ki- vagy bekapcsolható. Kis pik-

togramok jelölnek egyes intézményeket, látványosságokat. A jelekre kattintva többet is megtudhatunk az objektumokról: rövid ismertetést olvashatunk és egy vagy több fényképet is megnézhetünk. Néhány esetben filmbejátszásokat is találunk. Ha nem valamilyen nevezetiséget választunk ki, hanem például mozi, postahivatalt vagy benzinkutat, akkor a pontos címet és a telefonszámot kapjuk meg. Nagyon könnyű és gyors az utcák név szerinti keresése. A Budapest CD-Atlasz hasznos kiadvány, amely nemcsak a magyar anyanyelvű felhasználók érdeklődésére számíthat.

Egy kis térinformatika a fővárosról

-kis

Új szenvedély

A telefonkártya képei

Ma már természetesnek tartjuk, hogy az utcai telefonállomások többsége kártyával működik, s a kártyákat lelkes gyűjtők cserberélők úgy, hogy azok akárcsak a bélyegek akkor is értékesek, ha egyébként telefonálásra már alkalmatlanok.

Pedig a hazai telefonkártya-történelem csak nagyon rövid múltra tekinthet vissza. Alig hat év telt el azóta, hogy a MATÁV a Balaton környékén kísérleti céllal 300 fülkét állított, s arra számított, hogy azokat elsősorban a külföldiek használják majd.

Tévedtek. A gyors siker következtében egy évvel később már 4 000 kártyás állomás működött az ország egész területén. Először kétféle kártyát készítettek 50 és 120 telefonálási egységgel, mindkettőn a Balaton képével. A *Szörfös* és a *Kompos* egész kártyák 250 ezer, illetve 88 ezer darabja nagyon hamar elfogyott. A MATÁV nem az utánnomást választotta, hanem még abban az évben 22 féle kártyát készítettek.

Ezzel megszülethetett egy új szenvedély, a telefonkártyagyűjtés. Először persze az elhasználtaké. Amelyek nem gyűjtésre készültek, ezért hamar elpoptak, elrongyolódtak. Elégedett lehet, akinek ilyen van a birtokában, mert akárcsak a bélyegek esetében ezek az első darabok ritkaságértéke alaposan megemelte az árfoyamokat. Hamarosan sorozatok is születtek. Érdekes módon vannak nagyobb példányszámban megjelenő ritkaságok is; a *Coca-Cola* kártya például annyira tetszett a vásárlóknak, hogy elhasználtak is megőrizték.

A második évben 36-féle új kártya készült, közöttük például a

kilencrészes *Alföldi tanyavilág* sorozat. 1994-ben a MATÁV önálló telefonkártya központot hozott létre, s még abban az évben megrendezték az első nemzetközi börtét, ahol 5 ország megszallottjai mellett már több száz hazai gyűjtő cserberélhetett.

A gyűjtők ma már tízezresre nőtt tábora több klubba tömörül. A MATÁV szép katalógussal, CD-lemezzel, havonta megjelenő, ingyenes tájékoztatóval szolgálja ki a szenvedélyüket. A részletes adatokat tartalmazó tájékoztató áprilisi számban például a legdrágább darab a *Zsaru*, amely négyezer forintba kerül.

Az újdonságok közül általános dobogó jellegű darab a kutyasorozat *Pumi* és *Vizsla* tagja, illetve a magyar kultúra ismertetését felvállaló sorozatok között lévő Feszy körkép, amelyből most a *Nórablás* jelent meg, valamint a Csontváry-sorozat *Hajótörés* című darabja. Több cégreklám is elkészült (MATÁVNET, ISDN, BMW, Megane, Stollwerk).

Terveink szerint a CD Panoráma lemez mellékletén a jövőben rendszeresen bemutatjuk a legújabb kártyákat, természetesen fő adataikkal együtt. Érdemes tehát már most „fellapozni” a lemez mellékletén a telefonkártya kiállítását.

Simonyi Endre

Halló világ – MATÁV-reklám egy telefonkártyán

Utazás a Microsofttal

Minden határon túl

1. Kattintás ide, kattintás oda, s máris sokkal okosabbak vagyunk.
2. A háztírák tartalmát körültekintően kell megválasztani.

A Microsoft Home sorozatában nagy előszeretettel jelentenek meg távoli tájakra kalauzoló lemezeket. Ezúttal két ilyen – igaz meglehetősen eltérő karakterű – kiadványt helyeztünk gépünk CD-ROM olvasójába.

A Microsoft *Beyond the Limit – Ultimate Climb* című CD-je izgalmas tájakra viszi el a kalandorlelkű billentyűvadászokat; Kongó, a Himalája, az Északi-sarkkör és Dél-Amerika embert próbáló meredélyein és szakadékaiban kell legyőzni a természetet.

A telepítés után egy virtuális főhadiszálláson találjuk magunkat, ahol az ajtók az iménti négy küldetést jelképezik. Mielőtt a megmérettetést vállalnánk, meg kell szerezni a szükséges tudnivalókat a kismelent területről. A szerepjátékból ismert rendszer szerint a minket képviselő játékosat három alaptulajdonság keverékéből állíthatjuk össze vagy választhatjuk ki. A számszerű értékekkel jelzett tudás a tájékozódásban és a helyzetek felismerésében segít. Az erő az erőnlétet és az energiát jelenti, a *tehetség* pedig az ügyességet és a rátermettséget határozza meg. A kísérő kiválasztásánál inkább az első tulajdonságnak kell dominálnia, a hegymászó játékosnál pedig legjobb, ha az erő és az ügyesség a magasabb értékű.

Nagyon körültekintően kell eljárni a felszerelés megválasztásánál is, mert a háztírák kapacitása véges, s egy otthonfelejtett bicska vagy vízespalack bizony nagyon kellemetlen fordulatot hozhat a túra során.

Ha minden készen van, akkor elindulhatunk kalandunk színhelyére, például a dél-amerikai kanyonok forró és sivatagi világába. A térkép szerint meghatározott útvonalat kell bejárunk. Talán a legnehezebb feladat a hegymászás, mert alaposan meg kell figyelni hová lépünk, hová kapaszkodunk, s el ne felejtjük a megfelelő helyre illeszteni a biztosító kapcsokat, különben a szikla tövében, törött csontokkal várhatunk a mentőhelikopterre. Utunk során találkozunk kígyókkal és farkasokkal is, amelyeket legjobb kikerülni vagy elzavarni.

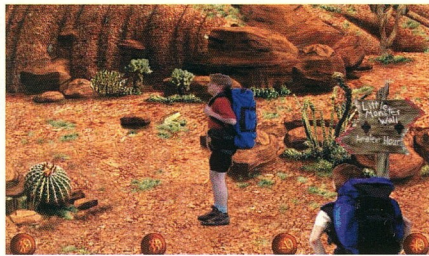
Kirándulás az esőerdőben

A másik lemez, legalábbis a „színpadot” illetően aligha ismeretlen a multimédia CD-k kedvelői előtt. A *Microsoft*

magikus iskolabusa ismét megtelik gyerekekkel és felfedezőútra indul egy újabb csodás világba: az esőerdőkbé. A *Magic School Bus* című sorozat tudvalegően az általános iskolás gyerekek ismereteit gyarapítja – könnyen felfogható, látványos és játékos módon. Ezúttal a jól ismert sárga iskolabuszon utazva a tanárnő vezetésével az esőerdők vésszesen fogyatkozó növény- és állatvilágát ismerhetjük meg.

A multimédiás kirándulás egy osztályteremben kezdődik, ahol a gyerekektől fontos tanácsokat kapunk arról, hogy mire figyeljünk majd utunk során. Ha akarjuk, akkor az indulás előtt játékos külsőt is ölthetünk; az egészen emberi maszkok mellett választhatjuk a hatszemű ufót, vagy Frankenteint. Ha az egérral a terem berendezési tárgyaira kattintunk, azok megelevenednek és valami meglepőt művelnek – így ösztönözve a gyerekeket arra, hogy majd a dzsungelben is mindent alaposan megfigyeljenek és megvizsgáljanak.

Ha úgy érezzük, hogy felkészültünk a nem mindennapi túrára, irány a sárga busz vezetőülése – mivel ebben a tör-

tétben a vezetéshez nem kell jogosítvány. A felszállás és a landolás kissé szokatlan egy öreg busztól, de kétségtelenül hatékony – óriási szárnyakkal repülünk a magasba és hamarosan landolunk a papagájok birodalmában.

Kiszállás után a képernyő megtelik állatokkal, növényekkel. Nincs is más dolgom, mint megvizsgálni és megismerni őket. Ne felejtjük magunkkal vinni a táskánkat, amely tartalmazza az expedícióhoz szükséges felszerelést: a mikrofont, a lepkéhálót, a távesővet, a nagyítót és a noteszt. Ezek segítségével újabb képeket, filmbejatszásokat és állathangokat csalogathatunk elő. A tanárnő minden lépésünket kíséri, s mindenről azonnal magyarázat ad. A mormota lustán lóg a fárlól, a mérges kígyó sziszegve tekereg a száraz faágon, a csimpánzok mafflán pislognak ránk. S ha így is fárasztónak találunk a bőséges ismeretanyag elsajátítását, számos remek játék közül is választhatunk.

k-or

Szállodák lemezen

Tervezzük a nyaralást!

A számítástechnikával kombinált adatbázisok legfőbb előnye, hogy a felhasználó az ilyen rendszerekből roppant könnyen és gyorsan jut információhoz, hiszen a digitális tárolásnak köszönhetően szinte bármilyen szempont szerint szűrheti, csoportosíthatja az adatokat.

Mondjuk egy értekezlet megszervezéséhez 50 főt befogadó nagyteremre van szükség, amelyben videovetítő és ISDN kapcsolat is található. Egy másik példa: egy családi kiránduláshoz olcsó szálláshelyet keresünk, háromgyás szobával és reggelivel, tegyük fel éppen Tolna megyében. Ha a hagyományos, papíralapú adattárakban keressélnék, akkor végtelen lapozgatással tudnánk csak megtalálni a követelményeinknek megfelelő helyeket. Mennyivel egyszerűbb becsúsztatni egy kompaktlemezt a gép meghajtójába és pár egérkattintással kiválasztani a megfelelő célpontot.

Az ütülési szezon küszöbén különösen örvendetes, hogy nemrég egyszerre két, egy magyar és egy német fejlesztési CD-ROM-os szálláshely-adatbázis is az üzletkebe került.

Csaknem teljes

A Rombrandt Kft.-től származó *Szállodák és panziók Magyarországon 1997* című kiadvány a *Turisztikai Szolgálat* és a *Tourinform* együttműködésével született, s nem kevesebb, mint kétezer kereskedelmi szálláshely adatait tartalmazza. A szállodákon és a panziókon kívül ide tartoznak az üdülők, a vadászházak, s a vendégházak is. Az alapinformációk: cím, telefonszám, e-mail cím, a szobák száma és a főbb szolgáltatások. Ezekon kívül a nagyobb szállodák esetében speciális szolgáltatási tudnivalókat és páromdatos környezeti ismertetést is kapunk.

A lemezen megtalálható számos kép az adatoknál is szemléletesebben mutatja be az épületeket. Őt különböző szempont szerint kereshetünk az adatbázisban. A *tájéegység szerinti* szűrésnél Magyarország térképén szűkíthetjük a

találatokat, éppúgy, mint a *helység szerinti* keresésnél. Ha konkrét elképzelésünk van, akkor legegyszerűbb a *szálloda nevé*t beírni a megfelelő mezőbe. Ugyanitt lehet az ábcérendbe gyűjtött nevek közül kiválasztani a leginkább megfelelőket.

A *kategória* rovat sejtetni engedi a szálláshelyek árszínvonalát, ezért a költségek megfontolása alapján itt választhatjuk meg a nekünk alkalmas üdülőhelyet. A legerősebb szűrési lehetőséget a *szolgáltatások* listájánál kapjuk, ahol egy vagy több feltételt választhatunk ki egyszerre. Ennek alapján kereshetünk például olyan panziót, amelyben van mini golfpálya, fogorvos és mondjuk minden szobában rádió.

Németül és magyarul

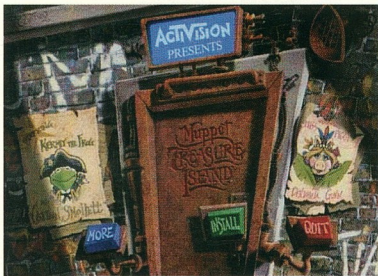
A német *TravelBox* cég *Hotellalauz* című CD-je – amit a *Kossuth Kiadó* forgalmaz – nem vetélytársa a magyar terméknek, sőt inkább kiegészíti azt, hiszen adatbázisában a világ 180 országának 21 000 szálláshelyét mutatja be. Természetesen benne foglaltatik Magyarország is, de a hazai adatok részletessége nem hasonlítható össze az előző kiadványéval. Ezért elsősorban inkább a külföldi utak megtervezésére alkalmas. A belépésnél hét nyelv közül választhatunk – közejük tartozik a magyar is –, s a továbbiakban ezeken olvasható a bemutatott szövege, illetve a helységek neve. A keresésnél gyakorlatilag ugyanolyan kritériumokat szabhatunk, mint a Rombrandt lemezénél.

Mindkét kiadvány Windows 3.1-es vagy Windows 95 operációs rendszerig igényel, legalább 8 megabajt memóriával. Érdekeség, hogy a Rombrandt teljes adatbázisa megtalálható az Interneten is (<http://www.rompage.hu>), illetve a Hotelkalauz a CompuServe-előfizetők közvetlenül is elérhetik.

K.G.

1. Tájéegység szerinti keresés a magyar kiadványban
2. Keresési szempontok megadása a Hotelkalauzban

Breki és a Kincses sziget

1

1. A Muppet Treasure Island főmenüje
2. Brekiék utazás közben

2

Talán nincs is olyan gyerek és felnőtt, aki valamennyire ne ismerne és szeretné Brekit, Miss Piggyt és a Muppet Show többi jellegzetes figuráját. E sorok írója is szép emlékeket őriz a népszerű amerikai tévésorozat szereplőiről és kalandjaikról, éppen ezért némi fenntartással vette a kezébe az Activision cég Muppet Treasure Island című játékát. A mai elcsépeelt számítógépes játék „recept” szerint ugyanis: „végy egy híres háttérstort, s a játék máris lehet összecsapott, a címe úgyis eladja!”

Ebben az esetben roppant kellemesen csalódtunk. A 800 videobejátszás, a 45 kézzel festett háttér és a három kompaktlemeznyi terjedelem nem szokványos vásárlócsalogató számadat, hanem egy valóban kiváló, remek hangulatú, szépen kiviteleyett kalandjáték jellemzője. A fejlesztők jó munkát végeztek, tökéletesen sikerült visszaadniuk – az egyik magyar kereskedelmi adón jelenleg is látható – tévéműsor hangulatát.

A játék tehát sok humorral és a Muppet Show szereplőivel fűszerezett kalóztörténet. A cselekmény szerint főhőseink véletlenül szemtanúi lesznek, hogy a barátjuk, a hajóskapitány a kalózoaktól egy levelet kap, amelyen egy nagy fekete pont éktelenkedik. Ez „életbevágóan” érinti a szegény kapitányt, hiszen tudja, hogy aki ilyen jelet kap, annak már felesleges diófa ültetéssel foglalkoznia. Nem tehet mást, keseregve járkal fel-alá házában.

Ahogy a mesében lenni szokott, a főhősök

megfogadják, hogy segítenek a szerencsétlen emberen, ezért nekivágnak a nagy útnak, hogy eljussanak a Kincses szigetre, s megszerezzék a kalózkincset. Amikor hajónk elindul a kikötőből, mi vesszük át a vezetést, nekünk kell tehát megtalálni a Kincses szigetet, s megmenteni a kapitányt.

A program kezelése meglehetősen egyszerű, hiszen főleg a kisebb gyerekek számára készült. Sajnos – mint a legtöbb játék – ez is legalább alapszintű angol nyelvtudást igényel, másfelől viszont az angol nyelvtanulás ki is egészíthető e garantáltan szórakoztató kiadvány lefordításának, megértésének feladatával. Könnyen elképzelhető, hogy a nyelvtanulás így még hatékonyabb is lesz.

A készítő nagy hangsúlyt fektettek a szülői segítségre. A dobozban mellékeltek a szoftver használati útmutatóját és egy térképet, arra az esetre, ha a fiatalabb korosztály valahol elakadna. A játékos segítő pedig a képernyő valamely sarkában mindig ott ücsörög egy zöld papagáj, „aki” szóban ad hasznos tanácsokat a további lépésekre. A játék mentési és betöltési funkcióit, illetve a programbeállításokat a madár szárnya alatt találhatjuk meg – csak arra kell vigyázni, hogy – miként erre figyelmeztet is – nehozz megcsiklandozzuk!

A játékra alapvetően a humor és a könnyedség jellemző, de rejtve találhatók benne oktató, készségfejlesztő feladatok is. Például a kalózbárban a zongora egyre fokozódó ütemű melódiáit kell a lehető legpontosabban visszajátítani, a szabónál pedig egy váltás ruháért cserébe meggyes pitével kell lődözni a kalózoaktól – nagyon vigyázva, nehogy eltaláljuk a civileket. A tárgyekbekket örömeire, ha az egérrel a képernyőn látható tárgyra kattintunk, akkor azok meglevendenek és mindenféle mulatságos mozdulatsorral vagy hangos trükkkel szórakoztatnak bennünket.

Ötletes megoldások követték a kalózvilágot. A bárba például csak a fél szemünket eltakaró szemellenzővel mehetünk be, amely egyúttal a képernyő felém is eltakarja. S persze lépten-nyomon Muppet-szereplőbe botlunk, akik olykor segítenek, máskor útnak vannak.

Az *Automez Kft.* által forgalmazott Muppet Treasure Island futtatásához Windows 3.1 vagy Windows 95 operációs rendszer, 486-os számítógép és hangkártya szükséges.

CD CD CD CD CD-ROM-OK CD CD CD CD

	OKTATÁS	NYELVTANULÁS, BIOLÓGIA, FIZIKA, TÖRTÉNELEM, RÉGÉSZET, ZENE, KÉPZŐMŰVÉSZET
	SZÓTÁRAK	ANGOL, NÉMET, FRANCIA, ÜZLETI, TÖBBNYELVŰ, EURÓPA KÖZGAZDASÁGI, KATONAI
	ADATOK	JOG TÁR, TELEFONKÖNYV, SZABVÁNY, LEXIKON, ENKIKLOPÉDIA, PHARE EURO-STATISZTIKA, CORDIS
	JÁTÉK	FANTÁZIA, SPORT, KÜZDELEM, ÜGYESSÉG, KONSTRUKCIÓ, LOGIKA, SZIMULÁCIÓ
TETA	TETA MANAGER SHOP	1134 BUDAPEST, VÁCI ÚT 19. T: 111-5004

Automex

Az első magyar szinkronizált CD-ROM
Számcskészítőfejlesztő, ügyességi, memória, logikai és nyelvtani feladat megoldása révén szabaddhatod ki Törpállást a gonosz varázslatból. Kitűnő szórakozást ígér az egész család számára.

IFABO BUDAPEST május 6-10.
1997 B pavilon 7/h

IFABOMBASZTIKUS AKCIÓ!
HUPIKÉK TÖRPIKÉK
6990 FT HELYETT 5990 FT

Athér: Atlanta 11990 Ft helyett 9990 Ft, Hargos szótárak sorozatát együtt 16000 Ft helyett 12500 Ft
AUTOMEX, PROFI PARTNER A PROFITHOZI

Az UNIÓ Pénzügyi és Jogi Szakkönyvkiadó várja szíves megrendelését.

Kínálatunkat megtalálja a CD-mellékleten!

Címünk: Budapest XII., Hajdú u. 42-44.

Fax: 131-8173

Internet: <http://www.datanet.hu/mcp>

NOTEBOOK SHOP

ÉRTÉKESÍTÉS
KÖLCSÖNZÉS
LÍZING

HyperBook+
- Pentium 200MHz MMX
- 128MB RAM
- 10x CD-ROM
- 13,3" TFT LCD
(1024x768)

KIEGÉSZÍTŐK
PCMCIA: Fax/Modem, Ethernet
CD-ROM, Scanner
HORDOZHATÓ NYOMTATÓK

ShowMan notebook
- IRÁSVETÍTŐVEL
kivethető LCD
- NAGY KÉP (2m)
- MULTIMÉDIA

NOTEBOOK SZERVIZ ÉS HASZNÁLT GÉPEK ADÁS-VÉTELE

ENVICOM Kft. 1085 Bp. József krt. 25. T: 117-7072, 06-30-516-460 T/F: 117-2080

CSAK NYELVTANULÓKNAK!

Profi-Média Kft.

6500 Baja, Déri Frigyes sétány 4.
T/F: 79/325-467
E-mail: pmed@mail.matav.hu

PICDIC Angol	6400 Ft
PICDIC Német	6400 Ft
PICDIC Francia	6400 Ft
ClipDIC English 1	6400 Ft
ClipDIC English 2	6400 Ft
Üzleti Angol 1	6400 Ft
Üzleti Angol 2	6400 Ft

ClipDIC Deutsch 1	6400 Ft
ClipDIC Deutsch 2	6400 Ft
Angol kiejtésziskola	5400 Ft
ManóKaland	5400 Ft
ManóAngol	5400 Ft
ManóNémet	5400 Ft

AKCIÓ!
Május 1-31-ig

minden termékre
10%
engedmény!

**QWERTY
COMPUTER**

1111 Budapest Bartók Béla út 14.
Alapítva: 1994-től
Tel: 166-9377 (4 vonal) Fax: 185-2687
Faxvonal díjtétellel: 166-9292
Internet: <http://www.qwerty.hu>
Nyitva: Hétfő - Péntek 10 - 18 óráig

IFABO KEDVEZMÉNYEK Május 6-tól 16-ig „A” pavilon 312/a

**INTERNET HOZZÁFÉRÉS
486 és PENTIUM**

**SZÁMÍTÓGÉPEK TETSZŐLEGES KIÉPÍTÉSBN, 3 ÉV GARANCIÁVAL
NOTEBOOK SZÁMÍTÓGÉPEK MINDEN KIÉPÍTÉSBN GSM TELEFONOK**

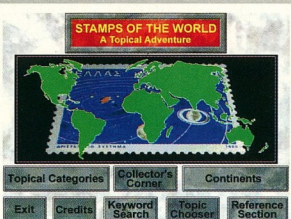
EPSON, HEWLETT PACKARD, CANON nyomtatók, MULTIMÉDIA, CD ROM-ok, **CD-IRÁS**
DTP-rendszerek, MODEMEK (30 féle) viszonteladóknak is, GSM adatátviteli, szoftverek,
tartozékok, kiegészítők, szakkönyvek széles választékával és TANÁCSADÁSSAL várjuk!

Chronicle of the 20th CENTURY

Chronicle of the 20th Century

Az igényes multimédiás kiadványairól ismert *Dorling Kindersley* kiadó nemrégiben jelentette meg évszázadunkat bemutató enciklopédiáját, amelyben egészen a tavalyi év közepéig kísérhetjük figyelemmel a huszadik század legfőbb eseményeit. A bönészsézt egy újságszerkesztőség irodájából indítjuk el, ahol a tárgyakra kattintva érdekes ismeretanyaghoz juthatunk. Vannak kiemelt témakörök – mint például a második világháború –, amelyekről videó és hangbejátszásokat is találunk. Életrajzok, időrendi táblázatok és még számos rendszerező funkció segít a keresésben.

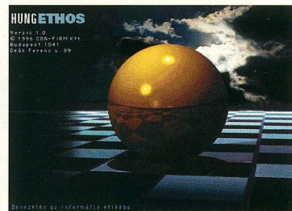
Forrás: Automex Kft.

Stamps of the World

A bélyegyűjtők biztosan nagy érdeklődéssel fogadják majd ezt a kiadványt, amely a világ ötven országának legfontosabb és legértékesebb bélyegeit mutatja be. A program könnyű kezelhetőségének köszönhetően az értekes kis papírcarabokot többféleképpen csoportosíthatja a felhasználó: a kibocsátó országok szerint, a bélyeg témája szerint, illetve kulcsszavakat megadva. Együttel megismerkedhetünk a bélyegkészítés folyamatával is.

Forrás: Kossuth Kiadó

HUNGETHOS

Bevezetés az informális etikába – mondja a CD borítója. A *CON-FIRM Kft.* lemezén az érdekes témakörből választott ezer idézet található meg a legfontosabb vallásos alapművekből (Biblia, Korán, Tao), a Kárpát-medence irodalmából, valamint Európa legszebb képzőművészeti alkotásából és zenei műveiből. Az adatbázis rugalmasan használható, új idézetek is beépíthetők.

Forrás: Kossuth Kiadó

Rayman

A francia *UBI Soft* hiánypótló játékkal jelent meg. A Rayman szép kivitellű „máskálós” játék. A feladat: ki kell szabadítanunk Rayman barátait, ehhez azonban számtalan pályát kell bejárniuk. Az utunkat segítő Jótündér egy bokszesztüvel ajándékozta meg hősünket, amellyel hatalmas pofonokat osztogathatunk az arra rászorulóknak. Mindig nézzünk a lábunk elé, mert könnyen belefulladhatunk a pocsolójákba!

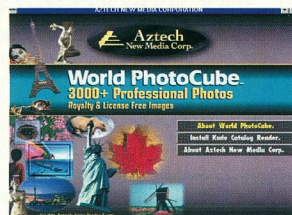
Forrás: Automex Kft.

The Story of the World Cup

Az 1930 és 1994 között rendezett futballvilágbajnokságokat mutatja be ez a multimédia-korong. Az adatokon túl fényképeket és az eredeti filmhíradókból származó filmbejátszásokat nézhetünk meg. Többé-kevésbé részletes lexikon található minden megemlélt játékosról. Az érdekesség kedvéért a foci szabályait is elolvashatjuk. A programban megtaláljuk az összes résztvevő ország csapatait, tagjait és az eredményeiket, illetve mindent, ami a világbajnokságokkal kapcsolatban említésre érdemes.

Forrás: Kossuth Kiadó

World Photopack

A több mint 3000 digitalizált fényképet tartalmazó World PhotoPack hat CD-ROM lemezt foglal magában. A képeket nyomdai célokra alkalmas formátumban tárolták (.tif). A fényképeket elsősorban a világérszek, azon belül is az élet főbb témái szerint csoportosították, így gyorsan kiválaszthatjuk az adott alkalommal használható alkotást. A csomag az *Aztech Home@Office* sorozatának része.

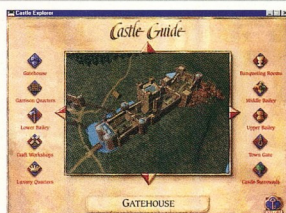
Forrás: Automex Kft.

ManóNémet

A ManóNémet nyelvtanító CD a 8-12 éves korosztálynak készült. Az anyag alapját 15 témakörre osztott 75 párbeszéd adja. A párbeszéd végighalgtatása után a tanulók mikrofonos szerepjátékokban gyakorolhatnak. A szereplők anyanyelvű manógyerekek, akik nemcsak szépen beszélnek, de gyönyörűen énekelnek is. A CD-n lévő 15 dal audiólejátszón is meghallgatható. Ha pedig a gyerekek elfáradtak tanulás közben, akkor biztosan megtalálják a 225 animációt tartalmazó hangos szótárt, amin a felnőttek is jól mulathatnak.

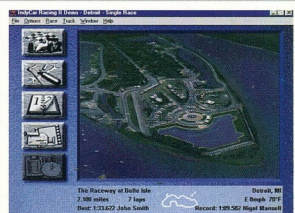
Forrás: Profi-Média

Castle Explorer

Hallatlanul izgalmas és színvonalas kalandjáték, amely visszavivés egy 14. századi kastélyba. Kétféleképpen léphetünk be: szívesen látott apródként vagy ellenséges kémként. Előbbi esetben szabadon bejárhatjuk a kastély minden zugát és érdekes dolgokat tudhatunk meg a kastélybeli életéről. Ha a kém szerepet választjuk, különféle megpróbáltatásokra számíthatunk. A játékban nagy szerepet kapnak a térképek, amelynek darabjait kemény küzdelemben kell összeszedni.

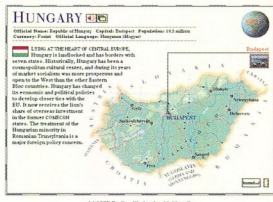
Forrás: Multimédia Meeting Point

IndyCar II

Egyike a számtalan autóverseny programnak. A Papyrus lemezének érdekességét a valódi IndyCar versenypályák alapján megszerkesztett útonalaki, a látványos grafikai megoldások adják. 15 pálya közül választhatunk, és ha beültünk a volán mögé, az igazi versenyek izgalmát élvezhetjük. Az ellenfelek autója a miénkől függetlenül mozog, így a verseny még életszerűbb. Az élmény akkor teljes, ha kormányt és pedált használunk.

Forrás: Multimédia Meeting Point

Cartopedia

Valószínűleg az eddigi legszebb kivitelű és tartalmában is az egyik legigényesebb térkép-alapú világegyetemi kiadványt készíttette el a Dörling Kindersley cég Cartopedia néven. A könyvhöz hasonló, nagyon szép kivitelű dobozban olyan lemezt találunk, amelyen a földkerekség összes országának térképe, valamint népességek, gazdaságának, társadalmának alapadatai megtalálhatók. A program készségesen segít a vektoros térképek nyomtatásában és kimásolásában is.

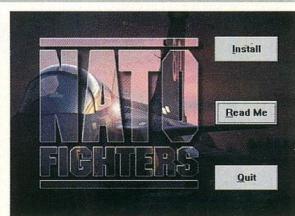
Forrás: Multimédia Meeting Point

Chronik des 20. Jahrhunderts

A patinás Bertelsmann kiadó német nyelvű CD-lemeze a 20. század politikai, gazdasági és társadalmi eseményeit dolgozza fel, megelőp részletességgel. A keresést közhírtó mechanizmusok, többek között hipertext segíti. Az anyag hozzávetőleg százezer címszót, 3000 fotót, grafikát és térképet, 200 táblázatot, 90 percnyi hangot és 15 percnyi videóanyagot tartalmaz. A lemez áttekinthető ad az e századi háborúkról, és kronologikus világotárat kínál a nemzetközi irodalmi, színházi stb. élet eseményeiről.

Forrás: Multimédia Meeting Point

NATO Fighters

Az Electronic Arts lemeze a légi csaták élményét kínálja, meghozza akár több játékos számára egyszerre. Az installálásra azonban csak egygépre, az Advanced Tactical Fighters programot, ugyanottól a kiadótól. Kipróbálhatjuk a vadonatúj F-16-os Fighting Falconot, a Saab Gripen-t, az Eurofighter 2000-et és sok más gépcsoport. Természetesen magányos bevetésekre is felkészülhetünk. A tájékozódásban térképek segítenek. A játék élményszerzősége növeli, hogy valóságos célpontok, helyszínek ellen indíthatunk akciókat.

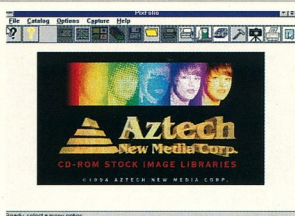
Forrás: Multimédia Meeting Point

Grand Prix Magic

Az autóversenyek szerelmeseinek készítették a *US Gold* szakemberei ezt a korongot. A lemez autókat, műszerfalakat, rajzi effektusokat, hangokat és más kiegészítő állományokat tartalmaz az előző számkunkban már bemutatott *Grand Prix II.* című *MicroProse*-szimulátorhoz. A CD tartalmaz még egy kis shareware válogatást is más autóverseny programokból.

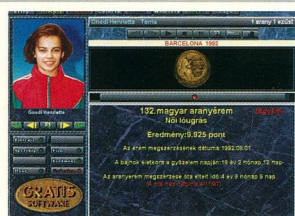
Forrás: Automex Kft.

Artworks Pack

A képfeldolgozók munkáját kívánták megkönnyíteni ezzel a *Home@Office* sorozatban megjelent, hat korongot magában foglaló csomaggal. Tartalmazza a jól ismert *PhotoMorph* programot, valamint 600 szabadon felhasználható, nagy felbontású képet, 100 darab, elsősorban a feliratozásokor használatos cimbe-tűptípust és egy multimédia keresőprogramot.

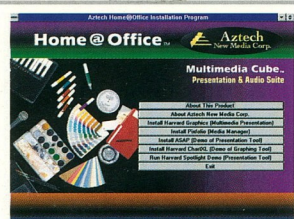
Forrás: Automex Kft.

Athén-Atlanta 1896-1996

A *Gratis Plusz Kft.* Magyar Olimpiai Bizottsággal együttműködve dupla lemezen készítette el a magyar sport olimpiai sikereinek multimédiás feldolgozását. Az első CD-n főként sportfilmek és sport témájú videoklip összeállítás található, a második lemez pedig részletesen feldolgozza valamennyi magyar olimpiai bajnok, illetve olimpia adatait. Ugyanezen a lemezen több ezer fénykép, másfél óráshanganyag és számos eredeti filmrészlet található.

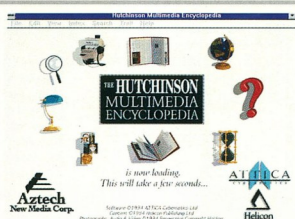
Forrás: Gratisz Plusz Kft.

Multimedia Pack

Az *Aztech* cég *Home@Office* sorozatához tartozó csomagban hat CD-ROM található. A SOHO piacra készült lemezek elsősorban az üzleti prezentációk, bemutatók és előadások előkészítését teszi könnyebbé. Megtalálhatók benne a leggyakrabban használt üzleti kifejezések digitálizált szövegrészekben, illetve kisebb multimédiás bemutatók elkészítését segítő keretrendszerekkel ismerkedhetünk meg.

Forrás: Automex Kft.

Publisher Pack

A DTP (DeskTop Publishing) világában nélkülözhetetlen csomag. Hat lemezből áll, ebből három háttérket (textúrát) tartalmaz. A csomag többi részét egy konverziós program, egy kisebb multimédia editor és a *Hutchinson Multimedia Encyclopedia* alkotja. Nagy hasznát veheti ezeknek a kiegészítőknél mindenki, aki számítógépes képalakítással foglalkozik, esetleg most kezdett dolgozni ezen a területen. A csomag a *Home@Office* sorozat része.

Forrás: Automex Kft.

Biblia 5.0

Az *Arcanum Kft.* elkészítette a Biblia CD-ROM 5.0 változatát. A lemez a szent könyvnek nem kevesebb, mint kilenc félé fordítását tartalmazza: a katolikus (Szent István Társulat), a Magyar Gáspár félé, a Református (Magyar Bibliatársulat), a héber (Biblia Hebraica), a görög Őszövettség (Septuaginta), a görög Újszövettség és a latin (Vulgata), az angol (King James) és a német (Luther Márton) félé kiadásokat. Az új változatba számos kereszthivatkozás és jegyzet is bekerült. A kezelő program az összetett kereséseket is segíti.

Forrás: Arcanum Kft.

elemi erő

LAPTOP és NOTEBOOK akkumulátorok

KAPACITÁS Osztrák-Magyar Elektronikai Fejlesztő és Kereskedelmi Kft.

H-1115, Bp., Szentpétery u. 24. 26.
Telefon/fax: 203-5598

(Új telefonszámunk május 15-től: 463-0888, fax: 463-0899)

CD Multimédia – Europress Hungary

IFABO KEDVEZMÉNYEK

Néhány akciós ajánlat:

A **Klik & Play** magyar nyelvű játékkészítő programhoz minden vevőnk pótlót kap ajándékba.

10% kedvezménnyel kapható:

Rally Bajnokság - Magyar nyelvű rally szimulátor program

Fun School - Oktatóprogram sorozat gyerekeknek

NyelvLabor - Nyelvoktató programsorozat kezdőknek, angol, német, spanyol, francia, kínai és orosz nyelveken

Újdonságaink:

F1 Manager - üzleti szimulációs játék magyar kézikönyvvel

Mini Office WORKS - a legolcsóbb irodai szoftvercsomag

Mini Office TYPING - magyar gépiráskotató program!

Megtalálsz bennünket a B pavilon 4/C standján

1065 Budapest, Nagymező u. 21. • Tel./Fax: 153-1898

ARTEMIS REPRO
KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.

- Kreatív tervezés
- Professzionális nyomdai előkészítés
- Színbontás
- Levilágítás 355 mm széles filmre
- 3M Matchprint proofkészítés A3-ig
- Teljeskörű nyomdai kivitelezés
- Non-stop nyitvatartás

1111 Budapest, Irinyi J. u. 39. I/6. • Tel./fax: 209-3937

Multimédia számítógépes környezetben

Szerző: Tóth Dezső

Kiadó: LSI

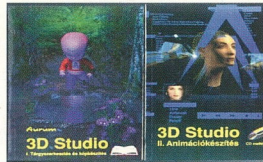
A szerző a multimédia fogalmával kezdi könyvét, de ezt neki sem sikerül röviden definiálni. A számítógépes alapinformációk után rövid hardverismertetést olvashatunk. A következő fejezet a multimédia szöveges részeit taglalja, amit a képi megjelenés követ, majd végül a hang. A videó önálló fejezetet kapott, hiszen annak technikája kicsit több, mint kép és a hang együttléve.

Hasznos információk találhatók a könyvben az egyes képek és a videók tömörítéséről. A multimédia egyik fontos eszköze, a CD ebben a könyvben is hangsúlyos szerepet kap; megismerhetjük a fizikáját és szabványos formátumait. A következő fejezet egy teljes multimédia alkotás elkészítésének menetét írja le, amihez a szerző inkább szemponkat ad, semmint a konkrét megvalósítás lépéseit sorolná. Ebben a részben kapott helyet a CD-gyártás leírása. A fejezet sajnos keveset nyújt ahhoz, hogy nekiláthassunk saját multimédiánk előállításához. Végül az utolsó fejezetben egy szakzójegyzék áll. A függelékekben a multimédia-meghajtók windowos telepítési módszerét, a videó tömörítési szabványok gyűjteményét és az ISDN-ről szóló rövid ismertetést találjuk.

3D Studio I-II.

Szerző: Arany Sándor

Kiadó: Aurum DTP Stúdió, CD melléklettel

A 3D Stúdió sokat tudó és bonyolult animációs program. Ennek bemutatására vállalkozik a szerző. A feladat megoldását egy könyvbe nem is lehetett belesűríteni, így első nekirugaszkodásra két kötetben jelent meg a kiadvány. A szerző tervez még egy, esetleg két kiegészítő kötetet is. Az első kötet még így is már-már forgathatatlanul vastagra sikeredett.

A könyv általános leírással kezdődik, amelynek során a szerző tisztázza az animációban és a konkrét programban használt fogalmakat. Fokozatosan mélyedve az elméletbe olykor-olykor már hozzá kell nyúlni az egészér és az olvasás mellett már a programból is megismerünk részleteket. Mire a fejezetet végigolvassuk, tekintélyes mennyiségű ismeret elsajátíthatunk. A továbbiakban is hasonló leíró

technikával vezet végig bennünket a szerző, de ezután már sokkal nagyobb a program szerepe. A körülbelül négyszáz oldalból megtanulhatjuk az alapvető kezeléseket, a tárgyak előállítását és kezelését. Mindennek része a kamerák és a fények beállítása is. Ha a Stúdiókat már jól tudjuk kezelni, a a díszleteket is elrendeztük, akkor kész az első színhely.

Ahhoz, hogy az alkotást megmozgathassuk, elforgathassuk, a második kötetre lesz szükségünk. Rövid elméleti rész után mintapéldák sora készíti fel az olvasót a program használatára, az animáció készítésére. Először csak a tárgyak mozgatása a feladat, később a kamerák és a fények mozgatása is megtanulhatjuk. A renderelés technikájának feltárása után néhány speciális fogással ismerkedhetünk meg. Ezután a könyv – tekintélyes terjedelmében – szól a Keyframer programozásáról. A könyvhöz tartozik egy CD-ROM lemez, amelyen nemcsak a tananyaghoz tartozó mintafájlok találhatók meg, hanem több hasznos segédprogram és textúrák is. Ezután minden csak a fantáziánkon és a tehetségünkön múlik.

Számítástechnikai Lexikon

Szerkesztő: Horváth László, Pirkó József

Kiadó: Kossuth

Manapság nagyon rázósz vállalkozás a lexikonkiadás. Pláne, ha speciális szakterületről van szó. A számítástechnika ráadásul gyorsan változó tudomány, így mire a harmadik lexikonkötet a boltokba kerül, addig az a betűcímszavait sok esetben újra kell írni. A Kossuth Kiadó Nagy Sándor módjára oldotta meg a gordiuszi feladatot. A témát nem az a betűnél kezdte el, hanem az alapoknál. Ezzel a címmel jelent meg

az első könyv, amely igyekszik A-tól Z-ig egy lendülettel végigseperni a címszavakon. Grandiózus vállalkozás, amelyben lehet címszavakat hiányolni, illetve előfordulnak olyan címszavak, amelyek esetében a valóságos magyarázat már többet, vagy éppen mást jelent, mint amikor a szerző azt megírta. S bár egyes címszavak tartalmával is vitába lehet szállni, de le kell szögezni, összességében ez a lexikon sokkal jobb, mint amit ebben a tárgyban eddig megismertünk. Használva forgathatják a multimédia iránt érdeklődők is, hiszen innen megtudhatják, mi a szükséges minimum, hogyan áll össze egy bemutatásra alkalmas rendszer.

A következő kötetek nem a lexikon bővítései lesznek, hanem tematikus könyvek a Windowsról, az Excelről, a WinWordről. Kíváncsian várjuk, hogyan lehet lexikonként feldolgozni ezeket a témákat.

Krizsán György

Megszokott forrongás

Egy ideje a nagy cégek már nem várják meg lélegzetelállító bejelentéseikkel a CeBIT, a világ legnagyobb számítástechnikai kiállításának kezdetét – amint lehet világgá kürtölik eredményeiket, mert a versenytársak ugyanezt teszik. Talán ez a legfőbb oka annak, hogy a CeBIT-ről egyre nehezebb szenzációkat hazahozni. Ami nem jelenti azt, hogy csökkent volna a CeBIT jelentősége. Világhálózat ide, kommunikációs forradalom oda – a személyes benyomásokot és kapcsolatokat semmi nem pótolhatja.

Látzólag az idei CeBIT is nagy bejelentések nélkül múlt el. Az MMX friss volt ugyan, de nem új, hát nem is volt olyan érdekes, hogy mennyien állítottak ki máris multimédia-procissoros számítógépet. Nem újdonság az egyre vékonyabb LCD monitor sem – legfeljebb az lehetett az érdekes, hogy egyre több gyártó mutat egyre érdekesebb képeket... Azután ki is hallott arról, hogy van már sokszor újraírható CD lemez!? Ugyan ki vette észre, hogy mennyi DVD berendezés jelent meg, s milyen változatos formában?

Következő oldalaink Olvasóink a CeBIT-en előfordult legfontosabb multimédia vonatkozású híreket találják meg. Azzal a vezérrel, hogy a bemutatott eszközökkel remélhetőleg mihamarabb dolgozhatnak. (-)

Kétszeres sebességű DVD

Az első kétszeres sebességű DVD-ROM

Biztosnak látszik a DVD technológia jövője, ami abból is kitűnik, hogy az iparág vezetői közül senki sem akar kimaradni az újabb versenyből. Így a Hitachi sem, amely rögtön egy különleges DVD-ROM-meghajtóval szeretné megerősíteni piaci pozícióját. A újonnan bejelentett GD-2000 legnagyobb adatátviteli sebessége 2,76 Mbajts, amely éppen kétszerese az első körben megjelent, konkurens egyszerű meghajtókének. Az eszköz természetesen a CD-ROM és CD-R lemezeket is olvassa, még-

pedig a Full-CAV technológiának köszönhetően húszszoros sebességgel (3 Mbajts).

A GD-2000 az eddigi gyakorlattal szemben két különböző hullámhosszú lézert használ, amely 780 nm-rel olvassa a CD-ROM és a CD-R lemezeket, illetve 650 nm-rel a DVD médiumot. Az adatelési idő figyelmet érdemlően rövid: 150 ms a DVD esetében és 100 ms a CD-ROM és társai esetében.

Az eszköz mellett szól, hogy minden további nélkül kiváltható vele a hagyományos CD-ROM meghajtó, az azonos fizikai méreteknek és az E-IDE interfész alkalmazásának köszönhetően. Ezenkívül tökéletesen kompatibilis nemcsak a hagyományos CD-ROM lemezekkel, hanem a jövőben megjelenő többtérteggel DVD-ROM lemezekkel is. Megfelelő dekóderhez csatlakoztatva a GD-2000 lejátsza az MPEG2 tömörített videóanyagot is. MTBF-je, vagyis meghibásodás nélküli üzemideje százezer óra.

(-)

ViaTV Phone

A ViaTV Phone

Könnyen kezelhető és otthoni felhasználók számára is elérhető árú videotelefont mutatott be a CeBIT-en az egyesült államokbeli 8x8 Ltd.

A ViaTV Phone elnevezésű jószág legfőbb erénye, hogy használhatóhoz mindössze egy hagyományos televíziós készülékre és egy nyomógombos telefonra van szükség, amely gyakorlatilag minden háztartásban megtalálható. A ViaTV Phone a hagyományos telefonvonalakon keresztül egyidejűleg továbbítja a képet és a hangot, így extra költségekkel nem kell számolni. A készülék a 8x8 által kifejlesztett Video Communications Processor (VCP), egy videokamerát és egy nagy teljesítményű modemet tartalmaz. A tévékészülék tetejére helyezve egyetlen gombnyomással üzembe helyezhető.

A ViaTV Phone-t a telefonkészülék nyomógombjaival vezérelhetjük, a tévéképernyőn megjelenő menük segítségével. Választhatunk például a teljes képernyős és az ablakos megjelenítés között, ezenkívül mind a távoli, mind a helyi képet egyidejűleg figyelemmel kísérhetjük. A videó mód „élnémításával” a hangos kapcsolat nem szűnik meg. A készülék ára az amerikai piacon 499 dollár.

(-)

Hi-Fi-Web számítógép

Különleges design és figyelemre méltó műszaki paraméterek jellemzik a Daewoo új multimédiás számítógépét, a Web-Stationt. A név sokat elárul: a gépet az Internetes alkalmazásokra optimalizálták, ennek

megfelelően számos kiegészítő eszközzel szerelték fel. A szórakoztató elektronikai termékekre emlékeztető külsőségek között szembetűnő a tetszetős ház és az időjelzés.

A WebStation 133 MHz-es Cyrix Gx86 processzor, Cx5510 chipkészletet és beépített Gx videovezérőt tartalmaz. Memóriája 16 Mbájtos és 128 Mbájtos bővíthető. Az 1,44 Mbájtos floppy meghajtón kívül természetesen CD-ROM meghajtóval is felszerelték. A kezelést különleges felhasználói interfész segíti.

A multimédiás funkciók között találjuk a 16-bites hangot és a tévésatlakozást, illetve az Internet vagy intranet eléréshez szükséges beépített fax-modem kártyát.

Az alaplapon lévő PCI, illetve Enhanced IDE bővítőhelyekhez további eszközöket csatlakoztathatunk.

A Daewoo másik újdonsága a D8000 multimédia komputer. A mo-

A Daewoo szórakoztató elektronikai számítógépe

nitorral egybeépített berendezést sajátos dittal jellemzi. A meglehetősen vad külső összehangban áll a magasoló teljesítménnyel és a szorgáltatások sokrétűségével. A D8000 nem pusztán számítógép, hanem komplett otthoni információs és szórakoztató központ, amely a számítógépen kívül audió eszközként, tévéként, faxként, telefonként egyaránt használható. Monitora 17"-os és két oldalán hangszórókat helyeztek el.

A kezelést barátságos szoftver interfész és infravörös távirányító segíti. A főbb paraméterek: Pentium processzor (max. 166 MHz), 256 Mbájtos bővíthető memória, Trident videochip, 1,3 Gbájtos merevlemez, 8-szoros sebességű CD-ROM meghajtó.

(-)

Globális multimédia

Elkészült, s világszerte elérhető a NetShow 2.0 programcsomag béta változata. A NetShow 1.0 hálózati

multimédiás szoftverből továbbfejlesztett nyitott, szabványos felületre épülő NetShow 2.0 célja, hogy az Interneten és az intranet hálózatokon egyaránt hatékonyan alkalmazhassuk a multimédia elemeket. A program segítségével a fejlesztők bármilyen Web-oldalba vagy alkalmazásba könnyen beépíthetik az audió és videó állományokat – legyen szó élő adásról vagy felvételről.

A Microsoft által kifejlesztett NetShow technológia nyitott ipari szabványokon alapul. Több mint 15 népszerű tömörítő technológiát kezel, s emellett ismeri az MPEG 2 Layer 3-mas és az újabb MPEG videó kódolásokat, amelyek ma már a legjobb minőséget nyújtják. A Netshow ismeri az ASF formátumot, amely számos gyakran használatos médiában található meg, mint például a MOV, az AVI, a WAV, a BMP, a DIB, a JPEG formátumokban. A program ezeken kívül befogadta a legújabb audió és videó szabványokat, illetve a fontos átviteli és protokoll szabványokat.

A rádiók és a televíziók ezzel az eszközzel áthelyezhetik a már meglévő anyagaikat a Web-re, a műsorkészítők pedig felhasználhatják a NetShow-t multimédiás bemutatók elkészítéséhez. Számos cég máris bejelentette, hogy a NetShow-alapú komponenseket beépíti saját termékeibe.

A NetShow 2.0 béta verziója ingyenesen letölthető a Microsoft Web-helyszínéről, illetve a rendszer fontosabb elemei lemezmellékletünkön is megtalálhatók. A program végleges változata körülbelül a nyár elejére készül el.

(-)

Itt az újírható CD

Az idei CeBIT talán legnagyobb újdonsága az újírható CD technológiájának bejelentése volt. A Hewlett-Packard, a Philips, a Mitsubishi, a Ricoh, a Sony és a Yamaha többes együttműködésben fejlesztette ki, s mutatta be az újírható CD-t. Bár a meghajtó és a lemez áráról még nem tudunk részleteket, a feltételezések szerint egy bizonyos bevezetési szakasz után egyik sem lesz lényegesen drágább, mint a mai CD-ROM meghajtók és lemezek ára. Erre enged következtetni, hogy a felsorolt cégek már a CeBIT idején is késznek mutatkoztak a termékek szállítására, s azokat a standoknál az érdeklődők kézbe is vehették.

A Philips új CD-meghajtója például három funkciót képes betölteni. A CDD3600 típusjelű berendezés hatszoros sebességű CD-ROM olvasóként, kétszeres sebességű CD-íróként (CD-R), illetve újírható CD-meghajtóként (CD-ReWriteable) használható. Az eszköz kapacitása 650 Mbájtos. Íráskor, illetve újírásakor 350 KB/s-os adatátviteli sebességgel dolgozik.

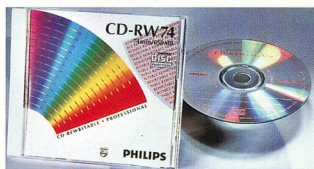
A CDD3600 automatikusan felismeri a

Az újírható CD forradalmasítja a lemez-lemez-piacot

betöltött adathordozót. Segítségével bármely elterjedt lemezformátum (Audio CD, CD-ROM, Video CD, PhotoCD stb.) felírható. A mellékelt UDF fájlkezelő szoftver a drag and drop technika alkalmazását is lehetővé teszi. Az eszköz kiválóan alkalmas háttérmentésre: a Backup Exec szoftver közreműködésével percnként 30 Mbájtot ír lemezzre, mégpedig szoftveres tömörítéssel. Az adatok visszaállításában 54 Mbájtos/perc sebességgel dolgozik. A lemezen az említett tömörítéssel hozzávetőleg 1,3 Gbájtos adat tárolható.

A felírási módok közül a Track at Once, Disc at Once és a Multisession egyaránt megengedettek. Az eszköz SCSI II és Enhanced IDE/ATAPI interfészen keresztül kapcsolódik a számítógéphez. Az új CD-íróhoz lemezt is kínál a Philips.

(-)

Giga a zsebben

A piacon elsőként jelentkezett 1 Gbájtnál nagyobb cserélhető merevlemezrel a *SyQuest* cég. A 3,5"-os *SyJet* meghajtó kapacitása 1,5 Gbájt, és egyéb paraméterei is figyelemre méltóak: 7 MB/s-ot megközelítő írási/olvasási adatátviteli sebesség, 10 MB/s-os SCSI burst rate. Az eszköz keresési ideje kevesebb, mint 12 ms. A lemezt különleges védelemmel látták el a szennyeződés ellen. Külsőre pedig az a különlegessége, hogy feltűnően hasonlít a körülbelül már egy éve piacon lévő *omega* cég *Jaz Drive* nevű, egy gigabájtos cserélhető lemezes háttértárolójához.

Lehet, hogy a 1,5 gigabájtos SyJet nem véletlenül hasonlít a Jaz Drive-hoz?

Toronyóra CD-vel

A Magyarországon is jól ismert Axis főleg a helyi hálózatokhoz kínál CD-ROM lemezeket működtető központi berendezéseket. Az idei CeBIT-en két új megoldást mutattak be.

A *StorPoint* CD lényegében egy CD-szerver önálló dobozban, amelyhez legfeljebb hét darab SCSI szabványú CD-meghajtó csatlakoztatható, s így illeszthető Ethernet vagy Token Ring hálózatokhoz. A *StorPoint CD/T* már hét társával együtt toronyba szerelhető, így nincs az a nagyvállalat, amelynek fontos lemezeit nem lehetne elérni a hálózaton keresztül. A gyakorlatilag mindenféle hálózati operációs rendszerben használható berendezés a fájlserverektől függetlenül működik, ezért a torony az előbbieknél hibája vagy javítása esetén is köz-

A *SyJet* olyan alkalmazásokban vehető be, ahol a nagy kapacitás mellett a gyors adatkezelés is az alapkövetelmények közé tartozik, így a digitális videózásban, a digitális audió és multimédia applikációkban, a játékokban és nem utolsósorban az Internetről származó információk letöltésében. De a *SyQuest* cég neve talán leginkább a DTP területén a legismertebb – gondoljunk csak a nyomdákban, stúdiókban ma is nagyon elterjedt 44, 88, 200, 270 stb. megabájtos *SyQuest* tárolókra –, így az új tároló terjedése leginkább ott várható.

A nagy adatátviteli sebességek köszönhetően a *SyJet* a full motion videó lejátszására is kiválóan alkalmas. Egyetlen cserélhető lemezen 80 percnyi broadcast minőségű videoanyag fér el 50:1 arányú

MPEG tömörítéssel, illetve 2 órányi sztereó minőségű hang. Az eszköz több változatban is kapható: slim stílusú külső hordozható, valamint beépíthető kivitelben, előbbi SCSI, utóbbi SCSI és párhuzamos portra köthető változatban. Hamarosan a belső enhanced IDE verzió is piacra kerül. A meghajtó ára – típusától függően – 399-529 dollár, míg hozzá 1,5 Gbájtos lemez 125 dollárba kerül.

(-)

Mutogató egér

Eredeti pozicionáló eszközt fejlesztett ki az izraeli *Pegasus Technologies* az Interneten szűrőkörök számára.

A *FreeD Internet* egy különleges, zsinór nélküli „távírányító”, amellyel akár a fotelen ülve is kényelmesen navigálhatunk a Weben. Az eszköz öt gombja közül négy programozható, így ki-ki beállíthatja magának a számára legfontosabb funkciókat. A képernyő görgetése például a kéz független mozgásával érhető el (*Hand-Motion-Scrolling*).

A *FreeD Internet* hatóköre 3 méter, és az infravörös, valamint ultrahangos technológia vegyes alkalmazásával bármely szögben kifogástalanul használható. Az eszköznek hamarosan a 3D változata is elkészül, amellyel a virtuális térben lehet majd mozogni.

A *FreeD* termékcsalád néhány további különlegességet is tartalmaz. Ilyen például a prezentációs célokra kifejlesztett *FreeD Presentation* elnevezésű lézeres kursorvezérlő eszköz, a 3D játékokban használható *FreeD VR joystick*, valamint egy másik, ugyancsak *FreeD* néven forgalomba hozott, drótnélküli joystick. Ezeket az eszközöket a nagyközönség a CeBIT-en ki is próbálhatta.

(-)

Toronyba szerelve akár 56 CD-ROM is elérhető egyszerre

vetlenül elérhető. Az Axis a készülékekre nem kevesebb mint öt év garanciát vállal. Ezeket a berendezéseket Magyarországon a *HRP Kft.* forgalmazza.

(-)

Távírányító immár a számítógéphez is

CD-csomag à la Packard Bell

Szerencsés vásárlók azok, akik mostanában *Packard Bell* típusú számítógéphez jutnak. Persze nem csupán azért, mert a pénzükrét jó minőségű multimédia-készletet kapnak (ez a szerencse hál' istennek manapság sokfelé érhet bennünket), hanem inkább azért, mert a géphez hat darab kiváló minőségű CD-ROM lemezt is mellékelnek. Ráadásul ezt a csomagot, a programok és a művek ilyen válogatását másképp nem lehet megszerezni. Mindegyik összeállítás kizárólag a Packard Bell számára készült.

A hat lemez talán legfontosabbika a *Corel WordPerfect Suite 7* nevű irodai alkalmazási csomag. A WordPerfect hívei örömmel üdvözölhetik a teljes irodai alkalmazást, amely még mindig állja a versenyt a Microsofttal a Windows 95 alatt is. A kiváló szövegszerkesztő hetes verziója mellett a lemezen megtaláljuk az ugyancsak jó nevű *Quattro Pro 7*, a *Corel Presentation 7*, a *Corel Desktop Application Director*, az *Envoy Viewer* programokat; s bónuszként kapjuk meg a *Corel Flow*, valamint a *Corel Screen Saver* csomagot. A Corelhez méltó

Sok hasznos program mellett megtaláljuk az egyik legjobb játékok is

módon a csomag számos igényes színvonalú fotót, rajzot is tartalmaz.

A második lemez is egy szövegszerkesztő, ám annak célja a nemzetközi igények kielégítése. Az izraeli eredetű *Accent Express* arról híres, hogy vele szinte bármely nyelven írhatunk, a megfelelő betűket biztosan megtaláljuk. Ehhez csatlakozik a harmadik lemez, az *Internet with*

Accent, amely értelemszerűen az internetes közlést, levelezést könnyíti meg a mellékelt számos nemzeti betűkészlettel.

Két önálló lemez kiváló játékokat és további hasznos segédeszközöket tartalmaz. A Sega lemezen *Ecco*-val, a delfinnel játszhatunk a gyönyörű víz alatti világban. A másik lemezen főn van a számítógépes játékok legjobbjai, a *SimCity Classic*, Sega játékok, illetve segédprogramok, mint a *Paint Shop Pro* vagy a *PhotoWorks* társaságában. Végül ugyancsak kiváló összeállítást tartalmaz az a CD Extra, amelyen nemcsak *Mary Chapin Carpenter* és más muzsikások zenéjét élvezhetjük, de közelebbről is megismerkedhetünk életükkel, pályájukkal. -sa

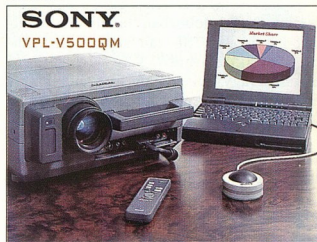
A Sony mozija

Üzleti, oktatási, kiállítási multimédia bemutatók tervezésére és előadására kínálja a Sony a *VPL-V500QM* típusjelű számítógépvideoprojektor együttműt, aminek különlegessége az LCD technikának köszönhető kimagasló képmínőség.

A kivétlően kompozit videó, S-videó, analóg RGB és sztereó audió bemenet található. A számítógép jelei közül a következőket fogadja el: RGB, VGA, VESA, SVGA és Macintosh 13" mód. A színrendszer egyaránt lehet NTSC, Pal és SECAM. A tízkilogrammos készülék megvilágított szobában is kifogástalan képet nyújt. A berendezés távirányítóval is kezelhető, ami egyben egérként is működhet.

Magyarországon a mintegy másfél millió forint értékű összeállítást a Sony hivatalos viszonteladója, a *VM Pro Kft.* forgalmazza. A cég emellett foglalkozik a Sony professzionális video- és audioteknikai, vagyis úgynevezett broadcast termékeivel is. (-)

Multimédia eszközök nagyobb hallgatóság számára

Képben gép

Ergonomikus és elegáns vonalú a Panasonic „konceptió” PC-je, a Panel PC CF-55. Az LCD képernyőt egybeépítették a számítógép többi alkotóelemével, így minimális helyet foglal el az íróasztalon. A lapos kivitel és a csekély energiafelhasználás ellenére a Panel PC igen erőteljes masina a 150 MHz-es Pentium processzornak, a 16 Mbájt (80 Mbájtig bővíthető) EDO RAM-nak, az 1,2 Gbájtos merevlemeznek és a 256 Kbájtos másodsztűt cache-nek köszönhetően. A 209 mm mélységű ház tízszeres sebességű CD-ROM meghajtót és 3,5"-os floppy meghajtót rejt, ezenkívül SoundBlaster Pro kompatibilis hangrendszer és beépített hangszórók, valamint PCMCIA bővíthelyet is tartalmaz, az utóbbi esetben két Type II vagy egy Type

A Panasonic lapos képernyője számítógépet rejt magában

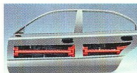
III kártya számára. A színes TFT képernyő átmérője 14,5", felbontása 1024x768 képpont, és 65 536 színt tud megjeleníteni. A videó RAM mérete 2 Mbájt. A Panel PC várhatóan az év utolsó negyedében jelenik meg a piacon. (-)

LENDÜLETES HÉTKÖZNAPOK, NYUGODT HÉTVÉGÉK

Carisma... a név önmagáért beszél. Olyan autót jelöl, amely kiváló tulajdonságaival azonnal felhívja magára a figyelmet. Ez a modell nem arra készült, hogy szerényen meghúzódjon versenytársai között - a Mitsubishi tervei szerint 1997-ben már a Carisma lesz a márka legkerelettebb autója Európában. És a cég nem keveset tett azért, hogy ez valóban így is legyen.

A Carisma sorozatgyártását éveken át tartó, nagyon alapos felmérések előzték meg - szintén Európában. Azért itt, mert a Carismával a Mitsubishi olyan modellt kívánt megalkotni, amely tökéletesen alkalmazkodik a kontinens vásárlóinak elvárásaihoz.

Nos, mint mindig, az elkészült művön most is meglátszik a gondos tervezés és elkészítés. Design, kényelem és funkcionalitás jellemzi az autó egészét és részleteit egyaránt. A legkorszerűbb műszaki megoldások alkalmazásával megépített, elegáns vonalú jármű valódi családi autó, de karizmatikus megjelenése és látványosan alacsony fogyasztása cégautónak is alkalmassá teszi.

Gazdag felszereltség, maximális biztonság és a környezetvédelmi előírásokot messzeemenően figyelembe vevő csústechnológia - ez a Carisma. Egy autó, amely erőt és nyugalmat ad tulajdonosának. Egy autó, melyet öröm vezetni.

Azoknak, akik élvezik az élet örömeit.

BUDAPEST: DENZEL AUTÓ HUNGÁRIA KFT., TEL.: 156-7401; DUNA INTERSERVICE KFT., TÖK.TEL.: 250-4065; SZÉK.TEL.: 270-2121; RÁCZ HÁROM CYVEMÉNT KFT., TEL.: 404-0404; **DEBRECEN:** LAMMÓBIL KFT., TEL.: 52413-028; **EGER:** UNIVERSAL AUTOCENTRUM KFT., TEL.: 136841-2122; **GYŐR:** PANNONAUTÓ KFT., TEL.: 093116-704; **KESZTHELY:** IRÁLYI AUTOSZERVIZ, TEL.: 074620-210; **MENYHÉZ:** TOP AUTOMOBILE KFT., TEL.: 48041-908; **NYIRÉGHÁZA:** AUTO SZÉK KFT., TEL.: 03403-401; **PÉCS:** AP-7 KFT., TEL.: 02448-203; **SIOFOK:** SKO MOTOR KFT., TEL.: 84318-181; **SZÉKES:** PÉCSA 2000 AUTÓHAZ KFT., TEL.: 02323-900; **SZÉKESFEHÉRVÁR:** LIGETCSÉNYI FÁBOS KFT., TEL.: 02320-365; **SZOLNOK:** MITSUBISHI TITAN AUTOSZERVIZ, TEL.: 09374-074; **SZOMBATHELY:** MITSUBISHI KFT., TEL.: 04327-946; **VESZPRÉM:** AUTÓ ANTEUS KFT., TEL.: 88326-958; **ZALAEGERSZEG:** PÉTER TIBOR ÉS FIA AUTOMOBIL KFT., TEL.: 023326-853

VTCD VIDEOTON
Kompaktlemez-gyártó Kft.

Székesfehérvár, Aszalvölgyi u. 1.

☒ 8001 Székesfehérvár, Pf. 175

☎ (06-22)329132

Fax: (06-22)329133

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

COMPACT
disc+
DIGITAL AUDIO

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

COMPACT
disc
Interactive

COMPACT
disc

✓ *Kompaktlemez*

✓ *Kompakt Technológia*

✓ *Kompakt Szolgáltatás*